Geografia

Territori i activitats econòmiques

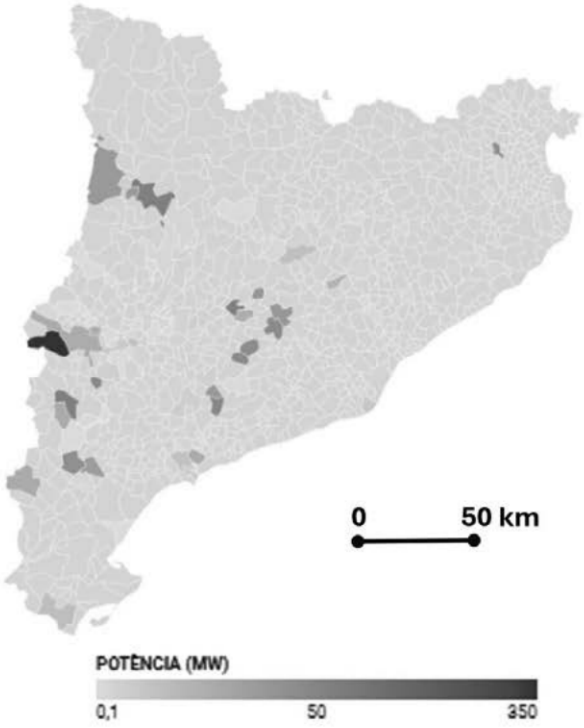
Exercicis · 100 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

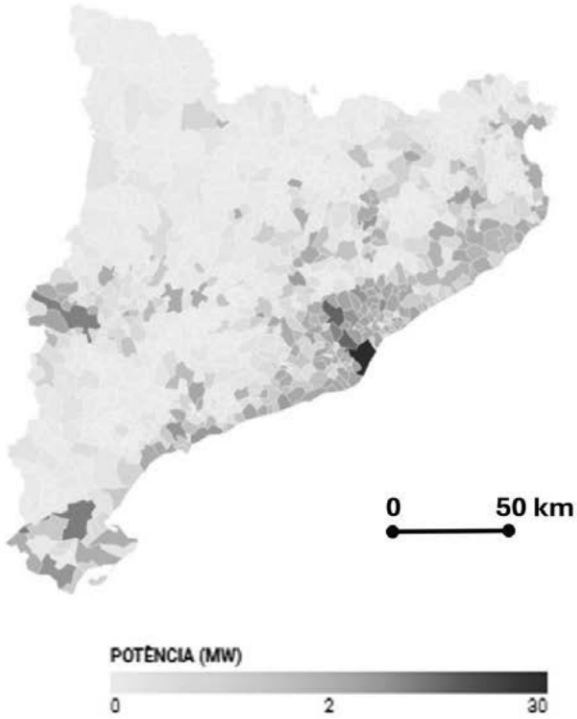
Exercici 1

Observeu els dos mapes següents:

Potència instal·lada en plantes solars

Potència instal·lada en plaques solars d'autoconsum

FONT: Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural i Observatori de l'Autoconsum a Catalunya [en línia] (2023).

1.1. A partir de la informació representada als mapes, contesteu les qüestions següents:

a) En quines zones de Catalunya hi ha més potència solar fotovoltaica instal·lada en cada una de les dues modalitats? Heu d'esmentar almenys dues zones o comarques per a cadascuna de les dues modalitats.
[0,4 punts]

b) A què creieu que és deguda la diferent distribució geogràfica entre modalitats? Assenyaleu tres de les possibles causes que l'expliquin.
[0,6 punts]

1.2. Exposeu un avantatge i un inconvenient de la implantació de plaques solars per a l'ús de l'energia fotovoltaica.
[0,5 punts]

1.3. Expliqueu quina és la situació actual en l'ús de l'energia solar fotovoltaica a Catalunya. En el text de resposta, destaqueu almenys tres idees clau sobre aquest tema.
[1 punt]

Exercici 3

[2,5 punts en total: la manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,25 punts]

Fixeu-vos en la fotografia següent:

Eix comercial turístic a Benidorm (Alacant)

FONT: *Alicante Extra* [en línia] (14 febrer 2025).

3.1. A partir del que us suggereix la imatge, raoneu com penseu que incideix la massificació turística en el sector comercial d'una localitat.
[1 punt]

3.2. Esmenteu tres característiques del turisme que rep un municipi com el que mostra la fotografia.
[0,75 punts]

3.3. Enumereu tres possibles amenaces futures per a aquesta tipologia de turisme.
[0,75 punts]

Exercici 4

[2,5 punts en total: la manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,25 punts]

Llegiu el text següent:

Els pagesos tornen a la carretera: «Ens estan portant a la ruïna»

La pagesia catalana ha begut les mobilitzacions territorials amb l'objectiu de denunciar la greu crisi del sector primari, centrada en aquesta ocasió en els conflictes de convivència amb la fauna salvatge i les amenaces biosanitàries. Centenars de tractors han bloquejat nodes estratègics de la xarxa viària, com l'Eix Transversal (C-25) a Gurb i Cervera, punts on la infraestructura logística convergeix amb les zones de producció agrícola i ramadera de la Catalunya central i la Segarra.

Les reivindicacions d'entitats com Unió de Pagesos i Asaja posen el focus en la sobrepoblació de senglars i cabirols. Des de la geografia rural, aquest fet s'analitza com una conseqüència de la pèrdua del mosaic agroforestal, que facilita que aquestes espècies actuïn com a vectors de malalties (grip aviària, pesta porcina o llengua blava) i destrueixin fins al 30 % de les collites. Per als pagesos, la gestió cinegètica actual és insuficient i amenaça la viabilitat econòmica de les explotacions, que reben unes indemnitzacions que consideren minses.

Un altre eix del conflicte és la vulnerabilitat de les fronteres sanitàries. El sector reclama la prohibició de l'entrada de boví procedent de França per a evitar brots de dermatosi nodular, i exigeix controls fronterers més estrictes per a garantir la sobirania i la seguretat alimentàries. Tot i que el conseller d'Agricultura, Òscar Ordeig, ha promès celeritat en el pagament dels ajuts pendents, la mobilització subratlla un malestar estructural: la percepció que el sector primari està arribant al límit de la seva resistència davant de riscos ambientals i sanitaris que el territori ja no pot absorbir.

FONT: Adaptació feta a partir del text d'Arnau URGELL. «Els pagesos tornen a la carretera: "Ens estan portant a la ruïna"». *Nació Digital. Impacte* [en línia] (29 desembre 2025).

4.1. L'autor del text fa referència a la necessitat que té la pagesia de buscar una solució a alguns dels seus problemes. Esmenteu quatre idees principals que s'exposen en el text i expliqueu dos problemes que s'hi plantegen i com afecten la pagesia catalana.
[1 punt]

4.2. La pagesia està enmig d'una crisi multicausal en què convergeixen diversos factors.

a) Assenyaleu quatre dels principals problemes que afecten la pagesia catalana.
[0,6 punts]

b) Esmenteu dues causes que expliquin la sobrepoblació dels animals que la pagesia considera una plaga, com els senglars o els cabirols.
[0,4 punts]

4.3. Justifiqueu si l'afirmació següent és vertadera o falsa: «Com a societat, ens podem permetre perdre pagesos, vistos com a productors d'aliments, perquè si som una societat terciaritzada podem comprar l'aliment a altres països.» Aporteu, com a mínim, dos arguments que fonamentin la vostra posició.
[0,5 punts]

Exercici 2

Observeu la taula següent:

Producció d'energia elèctrica a Catalunya (2024)

Tipus d'energia	*Producció (en GW h)**	*Percentatge sobre el total*
Nuclear	22.972,3	56,7
Renovables	8.728,8	21,6
Cicle combinat	5.060,6	12,5
Cogeneració	2.917,0	7,2
Altres no renovables	802,8	2,0
Total	**40.481,5**	**100,0**

*GW h: Gigawatt hora.

FONT: Institut Català d'Energia (ICAEN) [en línia].

2.1. A partir de les dades de la taula, responeu a les qüestions següents:

a) Raoneu quines són les principals fonts de producció d'energia elèctrica actualment a Catalunya i el pes que tenen les energies renovables en el total de producció.
[0,7 punts]

b) En quin àmbit territorial es concentra la producció d'energia nuclear a Catalunya? Digueu el nom d'almenys una de les centrals nuclears existents.
[0,3 punts]

2.2. Enumereu dos problemes i dos reptes del sistema energètic català.
[1 punt]

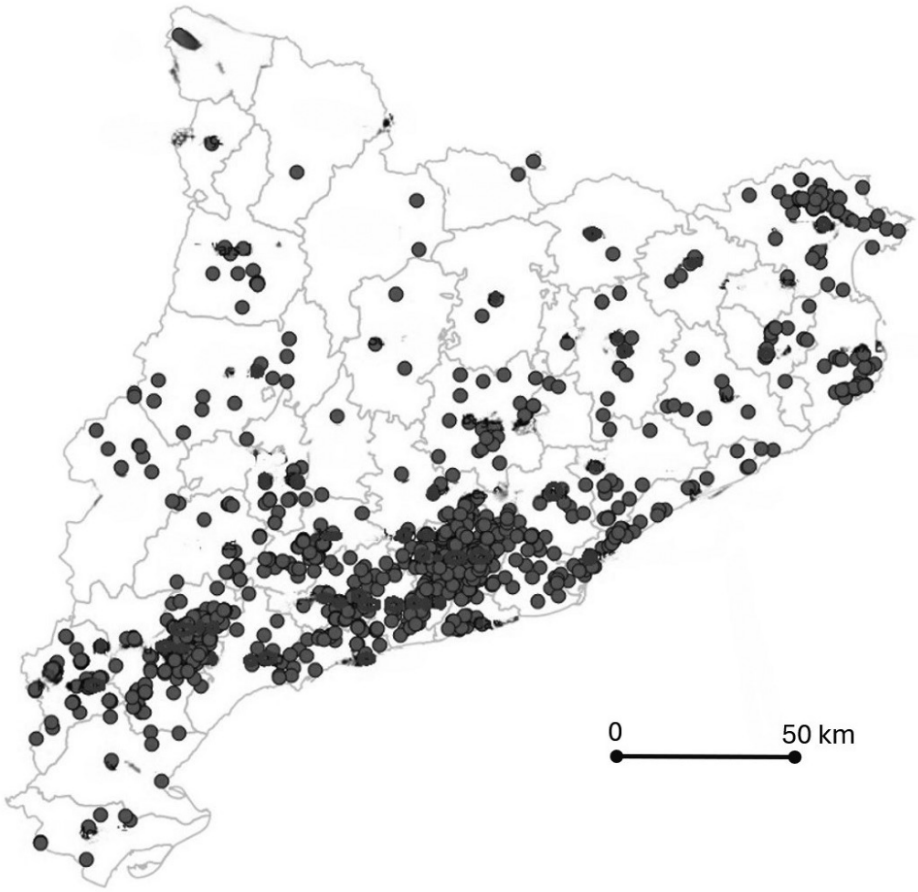
2.3. Redacteu un text d'unes cent paraules on raoneu què us suggereix l'afirmació següent: «La producció d'energia renovable a Catalunya ha augmentat en els darrers anys, amb un pes destacat de l'energia eòlica i la solar.»
[0,5 punts]

Exercici 3

[2,5 punts en total: la manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,25 punts]

Observeu el mapa següent:

Distribució per comarques de les indústries de begudes a Catalunya (2025)

FONT: Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya [en línia].

3.1. Sou membre d'una empresa del sector de les begudes que vol ampliar la seva producció a Catalunya. Abans de decidir on voleu instal·lar la nova planta, el vostre equip analitza el mapa de distribució de les indústries de begudes per identificar-ne la concentració, els factors que l'expliquen i els reptes de futur.

a) Indiqueu cinc comarques catalanes on, segons el mapa, es concentra la indústria de les begudes. Marqueu-les al mapa amb la mateixa xifra que els hàgiu assignat (l'ordre numèric amb què escrigueu les xifres no pressuposa necessàriament una major o menor rellevància).

[0,5 punts]

1.

2.

3.

4.

5.

***b*)** Analitzeu breument el patró territorial general que es pot observar en el conjunt de Catalunya pel que fa a aquesta distribució.
[0,25 punts]

3.2. L'empresa vol entendre per què la indústria de les begudes s'ha desenvolupat més en determinades zones i com pot evolucionar en el futur.

***a*)** Assenyaleu dos factors físics que han afavorit aquesta localització.
[0,3 punts]

***b*)** Assenyaleu dos factors humans que han afavorit aquesta localització.
[0,3 punts]

***c*)** Expliqueu breument dues transformacions per les quals ha passat el model productiu d'aquesta indústria.
[0,4 punts]

3.3. Per a garantir que la nova planta sigui competitiva i respectuosa amb el medi ambient, el vostre equip estudia diverses opcions. Indiqueu dos reptes ambientals associats a la producció de begudes i proposeu una mesura de sostenibilitat vinculada amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).
[0,75 punts]

Exercici 1

Llegiu el text següent:

Les fonts d'energia a la Unió Europea

En els darrers trenta anys la Unió Europea (UE) ha aconseguit reduir d'una manera significativa l'ús del carbó com a font d'energia. Actualment, només el 10 % del subministrament energètic de la UE es genera amb aquest combustible.

En el cas del petroli, el pes relatiu en el subministrament energètic comunitari només s'ha reduït en 4 punts percentuals des de 1990 i segueix sent el combustible amb més presència en l'esquema energètic de la UE (35 %). El gas fins i tot ha augmentat en 7 punts percentuals fins a assolir el 24 %.

D'altra banda, només un terç del subministrament energètic de la UE es genera amb fonts d'energia que no emeten gasos amb efecte hivernacle, és a dir, amb la nuclear (13 %) i les renovables (17 %).

Des de 1990, el pes de les importacions en el consum energètic de la UE ha crescut més de 7 punts percentuals i ha passat de prop del 50 % al 57,5 %. Es tracta d'una dinàmica que sembla complicada de canviar tenint en compte l'ús extensiu que encara tenen el gas i el petroli en una regió que només disposa d'uns pocs jaciments d'hidrocarburs.

FONT: Traducció i adaptació fetes a partir del text de José Luis MARÍN. «El largo camino hasta la revolución verde». *El Orden Mundial* [en línia] (28 març 2022).

En una de les avaluacions periòdiques sobre les tendències i l'ús d'energia a la Unió Europea, us demanen que valoreu alguns aspectes del text anterior.

1.1. Exposeu quina és la situació de la Unió Europea pel que fa a l'ús de les fonts d'energia.

1.2. Raoneu fins a quin punt són vertaderes o falses les afirmacions següents:
[1 punt]

— La UE és una de les regions més desenvolupades del món i l'accés a les fonts d'energia no li suposa un problema.

— En els darrers anys la UE ha avançat en la transició energètica i la descarbonització.

1.3. Un dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), concretament el número 13, és «Adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i els seus efectes». Redacteu un text, d'entre cent cinquanta i dues-centes paraules, que inclogui dos aspectes favorables i dues limitacions de la implantació del cotxe elèctric.
[1 punt]

Exercici 4

Observeu la taula següent:

Població ocupada en la indústria a Catalunya (3r trimestre de 2023)

Sector	*Nombre d'ocupats*	*Percentatge sobre el total d'ocupats industrials*
Maquinària, material elèctric i de transport	203.200	32,04 %
Alimentació, tèxtil, fusta, paper i arts gràfiques	201.000	31,69 %
Química i cautxú	122.900	19,38 %
Metal·lúrgia	73.100	11,53 %
Indústries extractives, energia, aigua i residus	34.000	5,36 %
Total	634.200	100,00 %

FONT: Institut d'Estadística de Catalunya [en línia].

1. El sector tèxtil va ser el primer gran sector industrial de Catalunya fins a la crisi dels anys setanta i començaments dels vuitanta del segle passat. Segons les dades de la taula, el sector tèxtil ja no ocupa la primera posició de la indústria a Catalunya. Quines han estat les causes del declivi del sector tèxtil a Catalunya?
[1 punt]

2. Moltes indústries es localitzen en polígons industrials. Què és un polígon industrial? Quins tipus de polígons industrials existeixen?
[0,5 punts]

3. Expliqueu tres canvis pels quals ha passat el model industrial a Catalunya a causa de la globalització de l'economia.
[1 punt]

Exercici 5

Llegiu el text següent:

El turisme de creuers

La conseqüència més visible i immediata de la presència de creuers és la contaminació de l'aire que respirem. En aquest sentit, no s'entén que a les ciutats s'impulsin mesures més o menys efectives per a reduir la contaminació generada pel trànsit rodat i que, en canvi, es permeti que hi circulin i hi atraquin creuers, que emeten quantitats ingents de gasos com el SO_2 i el NO_2, altament contaminants i perjudicials per a la salut.

A més, la indústria dels creuers està en mans d'unes poques multinacionals que naveguen sota banderes i regulacions de paradisos fiscals, la qual cosa significa menys drets laborals, pitjors salaris, regulacions ambientals laxes i evasió fiscal. Així mateix, no s'ha d'oblidar el paper destacat de l'activitat dels creuers en la propagació de malalties greus a escala global. A tot això s'hi suma, també, l'impacte negatiu a les ciutats i els pobles per l'increment de la turistització.

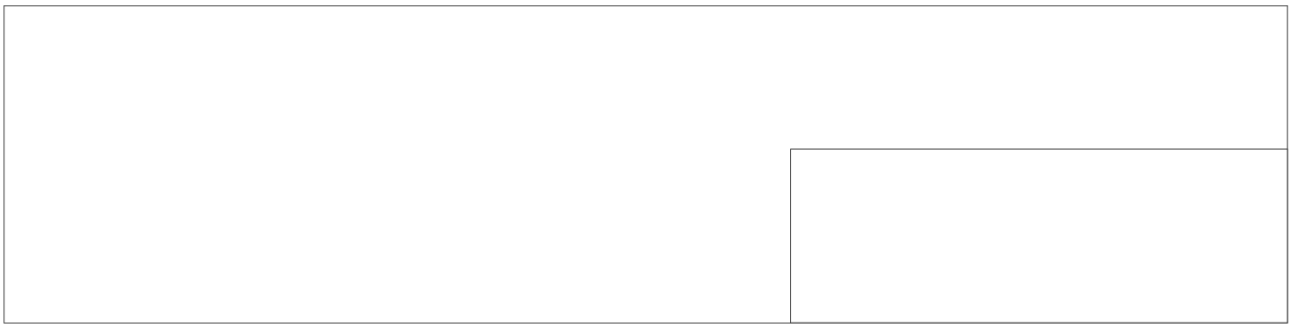
FONT: Adaptació del manifest de la plataforma Stop Creuers [en línia].

1. A partir del text, expliqueu quins són els principals impactes, tant positius com negatius, del turisme de creuers a Catalunya.
[1 punt]

2. Expliqueu el fenomen de la turistització d'una localitat i poseu-ne un exemple.
[0,5 punts]

3. Expliqueu breument les següents característiques del turisme a Catalunya:
[1 punt]
— les principals zones turístiques i els atractius que ofereixen;
— la procedència i el tipus de turistes més nombrós;
— la importància econòmica del turisme en l'economia catalana;
— l'impacte ambiental de l'activitat turística.

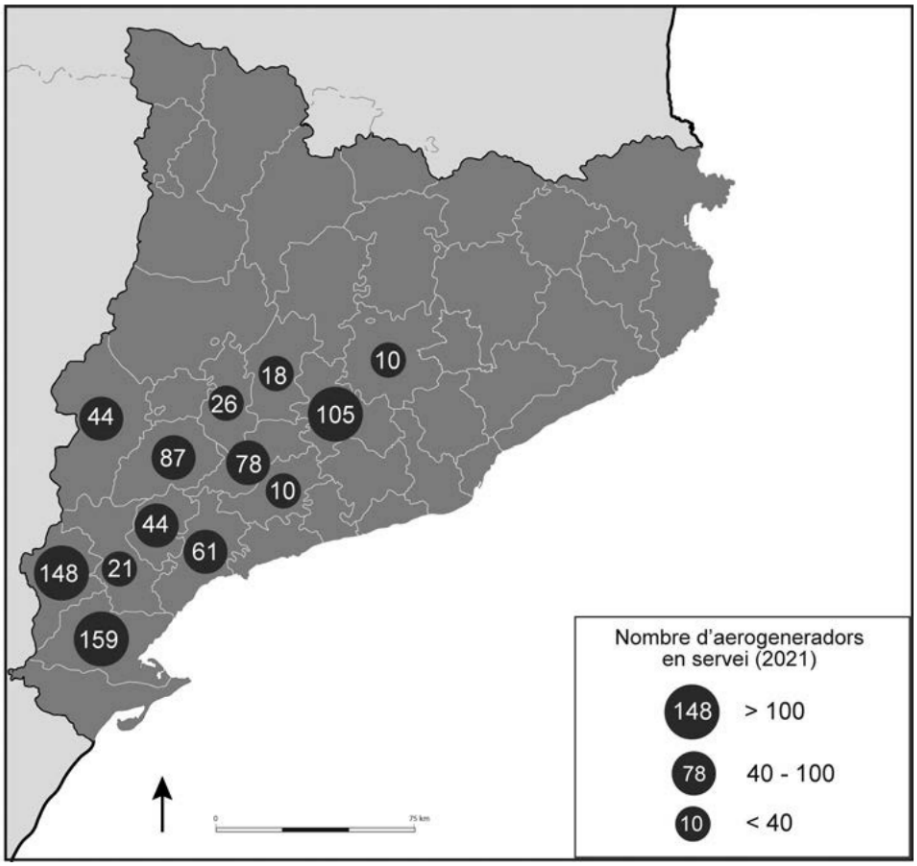

Exercici 1

Observeu el mapa següent:

Parcs eòlics a Catalunya (2021)

FONT: Adaptació d'un mapa publicat al diari *Ara* [en línia] (28 octubre 2021).

1. A partir de la informació representada al mapa, contesteu les preguntes següents:
[1,5 punts]

***a*)** En quines comarques hi ha més aerogeneradors en servei? Quines característiques tenen en comú aquestes comarques?

***b*)** Per quins motius hi ha moltes comarques de Catalunya que no tenen parcs eòlics?

***c*)** Expliqueu els problemes que pot causar el desequilibri en la distribució territorial dels parcs eòlics.

2. Justifiqueu si l'afirmació següent és vertadera o falsa: «Els parcs eòlics són una font d'energia renovable, però no és aconsellable instal·lar-ne perquè originen molts problemes ambientals.»
[1 punt]

Exercici 4

Llegiu el text següent:

El relleu generacional al camp espanyol

A Espanya, tres de cada cinc agricultors tenen més de cinquanta-cinc anys. D'aquí a deu anys, una bona part s'haurà jubilat. La dada revela un problema seriós de relleu generacional en un sector estratègic de la nostra economia.

Els incentius econòmics de la PAC per a animar els joves a continuar amb l'activitat agrària familiar no són suficients. La caiguda dels preus, l'augment dels costos de producció i la dificultat d'accedir a la terra són causes de la desafecció dels joves a l'activitat agrícola. I sense joves no és possible afrontar el repte de la digitalització, el canvi climàtic o la transició ecològica.

La major part de les explotacions tenen una dimensió per sota del llindar de rendibilitat. El mercat de terres és difícil i molt car, i qui no hereti les explotacions ho té molt complicat per a entrar al món de l'agricultura, atès que cal disposar d'una elevada quantitat de diners.

En el context actual, el camp és clau per a garantir la seguretat alimentària, és el repositori mediambiental i concentra un patrimoni cultural incalculable. Els riscos són elevats i en els propers anys precipitaran el despoblament rural, l'infraconreu i la concentració de l'agricultura en uns pocs propietaris.

La sagnia poblacional només es podrà tallar creant condicions favorables per a la vida de les persones, que escurcin les enormes distàncies entre un món urbà que ofereix oportunitats i un món rural escàs en tot. Establir població en el medi rural d'una manera sostenible vol dir fer-ho en un camp preservat de la desforestació, la contaminació, els incendis, els abocaments i la desprotecció del patrimoni mediambiental. Un camp que generi un teixit productiu diversificat, una economia verda potent, que retingui habitants i capti un turisme que aporti noves oportunitats a la població. Les institucions han d'abordar polítiques ambicioses de desenvolupament local i donar resposta a les demandes dels territoris rurals.

FONT: Traducció i adaptació fetes a partir del text de Reyes Alonso MARTÍN COLETO. «La actual crisis agrava el relevo generacional en el campo español». *elDiario.es* [en línia] (30 abril 2022).

1. A partir del text, responeu a les qüestions següents:
[1 punt]

a) El text exposa el problema de la manca de relleu generacional en el camp. Quines en són les causes?

b) Per què és important assegurar el relleu generacional i la continuïtat de l'activitat agrícola?

2. En el text s'esmenta la PAC. Des que Espanya va entrar a la Unió Europea, el sector primari s'ha vist molt condicionat per la PAC. Expliqueu què és la PAC i quins objectius té.
[0,75 punts]

3. El sector primari té una gran dependència de les condicions climatològiques, i actualment ha d'afrontar les conseqüències del canvi climàtic. Expliqueu tres efectes del canvi climàtic en el sector primari.
[0,75 punts]

11. PAU 2024 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 5

Exercici 5

Observeu la taula següent:

Turisme estranger a Catalunya el 2022
(en milers)

Lloc de procedència	*Nombre de turistes*
Alemanya	1.211,2
Bèlgica	323,6
França	3.418,3
Irlanda	348,4
Itàlia	1.036,8
Països Baixos	665,7
Països nòrdics	566,6
Portugal	162
Regne Unit	1.453,3
Rússia	126,7
Suïssa	306,9
Resta d'Europa	2.058,6
Argentina	125,9
Brasil	133,6
Canadà	149,2
Estats Units	1.162,6
Resta d'Amèrica	469,8
Japó	58,8
Xina	24,6
Resta del món	1.049,5
Total	14.852

FONT: Adaptació d'una taula publicada per l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat)

Després del període 2020-2021, en què el turisme va quedar molt afectat per la pandèmia de la COVID-19, el nombre de turistes estrangers que van visitar Catalunya el 2022 ja es va acostar a les xifres d'abans de la pandèmia.

1. Expliqueu quines són les destinacions principals del turisme estranger a Catalunya.
[1 punt]

2. S'ha observat que el turisme massiu provoca la gentrificació dels barris més turístics de les ciutats.
[1 punt]

a) Expliqueu en què consisteix la gentrificació i com afecta la població resident.

b) Proporcioneu un argument a favor de la gentrificació i un altre en contra.

3. Justifiqueu si l'afirmació següent és vertadera o falsa: «La diversificació turística pot ser una alternativa al turisme de masses.»
[0,5 punts]

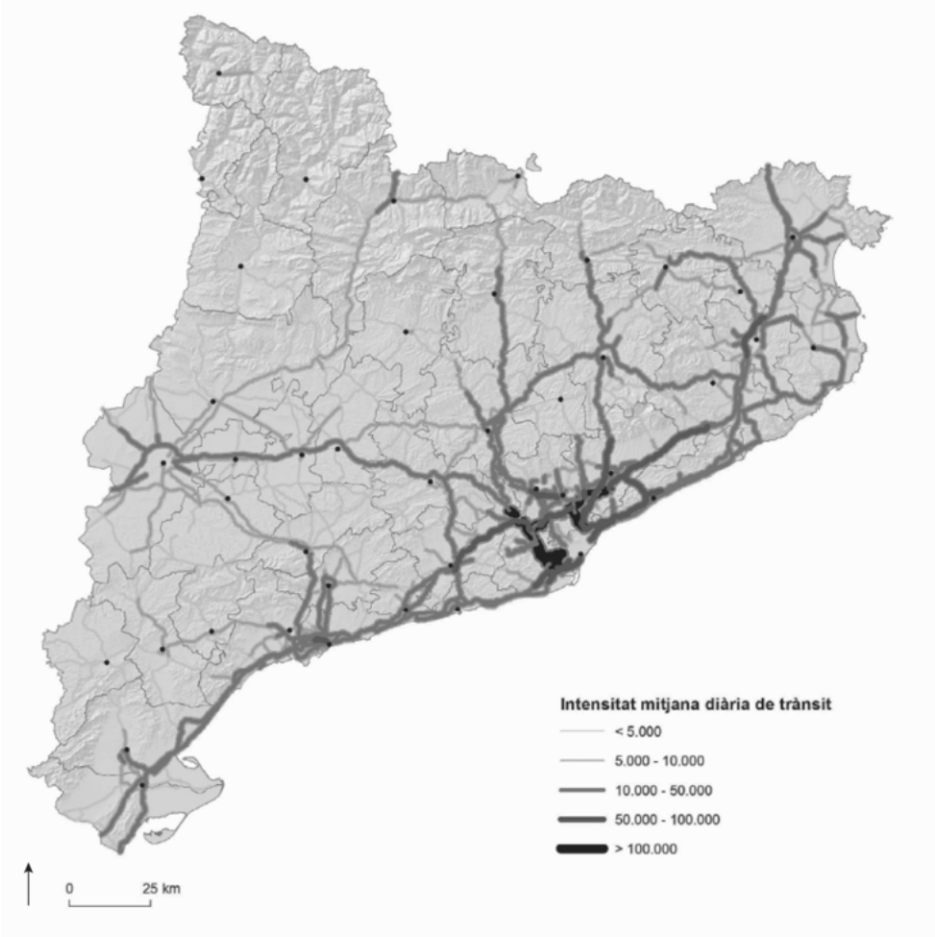
Etiqueta de l’estudiant

Institut d’Estudis Catalans

Exercici 4

Observeu el mapa següent:

Intensitat mitjana diària de trànsit a la xarxa viària (2015)

FONT: Ignasi ALDOMÀ i Josep Ramon MÒDOL. *Atles del món rural 2022: Despoblament o revitalització?* [en línia], 2022.

1. A partir del mapa responeu a les preguntes següents:
[1,5 punts]

***a*)** On es localitzen les vies de comunicació amb més trànsit diari?

***b*)** Quines són les causes de l'alta intensitat de trànsit en aquestes vies?

2. Digueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses i justifiqueu la resposta:
[1 punt]

— Les intensitats de trànsit més elevades s'observen a les vies que comuniquen les ciutats més poblades.

— El mapa de la intensitat de trànsit diari mostra que hi ha un equilibri territorial en la localització de les ciutats més poblades.

Exercici 2

Llegiu el text següent:

Els parcs fotovoltaics a Catalunya

Hem de partir de la base que, en la Llei del canvi climàtic, Catalunya va establir que volia abastir-se d'energies renovables en un 50 % l'any 2030. Ara només en tenim un 15-20 %. Hem de créixer molt en poc temps. L'Institut Català d'Energia (ICAEN) té un estudi de dades que diu que, implantant energia sobre les teulades útils de Catalunya, podríem arribar a cobrir el 50 % de l'energia elèctrica. Només amb fotovoltaica! Amb aquestes dades, és evident que hem de començar per aquí.

El problema, doncs, és que fer-ho a les teulades no és tan rendible econòmicament? No és tan rendible per a segons qui. Les mateixes promotores admeten que prefereixen fer projectes en sòl rural, i com més lluny de les ciutats millor, perquè el terreny surt més barat. En els sistemes urbans tenen menys marge de benefici. Hem de tenir en compte que la majoria de les empreses del sector fotovoltaic són propietat de fons d'inversió. Només es mouen per allò que dona més diners. Si deixem que liderin la transició energètica optaran pel més barat, i per això aniran a buscar zones perifèriques amb ajuntaments pobres. És un dels riscos del model actual. Si per qualsevol motiu deixa de ser rendible, les empreses desinvertiran i no faran ni els projectes que tenen llum verda. Això ja va passar el 2013. A Catalunya hi havia més de 1.000 MW autoritzats en projectes eòlics i no els van voler fer. Ara ploren perquè la Generalitat, suposadament, hi posa moltes traves. És mentida. Podien fer parcs eòlics i no els van fer perquè els guanys no eren tan alts.

Adaptació feta a partir d'un text de Sergi Saladié. *Crític* [en línia] (29 abril 2021)

1. L'autor del text fa referència a la necessitat de buscar sòl idoni per a la implantació de nous parcs fotovoltaics. Esmenteu les idees principals que s'hi exposen i expliqueu quin és el problema que es planteja i com afecta la població rural de Catalunya.
[1 punt]

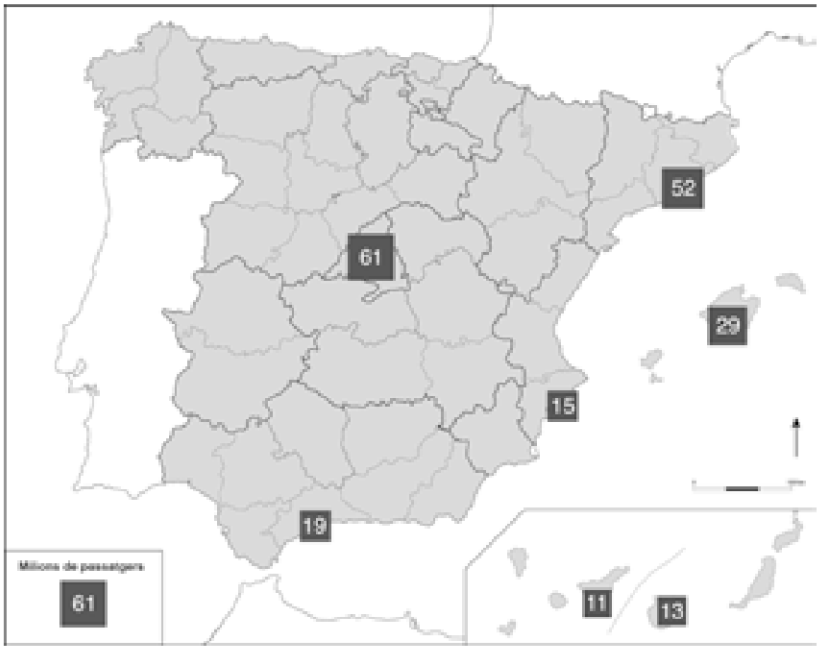
2. Esmenteu dos avantatges i dos inconvenients de la implantació de parcs fotovoltaics a les zones rurals.
[1 punt]

3. La implantació de parcs fotovoltaics, com passa amb altres grans infraestructures, pot generar l'oposició de determinats sectors socials. Digueu com s'anomena aquest fenomen, expliqueu com funciona i poseu un exemple de construcció d'una infraestructura que hagi provocat contestació social.
[0,5 punts]

Exercici 4

Observeu el mapa següent:

Nombre de passatgers als aeroports principals (2019)

FONT: AEROPUERTOS ESPAÑOLES Y NAVEGACIÓN AÉREA (AENA). *Informe anual 2019* [en línia], 2019.

1. Expliqueu la distribució territorial dels grans aeroports espanyols centrant-vos en les qüestions següents:
[1,5 punts en total]

***a*)** Indiqueu la localització dels aeroports principals i relacioneu-la amb les activitats econòmiques més importants de cada territori.
[1 punt]

***b*)** Esmenteu el nom de les províncies on se situen els cinc aeroports amb més volum de passatgers.
[0,5 punts]

2. Creieu que el ferrocarril podria arribar a substituir l'avió com a mitjà de transport principal en els viatges interiors? Raoneu la resposta.
[1 punt]

Exercici 5

Observeu les dues fotografies següents:

Abandonament de conreus a la muntanya mediterrània

FONT: OBSERVATORI DEL PAISATGE. *Catàleg de paisatge del Camp de Tarragona* [en línia], 2009.

La fotografia de l'esquerra mostra unes feixes de conreu esglaonades situades en un vessant de muntanya baixa mediterrània, durant la dècada dels anys cinquanta del segle passat. A la imatge de la dreta, que correspon a l'actualitat, s'observa com la vegetació ha colonitzat els conreus abandonats.

1. Quines són les causes que han propiciat l'abandonament de moltes àrees de conreu de la muntanya baixa mediterrània?
[1 punt]

2. Quines conseqüències socioeconòmiques i ambientals ha comportat l'abandonament de conreus a l'espai rural?
[1 punt]

3. Quines mesures es podrien prendre per a capgirar el despoblament de les àrees rurals?
[0,5 punts]

Etiqueta de l’alumne/a

Institut d’Estudis Catalans

Proves d'accés a la universitat

Geografia

Sèrie 5

Qualificació				TR	
Exercici 1	1				
	2				
Exercici 2	1				
	2				
	3				
Exercici 3	1				
	2				
Exercici 4	1				
	2				
Exercici 5	1				
	2				
	3				
Suma de notes parcials					
Qualificació final					

Etiqueta de l'alumne/a

Ubicació del tribunal .....

Número del tribunal .....

Etiqueta de qualificació

Etiqueta del corrector/a

Responeu a QUATRE dels cinc exercicis següents. Cada exercici val 2,5 punts. En el cas que responegueu a més exercicis, només es valoraran els quatre primers.

Exercici 3

Observeu la fotografia següent:

Conreus a la Figuera (Priorat)

FONT: Fotografia de Rafael López Monné.

La fotografia mostra uns conreus de muntanya baixa mediterrània al Priorat. Aquest tipus d'agricultura ha tingut un gran retrocés en els darrers setanta anys.

1. Expliqueu els factors de tipus ambiental i socioeconòmic que han provocat el retrocés de l'agricultura de muntanya baixa mediterrània en les darreres dècades.
[1 punt]

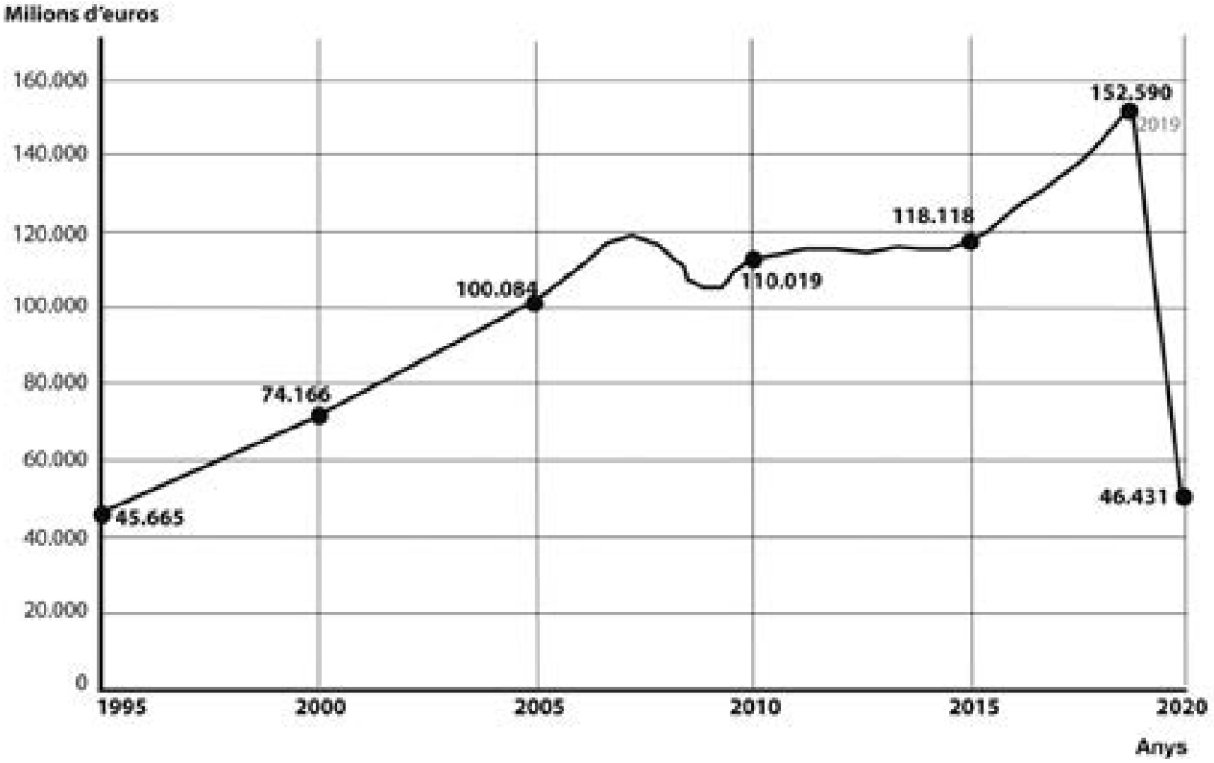
2. Exposeu dues possibles estratègies orientades a aconseguir que l'agricultura a les àrees de muntanya baixa mediterrània sigui rendible. Raoneu la resposta.
[1 punt]

3. Indiqueu, a més del Priorat, dues altres comarques o zones de Catalunya on es practica l'agricultura de muntanya baixa mediterrània.
[0,5 punts]

Exercici 5

Observeu el gràfic següent:

Evolució del PIB turístic a Espanya (1995-2020)

FONT: *La Vanguardia* (28 octubre 2020), a partir de dades d'Exceltur.

1. Expliqueu les característiques del turisme a Espanya i la incidència que hi va tenir la COVID-19 responent a les preguntes següents:
[1 punt]

a) Quin ha estat el tipus de turisme predominant a Espanya en les darreres dècades?

b) Quines eren les destinacions principals d'aquest tipus de turisme?

c) Quines conseqüències socioeconòmiques va comportar per a aquest sector el descens de l'activitat turística a causa de la COVID-19?

2. Quins són els impactes ambientals principals que provoca el turisme de masses?
[0,5 punts]

3. Expliqueu el significat dels termes següents:
[1 punt]

— *Turisme ecològic* (*ecoturisme*)

— *Operador turístic*

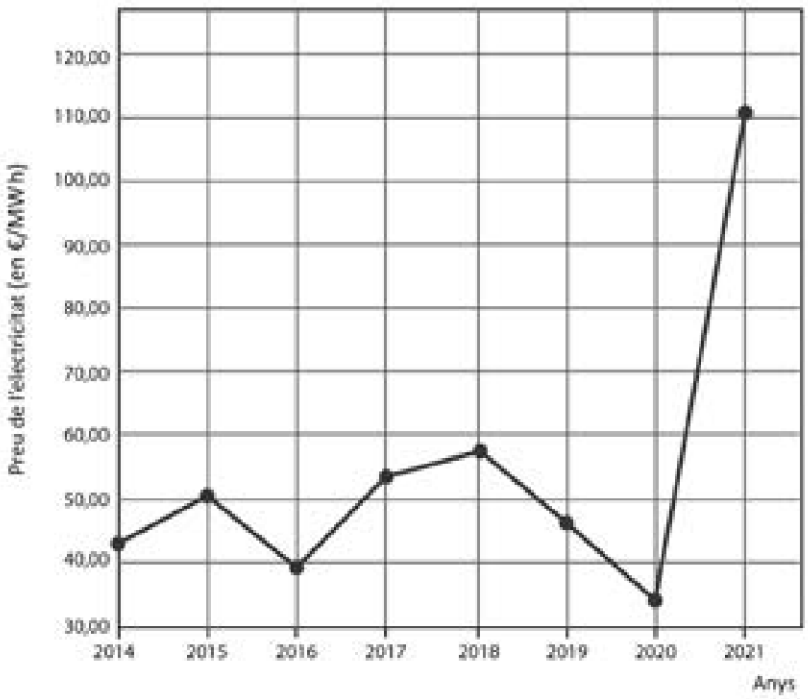
Etiqueta de l’alumne/a

Institut d’Estudis Catalans

Exercici 2

Observeu el gràfic següent:

Evolució anual del preu de l'electricitat en el mercat majorista a Espanya (2014-2021)

FONT: Organización de Consumidores y Usuarios (OCU).

Tal com es pot comprovar en el gràfic, l'any 2021 el preu de l'electricitat va experimentar un increment molt alt. Les dues causes principals d'aquest increment van ser:

— El fort augment del preu de l'energia produïda amb gas, que darrerament és l'energia més cara del mercat i la que serveix per a fixar els preus generals en els mercats internacionals.

— L'encariment dels drets d'emissió de CO_2 que paguen els països, i que els països fan que recaigui en les centrals que produeixen electricitat amb combustibles fòssils.

1. En els darrers anys la producció d'energia renovable a Espanya ha crescut bastant.
[0,75 punts]

a) Indiqueu quines són les fonts principals d'energia primària que es consumeixen a Espanya.

b) Quines són les fonts principals d'energia renovable que es consumeixen a Espanya?

c) Quines són les comunitats autònomes que tenen una producció d'energies renovables més important?

2. Expliqueu quins són els beneficis ambientals que comporta la utilització d'energies renovables i quins són els problemes principals que es deriven de l'explotació d'aquestes energies.
[0,75 punts]

3. Raoneu fins a quin punt són vertaderes o falses les afirmacions següents:
[1 punt]

— L'augment del preu del gas a Espanya és un problema degut a la gran dependència energètica del país.

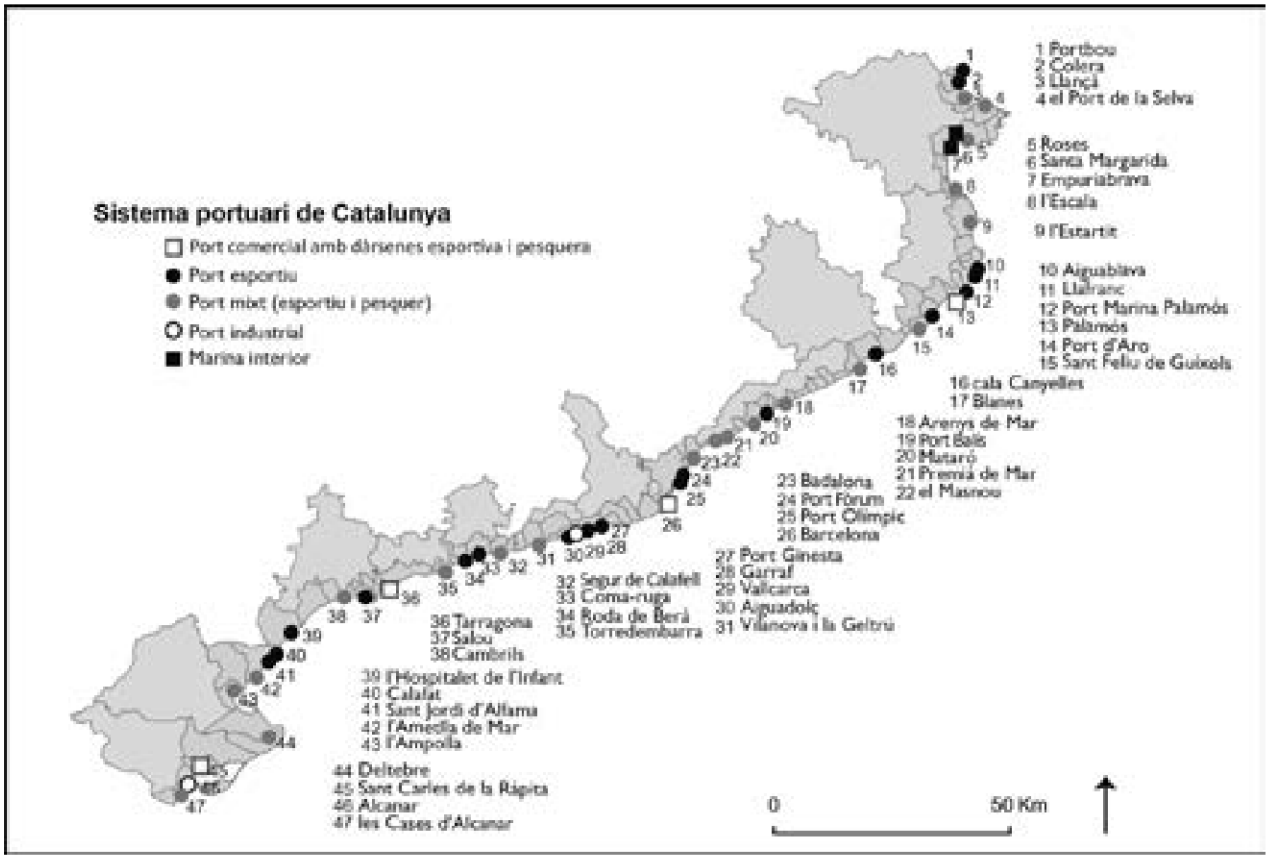
— Si el preu de l'energia elèctrica continua pujant, caldrà tornar a generar electricitat amb uns combustibles fòssils més barats.

19. PAU 2022 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 5

Exercici 5

Observeu el mapa següent:

El sistema portuari de Catalunya

FONT: J. PINTÓ, C. GARCIA-LOZANO i X. ROIG-MUNAR. «L'espai litoral». A: *Natura, ús o abús?*

1. Expliqueu l'evolució del sistema portuari català en les darreres dècades: des dels ports comercials i pesquers fins al predomini dels ports esportius.
[1 punt]

2. Raoneu fins a quin punt és vertadera o falsa l'afirmació següent: «En el món de la pesca sempre hi ha hagut dones, però no han tingut el mateix reconeixement que els homes.»
[1 punt]

3. Expliqueu les afectacions que causen els ports a les platges del voltant.
[0,5 punts]

Etiqueta de l'alumne/a

Institut d'Estudis Catalans

Exercici 5

Observeu la taula següent:

Població ocupada en la indústria a Catalunya (3r trimestre del 2020)

Sectors productius	*Població ocupada (en milers de persones)*	*Població ocupada (%)*
Indústries extractives, energia, aigües i residus	48,0	8,2
Alimentació, tèxtil, fusta, paper i arts gràfiques	203,3	34,9
Química i cautxú	96,5	16,5
Metal·lúrgia	62,3	10,7
Maquinària, material elèctric i de transport	173,2	29,7
Total	583,3	100,0
Percentatge sobre el total de la població ocupada		17,5

FONT: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

1. Responeu a les preguntes següents, relacionades amb el fet que el sector de l'alimentació, el tèxtil, la fusta, el paper i les arts gràfiques representa una tercera part de l'ocupació industrial a Catalunya.
[1,5 punts]

a) En quin d'aquests cinc subsectors situaríeu la major part de l'ocupació? Justifiqueu la resposta.

b) Quines implicacions té per a l'estructura industrial de Catalunya el fet que el sector «Alimentació, tèxtil, fusta, paper i arts gràfiques» sigui el que ocupa més persones?

2. El fet que el 17,5 % de les persones ocupades ho estiguin en la indústria és un signe de fortalesa o de debilitat de la indústria catalana en comparació amb les economies industrialitzades europees? Raoneu la resposta.
[1 punt]

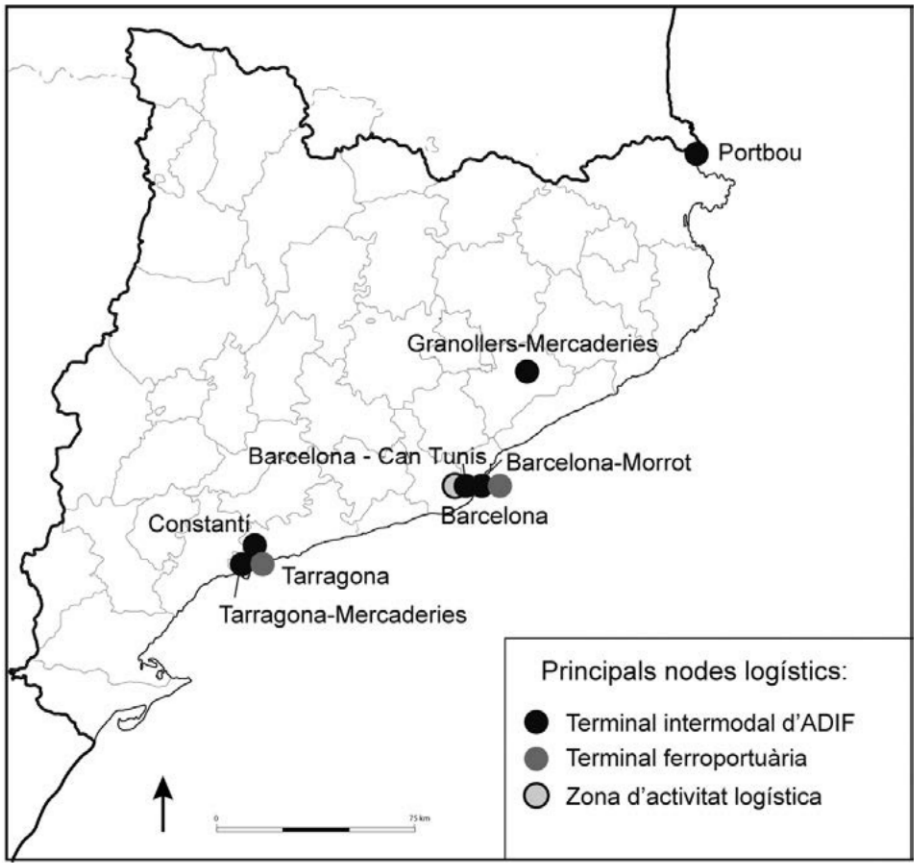
Etiqueta de l'alumne/a

Institut d'Estudis Catalans

Exercici 3

Observeu el mapa següent:

Activitat logística i transport (2019)

FONT: INSTITUTO GEOGRÁFICO NACIONAL. *Atlas nacional de España* [en línia], 2019.

1. El sector de la logística cada vegada té un paper més destacat en el transport. Expliqueu-ne les característiques responent a les preguntes següents:
[1,5 punts]

***a*)** Què són les activitats logístiques?

***b*)** Per què són unes activitats que estan en expansió?

***c*)** Per què el transport intermodal és fonamental per al desenvolupament de les activitats logístiques?

2. Esmenteu dos exemples d'intermodalitat en el transport i comenteu-los breument.
[0,5 punts]

3. Quines problemàtiques sociolaborals afecten els treballadors del sector de la logística, els repartidors o *riders*, encarregats del transport final als consumidors?
[0,5 punts]

22. PAU 2021 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 4

Exercici 4

Llegiu el text següent:

Els efectes de la globalització

La crisi de la COVID-19 ha fet palès el risc que té la dependència dels mercats exteriors en els moments més crítics. Ho han experimentat tots els ciutadans, per als quals accedir a una mascareta ha estat impossible durant les setmanes més tenses de la pandèmia, i ho han denunciat reiteradament els principals empresaris del sector durant les seves intervencions en la sisena jornada de la cimera empresarial: «Depenem massa de la Xina i l'Índia. Cal reindustrialitzar Espanya; Espanya i Europa no poden assumir el risc de tenir deslocalitzada la producció de medicaments.»

Traducció i adaptació fetes a partir del text de
Pilar Blázquez. «La industria sanitaria alerta: "Dependemos demasiado de China e India"».
La Vanguardia [en línia] (22 juny 2020)

1. L'article fa referència a una de les conseqüències de la globalització: la deslocalització industrial. Expliqueu-ne els trets principals responent a les preguntes següents:
[1,5 punts]

***a*)** En què consisteix el fenomen de la deslocalització industrial?

***b*)** Exposeu dos motius pels quals les empreses deslocalitzen la seva producció industrial.

***c*)** Quin és el principal risc de la deslocalització industrial?

2. Justifiqueu fins a quin punt són vertaderes o falses les afirmacions següents:
[1 punt]

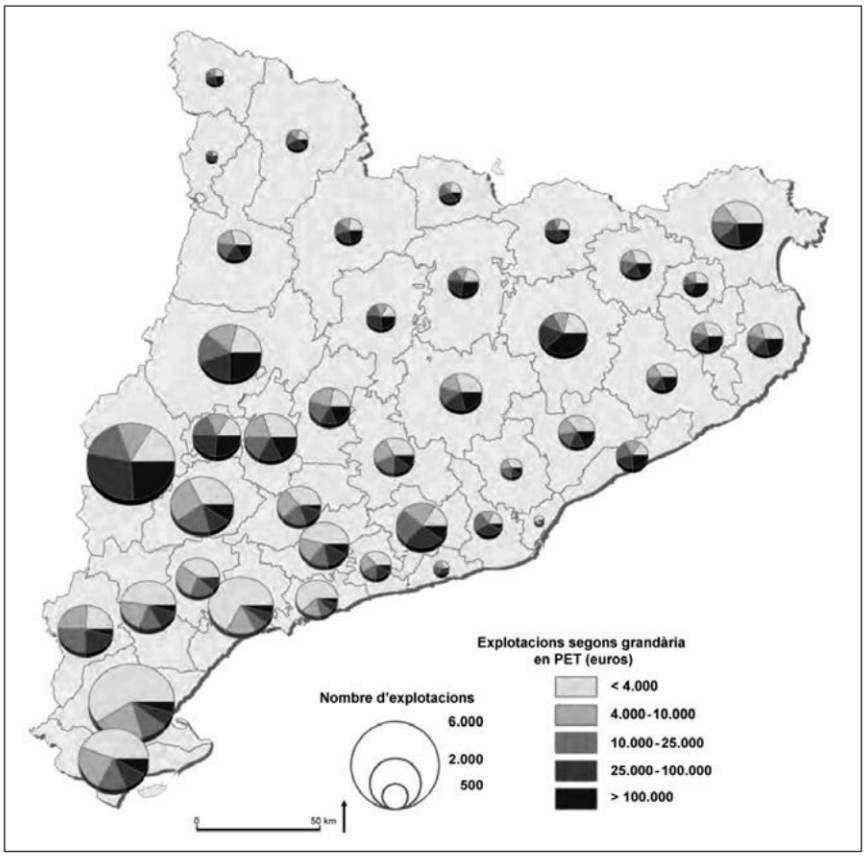
— La industrialització d'un país és sinònim de desenvolupament.

— La globalització ha comportat que els països desenvolupats hagin sofert un procés de terciarització de les seves economies.

Exercici 3

El sector agrari, malgrat que ocupa un percentatge baix de la població activa de Catalunya, s'ha mantingut estable durant els anys de crisi econòmica i és un sector important per a l'estabilitat econòmica i social de les àrees rurals. El mapa següent permet observar el pes del sector agrari en les diferents comarques.

Nombre d'explotacions agràries totals
i segons la producció estàndard total (PET) per comarques

FONT: FUNDACIÓ DEL MÓN RURAL. *Atles de la nova ruralitat* [en línia], 2015.
NOTA: La comarca del Moianès no figura en el mapa perquè es va crear després de la recollida de les dades que conté l'obra.

1. Expliqueu quina ha estat la tendència en l'evolució del nombre d'explotacions agràries a Catalunya en els darrers decennis. Quins són els principals factors d'aquesta evolució?
[1 punt]

2. Relacioneu cada comarca de la columna de l'esquerra amb la producció agrària que hi predomina. Per fer-ho, escriviu el número corresponent en les caselles de la columna de la dreta.
[0,5 punts]

1	Alt Urgell	☐	Horticultura
2	Montsià	☐	Cereal i ramaderia porcina
3	Osona	☐	Vinya, olivera i ametllers
4	Maresme	☐	Ramaderia bovina i ovina
5	Priorat	☐	Arròs, olivera i cítrics

3. D'acord amb la informació que proporciona el mapa, quins tipus de conreus o de ramaderia dels que apareixen en la columna dreta de l'exercici anterior considereu que són els més productius? I els menys productius?
[1 punt]

24. PAU 2021 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 5

Exercici 5

Amb el pas dels anys, el turisme s'ha convertit en un dels sectors econòmics més importants de Catalunya. L'activitat econòmica generada pel turisme representa més del 10 % del PIB de Catalunya, que és la comunitat que rep més turistes estrangers de tot l'Estat.

La taula següent mostra el total de turistes estrangers amb destinació a Catalunya i la procedència d'alguns d'aquests turistes.

Turisme estranger que té com a destinació principal Catalunya (en milers)

	Alemanya	*França*	*Regne Unit*	*Estats Units*	*Rússia*	*Total estrangers*
2009	1.052,4	3.773,3	1.643,5	425,4	216,1	12.704,6
2010	1.017,5	3.920,4	1.280,3	485,5	344,5	13.154,5
2011	1.010,4	3.570,9	1.284,4	456,5	495,9	13.143,2
2012	1.162,4	3.815,6	1.606,1	577,4	741,4	14.439,8
2013	1.280,0	4.172,2	1.686,7	568,6	978,8	15.631,5
2014	1.429,4	4.602,1	1.781,8	512,0	833,4	16.793,8

FONT: GENERALITAT DE CATALUNYA. OBSERVATORI D'EMPRESA I OCUPACIÓ. *Indicadors bàsics de turisme estranger* [en línia].

1. Quines són les causes de l'estancament en el nombre total de turistes estrangers els anys 2010 i 2011?
[0,5 punts]

2. Quines són les causes que fan de Catalunya la principal destinació turística d'Espanya?
[1 punt]

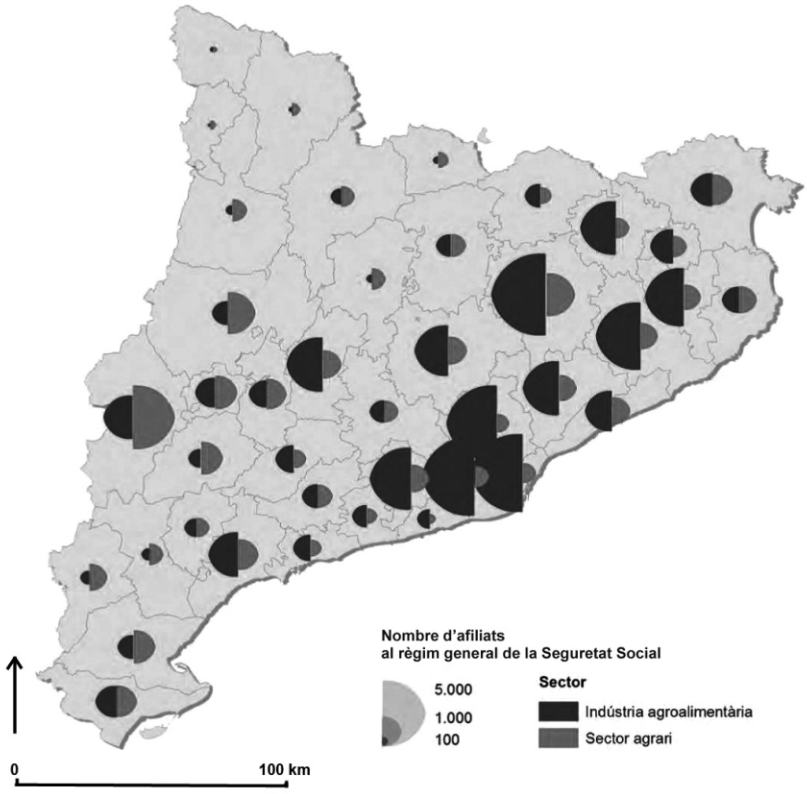
3. Quin tipus de turisme s'ha ofert tradicionalment als turistes estrangers a Catalunya? Com s'ha anat diversificant el turisme estranger a Catalunya els darrers anys?
[1 punt]

Etiqueta de l'alumne/a

Exercici 3

El sector agrari i la indústria agroalimentària han patit la crisi dels darrers anys, com la resta de l'economia, tot i que amb diferències segons el tipus de produccions. A Catalunya, però, hi continua havent una distribució territorial força desigual, tant dels treballadors agrícoles com de l'agroindústria, tal com es pot observar en el mapa següent:

Nombre de treballadors en el sector agrari i en la indústria agroalimentària a Catalunya per comarques (2014)

FONT: FUNDACIÓ DEL MÓN RURAL. *Atles de la nova ruralitat* [en línia], 2015.
NOTA: La comarca del Moianès no figura en el mapa perquè es va crear després de la recollida de les dades que conté l'obra.

1. En el mapa s'observa que hi ha comarques amb una alta producció de la indústria agroalimentària però pocs treballadors agraris. Expliqueu per què es produeix aquest fet.
[1 punt]

2. Relacioneu les comarques següents amb el tipus d'indústria agroalimentària que hi predomina. Per fer-ho, escriviu el número corresponent dins de cada casella.
[0,5 punts]

Comarca	*Indústria agroalimentària*
1 Alt Urgell	☐ Productes del porc
2 Baix Ebre	☐ Productes làctics
3 Garrotxa	☐ Vins i caves
4 Baix Llobregat	☐ Elaboració d'oli
5 Alt Penedès	☐ Producció molt diversificada

3. La tendència majoritària en la producció agrària dels darrers decennis s'ha basat en dues estratègies: per una banda, l'increment del regadiu, i per l'altra, la producció i l'elaboració de productes agraris de qualitat.
[1 punt]

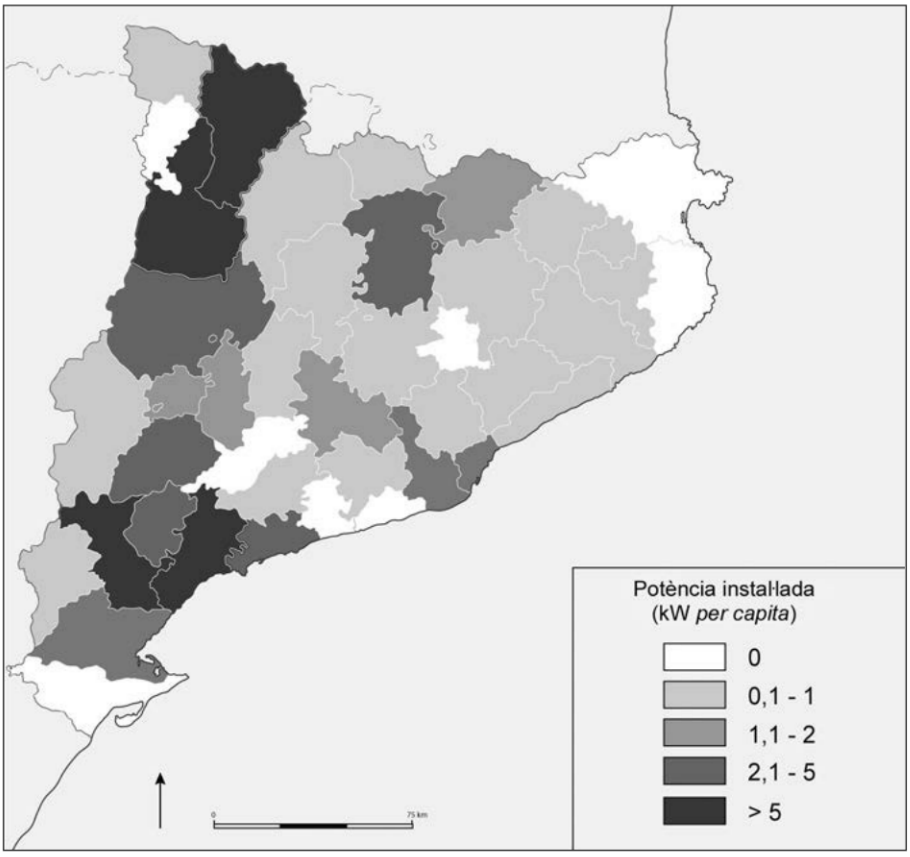
a) Expliqueu quins fets justifiquen aquesta tendència.

b) Quines diferències hi ha, pel que fa a la producció, entre aquestes dues estratègies?

Exercici 2

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Potència instal·lada a Catalunya en kW per capita *(2008)*

FONT: «On es produeix energia a Catalunya?», a *Blog de Miquel Ortega*

1. A partir del mapa, digueu quines són les quatre comarques amb més potència instal·lada *per capita*. Expliqueu el perquè d'aquesta localització en relació amb l'estructura del sector de producció d'energia a Catalunya.
[1,5 punts]

2. Justifiqueu fins a quin punt són vertaderes o falses les afirmacions següents:
[1 punt]

— El model de localització de les centrals productores d'energia elèctrica a Catalunya no és equitatiu entre els diferents territoris.

— La producció d'energia elèctrica procedent de fonts renovables és molt important a Catalunya.

Exercici 3

Observeu la fotografia següent:

Paisatge agrari del Gironès

FONT: Fotografia cedida pel Laboratori d'Anàlisi i Gestió del Paisatge (LAGP), Universitat de Girona, 2015.

1. Contesteu les qüestions següents, comparant, en cada resposta, les característiques de la ramaderia tradicional i la ramaderia integrada.
[1,5 punts]

a) Qui és el propietari del bestiar?

b) Qui subministra l'alimentació dels animals?

c) Quin dels dos sistemes és més sostenible des d'un punt de vista ambiental? Justifiqueu la resposta.

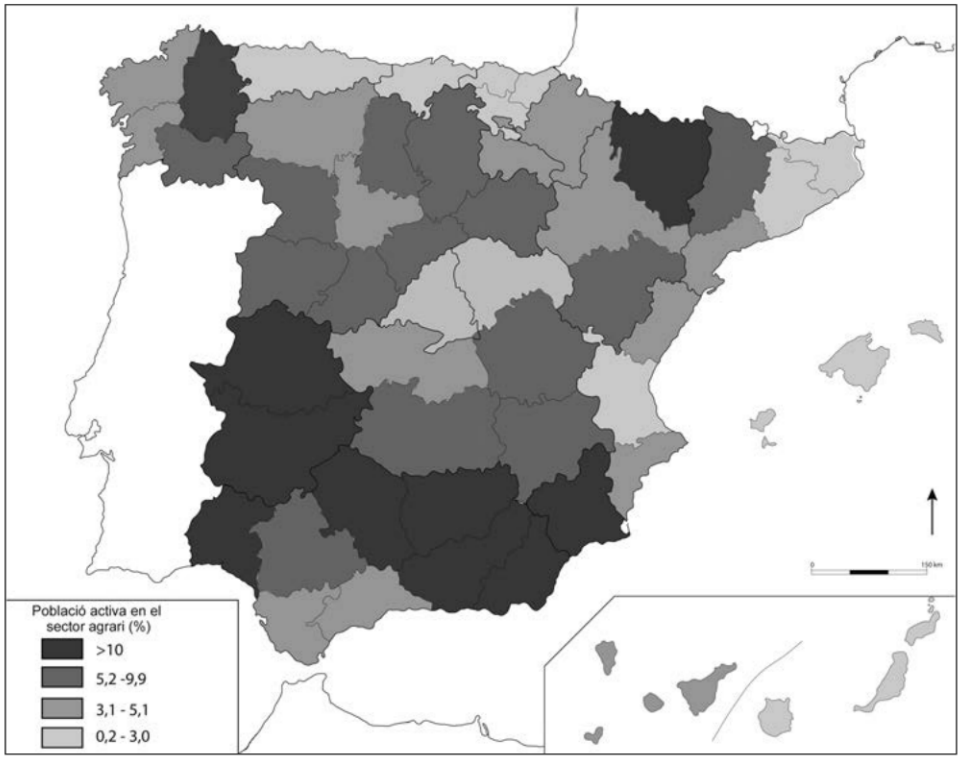
2. Quines problemàtiques ambientals generen les granges de porcs com la que s'observa a la fotografia?
[0,5 punts]

3. La ramaderia intensiva és criticada pel maltractament dels animals. En què consisteix aquest maltractament i com es podria solucionar?
[0,5 punts]

Exercici 3

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Població activa en el sector agrari a Espanya (2019)

FONT: INSTITUT NACIONAL D'ESTADÍSTICA (INE). <https://www.ine.es>.

1. Anomeneu i indiqueu en el mapa cinc províncies que estiguin en el grup de menor percentatge de treballadors ocupats en el sector agrari, i expliqueu per quines causes l'ocupació en aquest sector és tan baixa.
[1 punt]

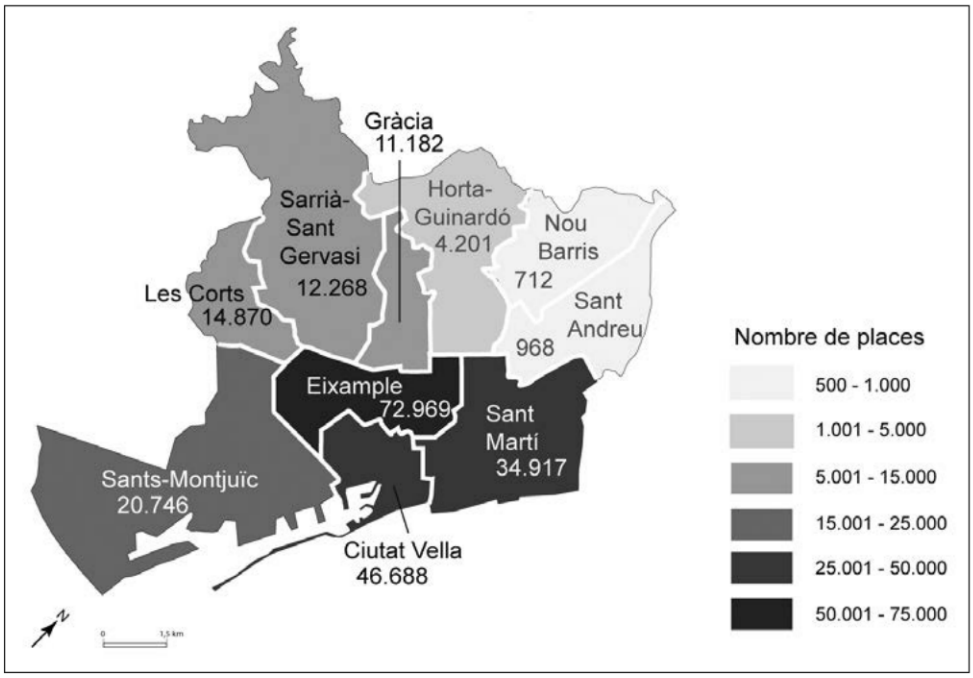
2. Expliqueu les característiques de l'agricultura mediterrània tenint en compte els aspectes següents:
[1,5 punts]

— Quins són els factors físics que la determinen?
— Quins són els principals tipus de conreu d'aquesta agricultura i quina producció ramadera hi predomina?
— Quina estructura tenen les explotacions pròpies d'aquesta agricultura?

Exercici 4

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Oferta de places d'allotjament turístic per districtes a Barcelona (2018)

FONT: AJUNTAMENT DE BARCELONA. <https://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/anuari/cap13/C1301040.htm>.

1. D'acord amb el mapa, quins són els districtes de Barcelona on hi ha més oferta de places d'allotjament turístic? I en quins districtes n'hi ha menys? Raoneu les causes d'aquesta distribució.
[0,5 punts]

2. Justifiqueu els aspectes positius i negatius del desenvolupament turístic en ciutats com Barcelona.
[1 punt]

3. Altres tipus de turisme, com el d'esquí o el de sol i platja, tenen a Catalunya els mateixos avantatges i inconvenients que el turisme urbà de Barcelona? Raoneu la resposta.
[1 punt]

PART OPTATIVA

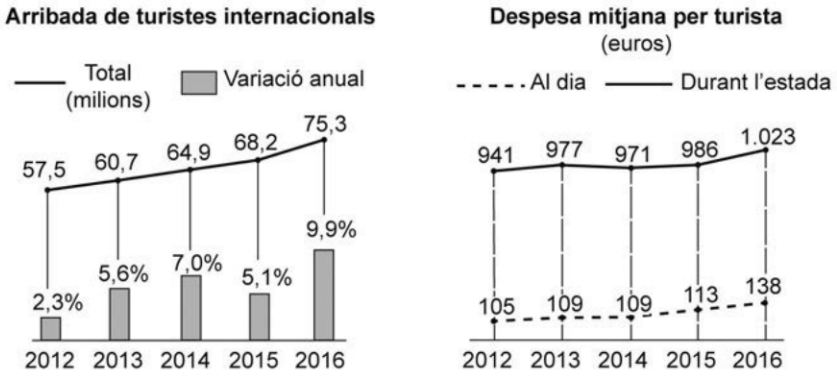
Escolliu DOS dels tres exercicis següents.

Exercici 3

[3 punts en total]

La despesa dels turistes estrangers continua augmentant. Els que van visitar Espanya el 2017 van gastar 82.293 milions d'euros en els onze primers mesos de l'any. D'aquesta manera, se superava la despesa total dels turistes estrangers que havien visitat el país en tot el 2016 (77.625 milions d'euros), segons l'enquesta Egatur difosa per l'Institut Nacional d'Estadística (INE). Els gràfics següents mostren l'increment tant en el nombre d'arribades com en la despesa mitjana per turista entre 2012 i 2016:

El mercat turístic a Espanya

FONT: «España supera por primera vez los 75 millones de turistas extranjeros». *El País* [en línia] (12 gener 2017).

1. Exposeu les causes principals de l'increment del turisme estranger que mostra el primer gràfic. Indiqueu quins són els principals països de procedència dels turistes estrangers i comenteu la posició d'Espanya com a potència turística mundial.

[1,5 punts]

2. Expliqueu la rellevància de l'activitat turística a Espanya tenint en compte els aspectes següents:

— Quina és la importància econòmica del turisme?

— Quin impacte té el turisme sobre el paisatge?

[1,5 punts]

Exercici 4

[3 punts en total]

A la Unió Europea (UE), la superfície destinada a la producció agrícola ecològica ha augmentat bastant en els darrers anys. Els sistemes d'etiquetatge de qualitat de la UE indiquen l'origen geogràfic dels productes i l'ús d'ingredients o mètodes tradicionals en l'elaboració, incloent-hi la producció ecològica. La taula següent mostra la superfície destinada a l'agricultura ecològica en cada país:

L'agricultura ecològica a Europa (2016)

	Superfície (ha)
Espanya	2.018.802
Itàlia	1.796.333
França	1.537.351
Alemanya	1.135.941
Àustria	571.423
Suècia	552.695
Polònia	536.579
Regne Unit	490.025
República Txeca	488.591
Total	**9.127.740**

FONT: Elaboració pròpia a partir de dades publicades per l'Eurostat.

1. Quins requisits, quant al conreu i a la transformació dels productes, ha de complir l'agricultura ecològica o orgànica per a rebre aquesta qualificació?

[1 punt]

2. Expliqueu, en relació amb els aspectes esmentats en la taula següent, les característiques principals de l'agricultura de mercat que es desenvolupa a Europa.
[1 punt]

Aspecte	*Característiques*
Població activa agrària	
Productivitat	
Mecanització	

3. La Unió Europea fa anys que destina una part important del seu pressupost al suport de l'activitat agrícola. Per mitjà de quines polítiques ho fa i amb quins objectius?
[1 punt]

PART OPTATIVA

Escolliu DOS dels tres exercicis següents.

Exercici 3

[3 punts en total]

L'impacte laboral de la indústria 4.0 a Catalunya

Al llarg de la història, el progrés tecnològic ha permès augments de productivitat que s'han traduït en increments de salaris i creixement de la renda *per capita* que, al seu torn, han contribuït a millorar el benestar social. Canvi tecnològic i progrés social són conceptes que històricament han viatjat junts, però també és cert que en aquest viatge s'han vist acompanyats per la por dels treballadors a ser substituïts per màquines. Només cal recordar les revoltes que es van produir a principis del segle XIX quan els artesans anglesos es van rebel·lar contra la introducció de telers industrials o el que va significar la producció en sèrie del Ford T a principis del segle XX per a entendre que els efectes sobre l'ocupació són sempre els més importants quan s'ha d'analitzar l'impacte del canvi tecnològic.

Joan Miquel Hernández Gascón (dir.). *L'impacte laboral de la indústria 4.0 a Catalunya.* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Empresa i Coneixement, 2018, p. 26.

1. Esmenteu cinc característiques del canvi tecnològic conegut com a indústria 4.0.
[0,5 punts]

2. D'acord amb el que s'explica en el text, exposeu tres arguments a favor del canvi tecnològic en la indústria i tres arguments en contra.
[1,5 punts]

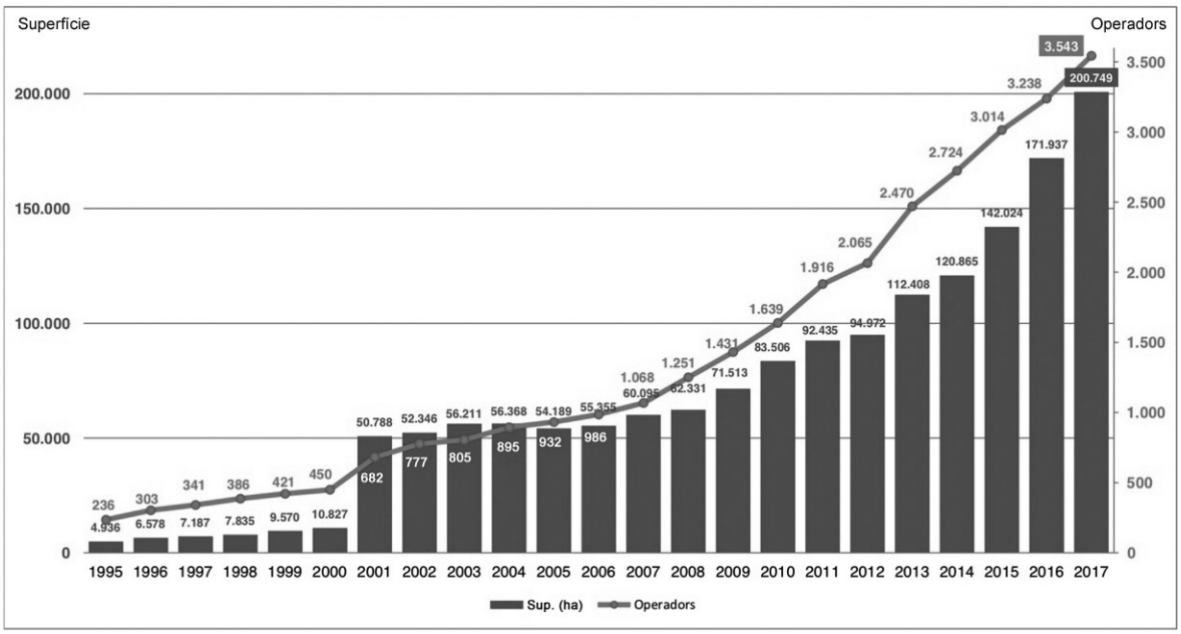
3. Esmenteu quatre sectors industrials catalans que milloraran la seva productivitat amb la generalització de la indústria 4.0. Justifiqueu la resposta.
[1 punt]

Exercici 4

[3 punts en total]

Cada vegada són més els pagesos que passen a dedicar-se a l'agricultura ecològica. Es tracta d'un mercat que està creixent d'una manera notable a tot Europa. Segons els darrers estudis, el perfil del consumidor ecològic és el d'una persona que prefereix consumir productes locals, propers al seu entorn, sense donar importància a les marques.

Evolució de l'agricultura ecològica a Catalunya (1995-2017)

FONT: CONSELL CATALÀ DE LA PRODUCCIÓ AGRÀRIA ECOLÒGICA (CCPAE). <http://www.ccpae.org>.

1. Expliqueu quina és la situació general de l'agricultura a Catalunya pel que fa al percentatge de població ocupada, la mida de les explotacions agràries predominants i el tipus d'agricultura que s'hi practica.

[1,5 punts]

2. Raoneu fins a quin punt esteu d'acord o en desacord amb les afirmacions següents:

[1,5 punts]

— L'agricultura ecològica no utilitza productes fitosanitaris ni adobs.

— Els productes anomenats *de kilòmetre zero* es produeixen en explotacions ecològiques.

— La política agrària comuna (PAC) promou i subvenciona l'agricultura ecològica.

PART OPTATIVA

Escolliu DOS dels tres exercicis següents.

Exercici 3

[3 punts en total]

Cada any hi ha més estacions d'esquí que obren les instal·lacions a l'estiu. Durant els mesos de calor ofereixen l'entorn a un turisme familiar interessat a fer activitats a l'aire lliure i en contacte amb la natura. Cada vegada hi ha més estacions que incorporen el qualificatiu «de muntanya» a les seves activitats. A continuació, podeu observar una taula amb les activitats que ofereixen les estacions d'esquí a l'estiu:

	Activitats																			
Estació	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*	*14*	*15*	*16*	*17*	*18*	*19*	*Total*
Baqueira Beret				X				X	X	X	X	X	X							7
Boí Taüll				X			X					X								3
Espot Esquí																		X		1
La Molina	X	X	X	X	X	X	X		X				X	X		X	X			12
Masella				X	X									X						3
Port Ainé			X											X			X	X		4
Port del Comte			X	X		X			X		X			X						6
Tavascan									X	X		X								3
Vall de Núria	X	X	X	X		X						X		X	X				X	9
Vallter 2000	X			X		X			X				X							5
Total	3	2	4	7	2	4	2	1	5	2	2	4	3	5	1	1	2	2	1	53

1. Rutes a cavall, ponis; 2. Barques; 3. Tir amb arc; 4. Senderisme i excursionisme; 5. *Segway*; 6. *Tubby*; 7. *Spa*; 8. Esports tradicionals; 9. BTT; 10. Esports aquàtics, pesca; 11. Esports aeris i de muntanya; 12. Cultura; 13. Telecadira; 14. Circuit d'aventures, parc lúdic; 15. Orientació; 16. *Nordic walking*; 17. *Quads*; 18. *Frisbee golf*; 19. Cursa virtual.

FONT: GENERALITAT DE CATALUNYA i INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Tercer informe sobre el canvi climàtic a Catalunya* [en línia], 2016.

1. Per què és necessari que les estacions d'esquí alpí de Catalunya adoptin estratègies per a oferir activitats no hivernals?

[1 punt]

2. Definiu els termes següents.
[1 punt]

Estacionalitat turística:
Agroturisme:

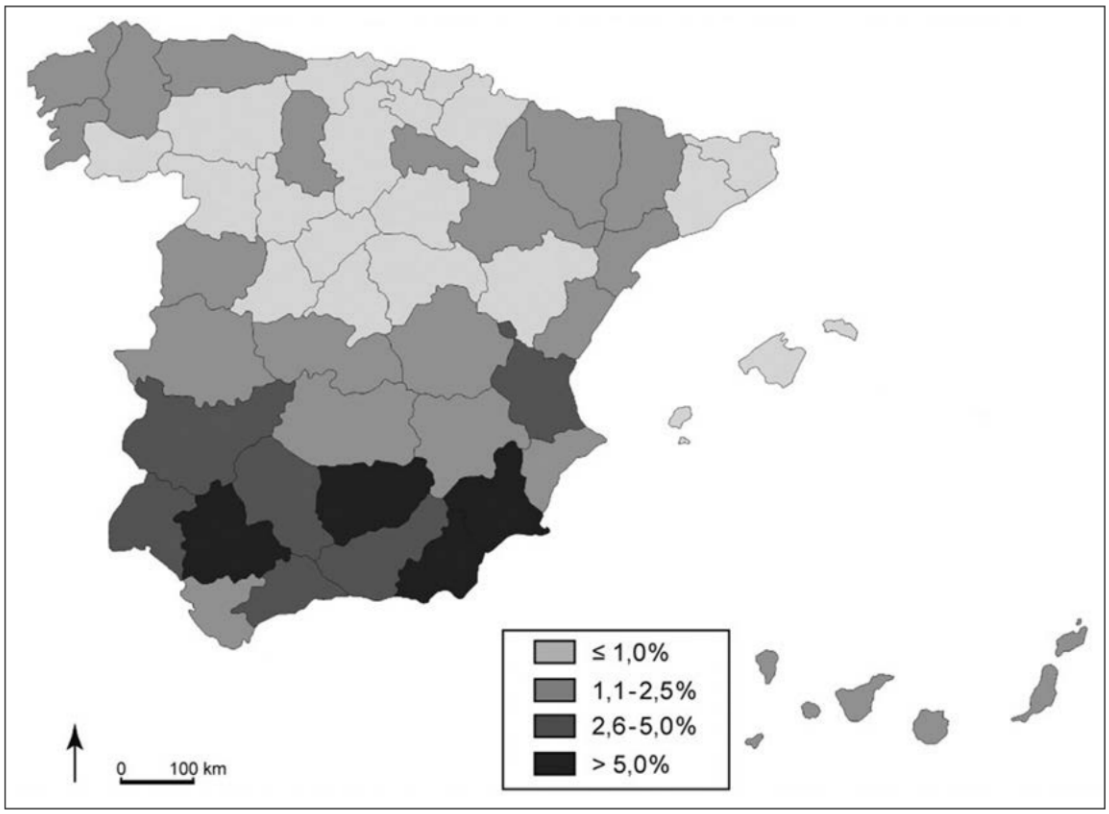
3. Expliqueu com pot afectar el canvi climàtic al turisme de neu i quines mesures es poden adoptar per a pal·liar-ne els efectes.
[1 punt]

Exercici 4

[3 punts en total]

La població activa agrària a Espanya va començar a davallar a partir dels anys cinquanta del segle passat en relació amb el desenvolupament que va viure la indústria. Actualment, la població activa agrària representa menys del 6 % de la població activa total. Hi ha, però, grans diferències entre províncies, tal com podeu observar en el mapa següent:

Població activa agrària sobre el total d'actius a escala estatal

FONT: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades per l'Institut Nacional d'Estadística (INE) a l'*Encuesta de población activa*, 2015.

1. Exposeu els tipus de conreu que predominen a la Submeseta Norte, a l'interior d'Andalusia i a la costa mediterrània.

[1 punt]

2. Expliqueu les diferències que s'observen en el percentatge de la població activa agrària a la Submeseta Norte, a l'interior d'Andalusia i a la costa mediterrània amb relació a la importància econòmica de l'agricultura en cadascun dels tres territoris.

[1 punt]

3. Expliqueu les característiques de l'agricultura mediterrània tenint en compte els aspectes següents:

— Quins són els factors físics que la determinen?
— Quins són els principals tipus de conreu i de producció ramadera?
— Quina estructura tenen les explotacions agràries?

[1 punt]

PART OPTATIVA

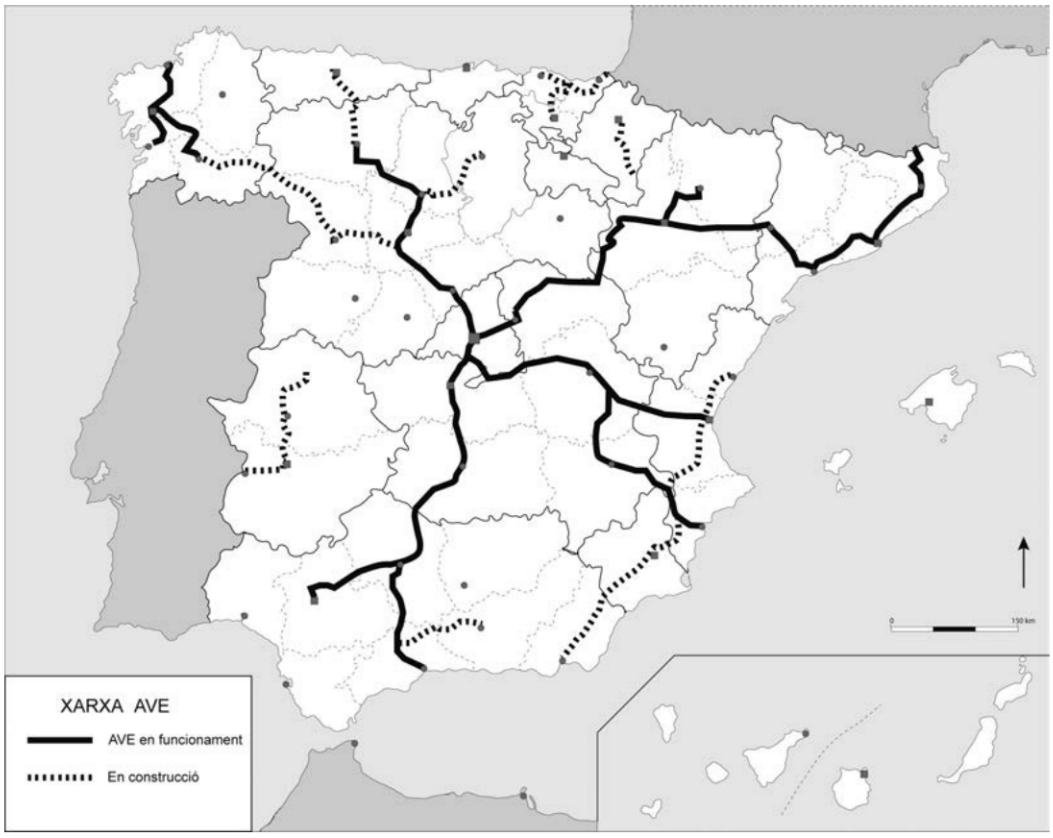
Escolliu DOS dels tres exercicis següents.

Exercici 3

[3 punts en total]

En les darreres dècades, Espanya ha construït una xarxa de tren d'alta velocitat (AVE) que és de les més extenses del món. Malgrat tot, s'ha criticat l'elevat cost de la infraestructura i el model seguit en el traçat. A continuació, podeu observar el mapa amb el traçat que ja s'ha construït i els trams que estan en construcció:

Xarxa ferroviària d'alta velocitat (AVE)

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació extreta d'ADIF [en línia].

1. Observeu el mapa i digueu quin és el model de traçat de la xarxa ferroviària d'alta velocitat a Espanya. Quins avantatges i inconvenients té aquest model?
[1 punt]

2. Quins problemes presenta actualment la xarxa ferroviària convencional? La xarxa d'AVE pot solucionar aquests problemes?
[1 punt]

3. Quines són les funcions principals del transport?
[1 punt]

PART OPTATIVA

Escolliu DOS dels tres exercicis següents.

Exercici 3

[3 punts en total]

Reindustrialitzant la desindustrialització

Catalunya, com moltes altres economies avançades, ha viscut un procés de desindustrialització des dels anys setanta del segle xx que s'ha accelerat amb el pas del temps, alhora que es produïa una progressiva terciarització de l'economia. En els darrers trenta anys, la indústria manufacturera ha perdut molt de pes en l'ocupació: ha passat de representar més del 30 % a menys del 20 %. Des de l'any 2000, ha caigut del 25 % al 14 % i ha perdut un 40 % dels assalariats. […]

Els principals problemes d'aquesta desindustrialització han estat causats per la contracció de la demanda interna, que havia viscut uns quants anys de gran creixement, en bona part a causa d'un desenvolupament desmesurat de la construcció, i també per l'augment de la competència dels països emergents, en particular per la irrupció de la Xina com un actor global, amb uns costos imbatibles en els sectors més intensius en mà d'obra. […]

I a partir d'aquí, què? Doncs hem de treballar per aconseguir reindustrialitzar. […] La nova indústria ha de tenir més valor afegit; ha de ser més innovadora, més tecnològica, més internacional, menys manufacturera, de més servei; ha d'estar més integrada amb altres empreses.

Adaptació d'un text de Josep González publicat a *Món Empresarial* [en línia] (20 maig 2015)

1. A què es refereix l'autor del text quan esmenta la desindustrialització dels anys setanta? Quina en va ser la causa? Quines conseqüències immediates va tenir en la indústria catalana?

[1,5 punts]

2. Quines són les característiques de la indústria catalana? Quins són els seus punts forts?

[1,5 punts]

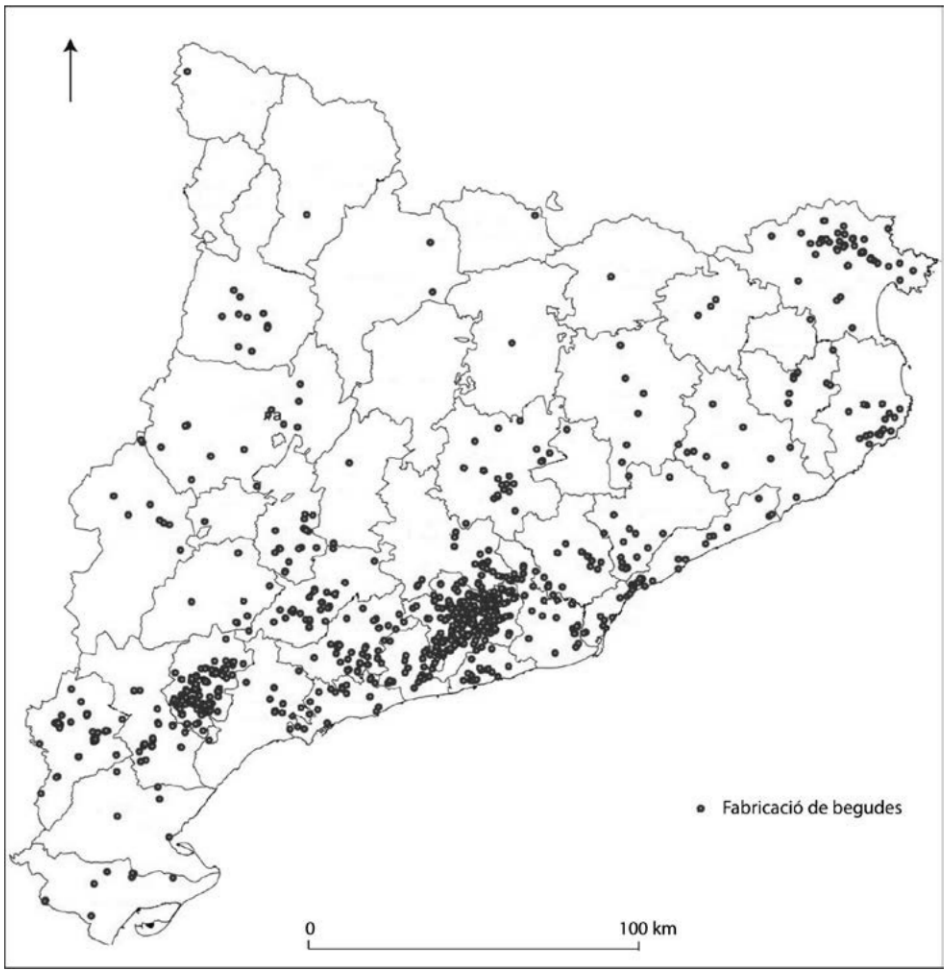
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Distribució de les indústries productores de begudes a Catalunya (2016)

FONT: DEPARTAMENT D'AGRICULTURA, RAMADERIA, PESCA I ALIMENTACIÓ. *Mapes amb la distribució territorial de les indústries agroalimentàries per sectors* [en línia], 2017.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els termes *valor afegit* i *logística*.
[1 punt]

valor afegit:
logística:

3. Esmenteu els tipus d'indústries de begudes que hi ha a Catalunya i expliqueu les causes de la distribució geogràfica que presenten.
[1,5 punts]

4. Exposeu els objectius essencials de la política agrícola comuna (PAC).
[1,5 punts]

39. PAU 2017 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

[5 punts en total]

Observeu la taula següent i responeu a les qüestions plantejades.

Consum d'energia primària a Espanya (2014)

Energia primària	*Consum (%)*
Petroli	42,70
Gas natural	20,00
Energia nuclear	12,60
Carbó	10,10
Energia eòlica, solar i geotèrmica	6,40
Energia hidràulica	2,80
Biomassa, biocarburants i residus	5,40
Total	**100,00**

FONT: Adaptació de dades publicades per l'Institut Nacional d'Estadística (INE), 2016.

1. Descriviu la informació que conté la taula.
[1 punt]

2. Definiu els termes *energia primària* i *pobresa energètica*.
[1 punt]

energia primària:
pobresa energètica:

3. Justifiqueu en quina mesura són vertaderes o falses les afirmacions següents:
[1,5 punts]

***a*)** L'energia elèctrica no és contaminant ni contribueix a l'efecte d'hivernacle.

***b*)** El consum d'energia és un bon indicador del nivell de benestar.

***c*)** Espanya és un estat energèticament dependent de l'exterior.

4. Descriviu els trets principals de l'energia nuclear tenint en compte els aspectes següents:
— Quin origen i quines característiques té?
— On es produeix? Quines aplicacions té aquest tipus d'energia i quin consum se'n fa?
— Quins són els avantatges i els inconvenients d'aquest tipus d'energia?
[1,5 punts]

Etiqueta del corrector/a

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

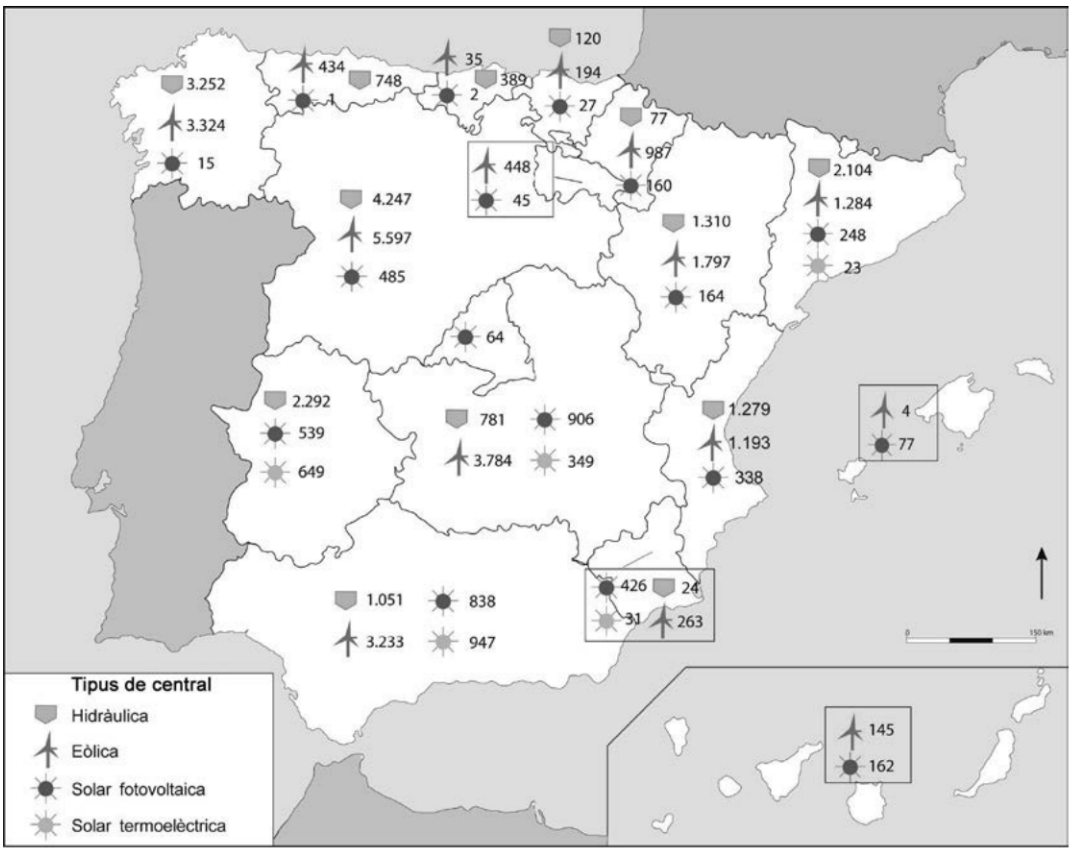
OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Potència total (en MW) de les centrals elèctriques de fonts renovables a l'Estat espanyol per comunitats autònomes (2012)

FONT: Adaptació d'un mapa publicat per Red Eléctrica de España a *El sistema eléctrico español* [en línia], 2012.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els termes *energia renovable* i *biomassa.*
[1 punt]

energia renovable:
biomassa:

3. Justifiqueu en quina mesura són vertaderes o falses les afirmacions següents:
[1,5 punts]

***a*)** Les centrals que funcionen amb biomassa no contaminen ni contribueixen a l'efecte d'hivernacle.

***b*)** L'energia hidràulica no és una energia sostenible.

***c*)** L'energia nuclear no contribueix al canvi climàtic i és sostenible.

4. Descriviu les característiques de l'energia eòlica a Espanya tenint en compte els aspectes següents:
— Quines condicions han de complir les àrees d'implantació dels parcs eòlics?
— Quina importància té l'energia eòlica en el conjunt de l'energia elèctrica produïda a Espanya?
— Quins avantatges i quins inconvenients té aquest tipus d'energia?
[1,5 punts]

41. PAU 2017 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

[5 punts en total]

Observeu la taula següent i responeu a les qüestions plantejades.

Ocupació hotelera mensual (2014) (%)

	Gen.	*Febr.*	*Març*	*Abr.*	*Maig*	*Juny*	*Jul.*	*Ag.*	*Set.*	*Oct.*	*Nov.*	*Des.*
Costa del Sol (Màlaga)	40,2	48,3	49,5	59,1	60,8	68,2	74,2	83,9	72,8	62,0	44,6	38,9
Illa de Mallorca	30,2	42,9	51,3	62,9	61,5	81,8	88,7	92,4	84,0	62,9	46,3	41,9
Sud de Tenerife	80,9	82,8	80,4	74,8	68,5	74,5	80,2	85,4	76,9	81,5	77,9	74,2
Costa Brava	28,5	31,4	40,3	47,6	43,6	57,4	68,4	82,0	61,7	50,4	33,9	30,7
Costa Daurada	18,9	24,5	33,5	50,1	48,6	68,2	77,1	84,3	69,9	48,0	27,6	29,2
Costa Blanca (Alacant)	42,4	50,1	54,1	66,3	66,2	74,1	79,0	89,0	77,3	67,1	52,6	45,2

FONT: INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA. *Encuesta de ocupación hotelera 2014.*

1. Descriviu la informació representada en la taula.

[1 punt]

2. Definiu els termes *ecoturisme* i *estacionalitat turística*.

[1 punt]

ecoturisme:
estacionalitat turística:

3. Quin tipus de turisme es practica en les destinacions representades en la taula? Quines són les causes que l'ocupació hotelera sigui irregular al llarg de l'any i quines conseqüències comporta aquest fet?

[1,5 punts]

4. Esmenteu tres tipus de turisme alternatiu al turisme de sol i platja i exposeu les activitats que caracteritzen cadascun d'aquests tres tipus.

[1,5 punts]

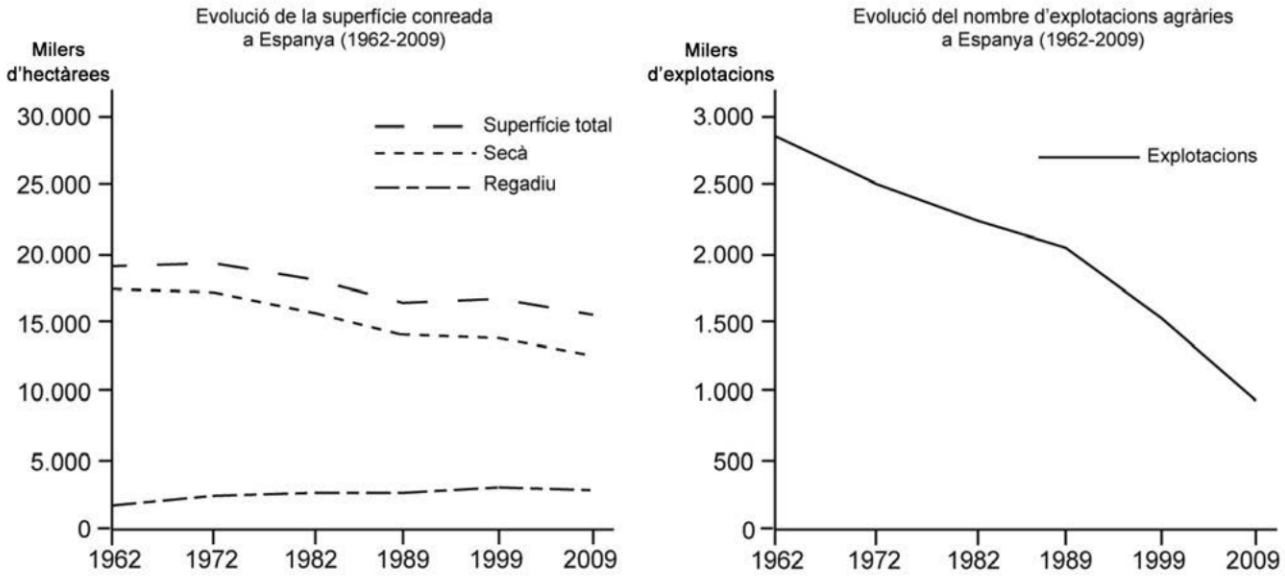
42. PAU 2017 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

[5 punts en total]

Observeu els gràfics següents i responeu a les qüestions plantejades.

Evolució de la superfície conreada i del nombre d'explotacions agràries a Espanya (1962-2009)

FONT: Elaboració pròpia a partir de dades publicades per l'Institut Nacional d'Estadística (INE) al *Censo Agrario de España*, 2012.

1. Descriviu la informació representada en els gràfics.

[1 punt]

2. Definiu els termes *explotació agrària* i *tinença indirecta de la terra*.

[1 punt]

explotació agrària:
tinença indirecta de la terra:

3. Expliqueu els factors econòmics, socials i tècnics que han influït en l'evolució de les variables representades en els gràfics.

[1,5 punts]

4. Responeu a les qüestions següents relacionades amb el treball agrari espanyol:
[1,5 punts]

a) En què es diferencien l'agricultura familiar, l'agricultura a temps parcial i el treball agrícola assalariat?

b) A quines zones d'Espanya es localitza principalment cadascun dels tipus d'agricultura esmentats en la pregunta anterior? A què es deu aquesta distribució?

Etiqueta del corrector/a

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

Institut d'Estudis Catalans

Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Oficina d'Accés a la Universitat

Proves d'accés a la universitat

Geografia

43. PAU 2017 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

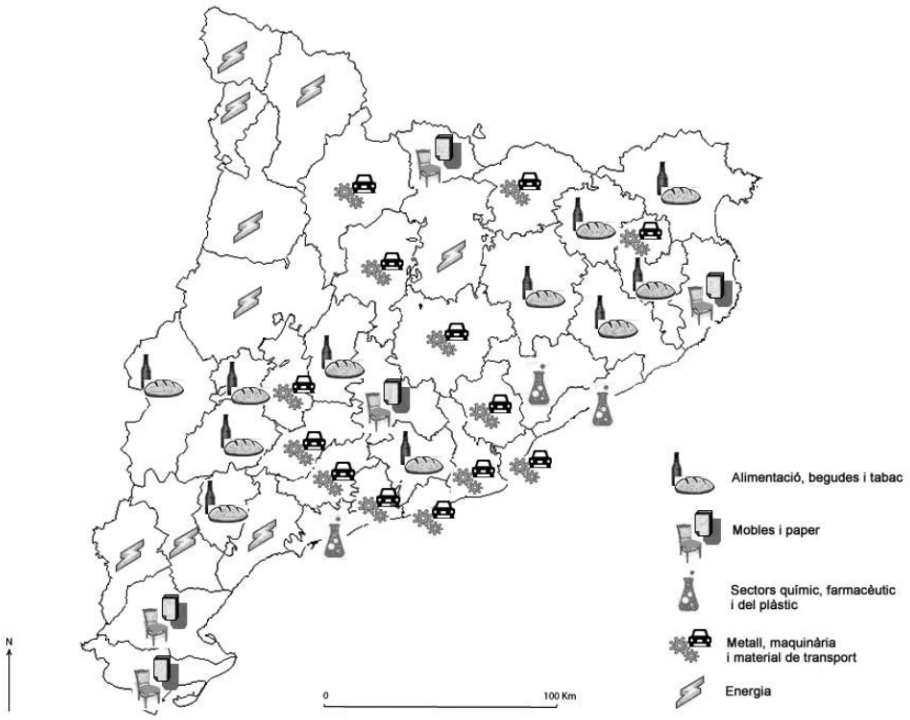
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Principals subsectors industrials a Catalunya per comarques segons el valor afegit brut de la producció industrial (2013)

FONT: Adaptació de dades publicades per Catalunya Banc a l'*Anuari Econòmic Comarcal*, 2015.
NOTA: La comarca del Moianès no figura en el mapa perquè es va crear després de la recollida de les dades que conté l'anuari.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els termes *deslocalització* i *polígon industrial*.
[1 punt]

deslocalització:
polígon industrial:

3. Responeu a les qüestions següents a partir de la informació representada en el mapa:
[1,5 punts]

a) Quins subsectors industrials són els predominants a les comarques o les àrees molt industrialitzades i quins ho són a les comarques rurals?

b) Si es considerés només la població ocupada, quin dels subsectors industrials apareixeria en molt poques comarques o en cap? Justifiqueu la resposta.

4. Expliqueu com ha canviat el model industrial català des dels inicis del segle xx fins avui tenint en compte els aspectes següents:
— Quin ha estat el subsector més important fins a mitjan segle xx? Actualment predomina en alguna comarca? Per què?
— Quins van ser els subsectors que més van créixer en els anys seixanta i setanta? On es van implantar?
— Quines són les tendències seguides pels subsectors més dinàmics? On es troben?
[1,5 punts]

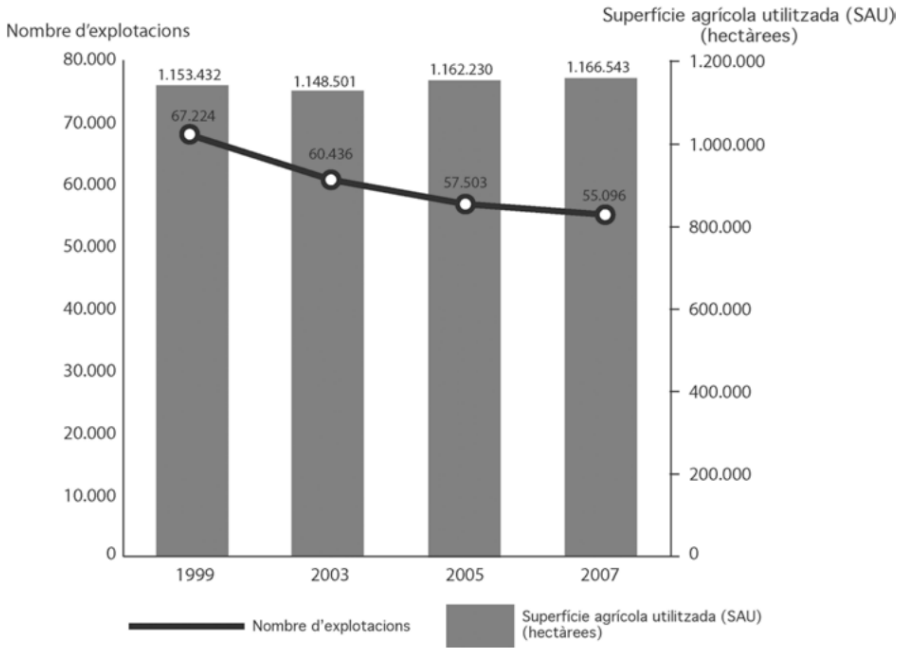
44. PAU 2016 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

[5 punts en total]

Observeu el gràfic següent i responeu a les qüestions plantejades.

Nombre d'explotacions agràries
i superfície agrícola utilitzada (SAU) a Catalunya (1999-2007)

FONT: INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA. *Dossiers Idescat*, núm. 2 (juny 2009).

1. Descriviu la informació representada en el gràfic.

[1 punt]

2. Definiu els termes *població agrària* i *parceria*.

[1 punt]

3. Responeu a les qüestions següents relacionades amb les dades representades en el gràfic:

[1,5 punts]

a) Quines són les causes del descens del nombre d'explotacions agràries?

b) Per què la superfície agrícola utilitzada (SAU) ha augmentat? Quines conseqüències comporta aquest augment de superfície?

4. Exposeu les característiques del sector agrari a Catalunya tenint en compte els aspectes següents:

— Com participa el sector agrari en l'economia catalana?
— Quin és el règim de tinença de la terra i quines són les dimensions de les explotacions?
— Què són els contractes d'integració ramadera?

[1,5 punts]

Institut d'Estudis Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés

45. PAU 2016 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

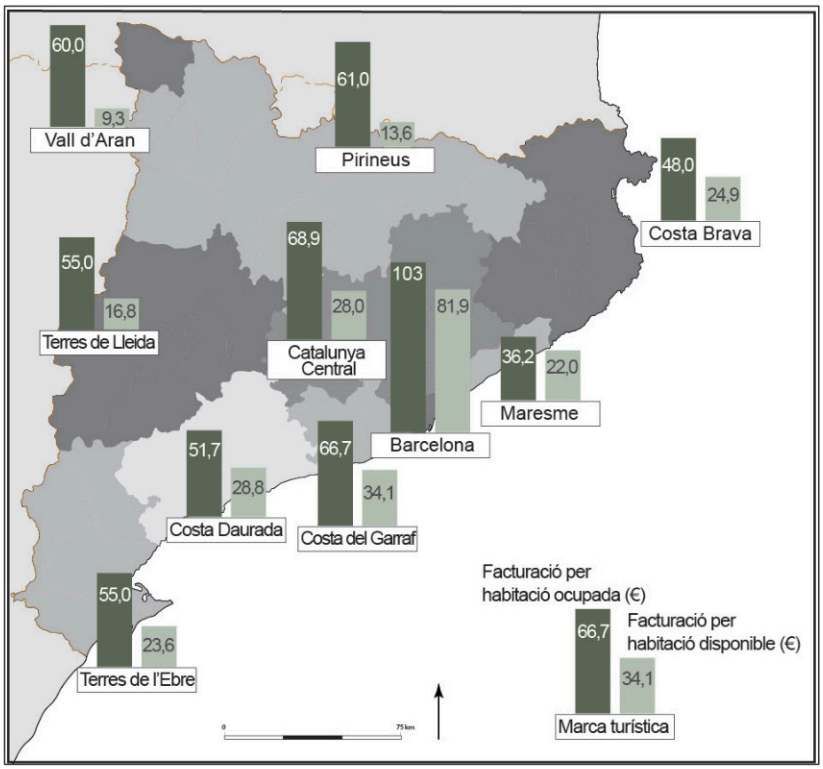
OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Facturació de la indústria hotelera catalana per marques turístiques (abril del 2011)

FONT: Adaptació feta a partir d'un mapa publicat en el *Diari de Girona* [en línia] (30 maig 2011).

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els termes *bandera blava* i *turisme de masses*.

3. Responeu a les qüestions següents relacionades amb el turisme:

[1,5 punts]

a) Quines són les causes de la gran diferència en els ingressos per habitació disponible entre Barcelona i la Costa Brava?

b) Quins tipus d'allotjament turístic es poden trobar en una ciutat com Barcelona? Quins tipus d'allotjament poden generar més conflictes amb el veïnat?

4. Exposeu la importància de l'activitat turística en l'economia catalana. Esmenteu els tipus de turisme principals que es practiquen a Catalunya segons el nombre de visitants i comenteu quines són les destinacions més importants.

[1,5 punts]

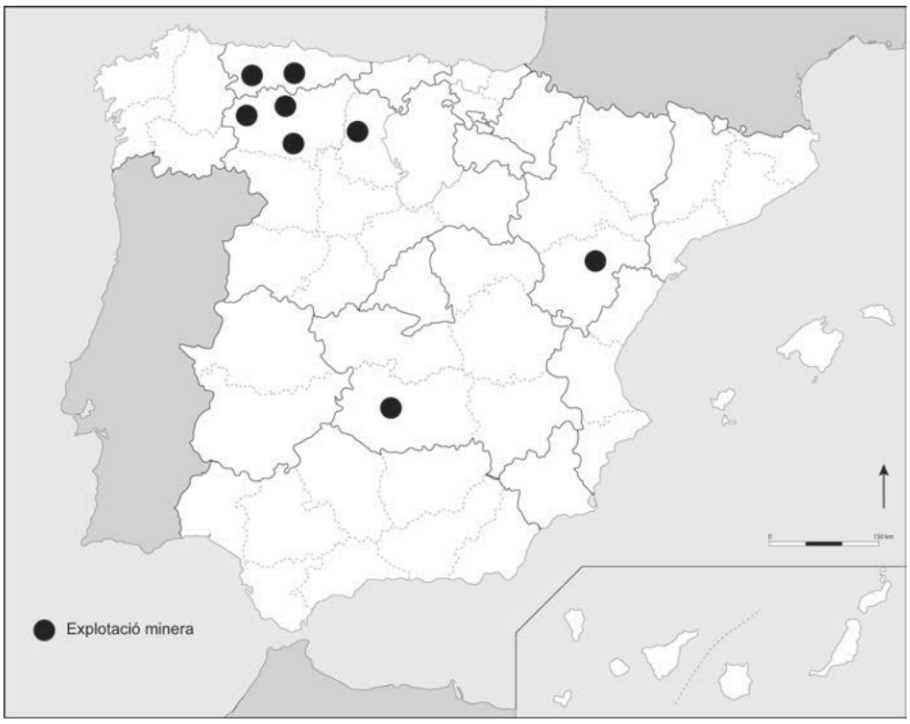
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Explotacions mineres productores de carbó a Espanya (2013)

FONT: Seu electrònica de l'Institut per a la Reestructuració de la Mineria del Carbó i Desenvolupament Alternatiu de les Comarques Mineres (IRMC).

1. Descriviu la informació representada en el mapa i indiqueu les províncies on estan situades les mines de carbó.

[1 punt]

2. Definiu els termes *recurs renovable* i *indústria extractiva*.

[1 punt]

3. Per què ha desaparegut la mineria del carbó a Catalunya? On estava situada? El carbó és una font energètica renovable? Justifiqueu la resposta.

[1,5 punts]

4. El carbó ha estat un dels combustibles minerals fòssils més importants des de la revolució industrial. Expliqueu la realitat actual de la mineria del carbó tenint en compte els aspectes següents:

— Com s'extreu el carbó i quins usos té?
— Quina relació hi ha entre la combustió del carbó i el canvi climàtic?
— Quin és el futur de la mineria del carbó a Espanya?

[1,5 punts]

Exercici 2

[5 punts en total]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

El regadiu a Catalunya

Catalunya és un país amb unes condicions naturals poc propícies per al desenvolupament d'una agricultura potent. Amb una superfície total de 3.190.000 hectàrees, la superfície agrària útil (SAU) no arriba a 1.000.000 d'hectàrees […]. En aquestes condicions, regar el camp ha constituït una aspiració històrica per als pagesos de Catalunya. Des de sempre, des de temps immemorials, però especialment des de la segona meitat del segle XIX, s'han plantejat obres de regulació i de derivació de les aigües dels rius que recorren el país per tal de poder disposar de majors garanties de reg per a les produccions agrícoles i millorar, a través del regadiu, la renda dels agricultors i la viabilitat de les explotacions agràries.

L'aigua per al regadiu procedeix bàsicament d'embassaments situats en els rius de les conques internes de Catalunya o en els de la conca de l'Ebre que, posteriorment, es distribueix a través de canals i séquies. La reutilització d'aigües procedents de depuradora per a regadiu és encara relativament escassa.

Adaptació feta a partir del text de la Fundació del Món Rural [en línia]

1. Resumiu les idees principals del text.
[1 punt]

2. Definiu els termes *agricultura intensiva* i *monocultiu*.
[1 punt]

3. Digueu si esteu d'acord amb la frase següent del text: «Catalunya és un país amb unes condicions naturals poc propícies per al desenvolupament d'una agricultura potent.» Justifiqueu la resposta.
[1,5 punts]

4. Exposeu les característiques principals del paisatge agrari mediterrani de Catalunya tenint en compte els aspectes següents:
— On es troba? Quina estructura agrària presenta?
— Quin tipus d'agricultura s'hi practica? Quins són els productes principals que se n'obtenen?
— Quin tipus de ramaderia s'hi practica?
[1,5 punts]

Institut d'Estudis Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés

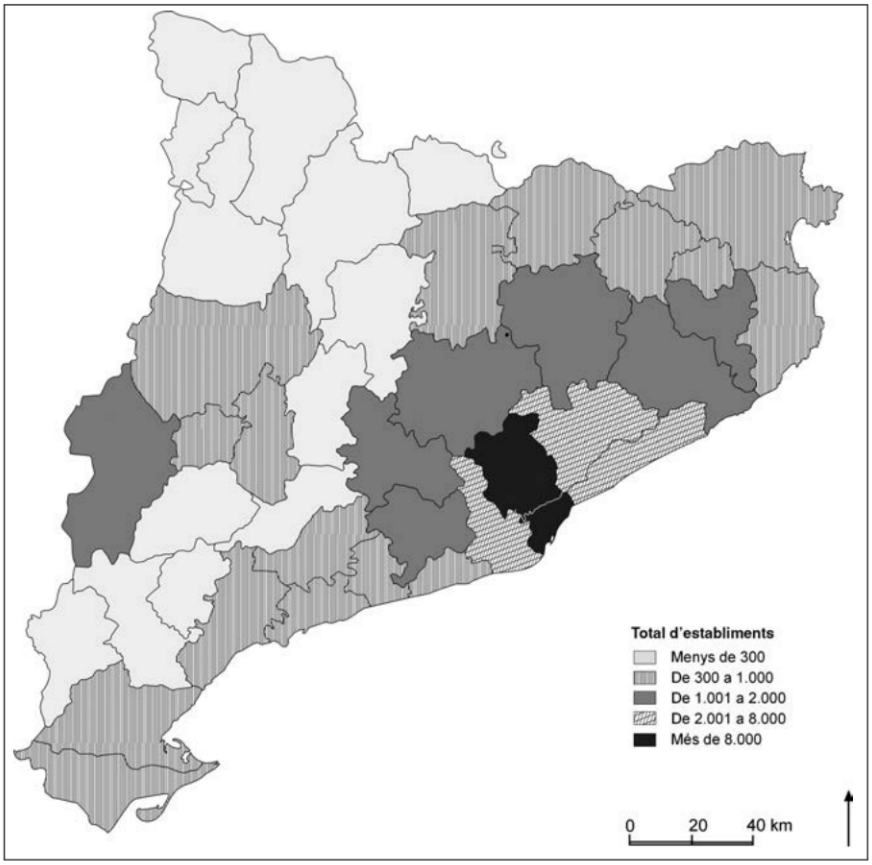
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Localització de la indústria a Catalunya

FONT: Adaptació del mapa de l'*Atles nacional de Catalunya*, elaborat per l'Institut Cartogràfic de Catalunya a partir de dades de l'Idescat, 2002.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els termes *logística* i *sòl industrial*.
[1 punt]

3. Expliqueu les causes de la distribució geogràfica de la indústria a Catalunya d'acord amb l'esquema següent:

***a*)** Esmenteu, com a mínim, tres dels sectors industrials més importants i digueu on estan situats.

***b*)** Què són els parcs científics i tecnològics? On se situen habitualment?

[1,5 punts]

4. Comenteu les característiques de la indústria catalana d'acord amb l'esquema següent:

— Característiques actuals del sector industrial català.
— Tipologies de polígons industrials existents.
— Canvis i tendències en el model industrial.

[1,5 punts]

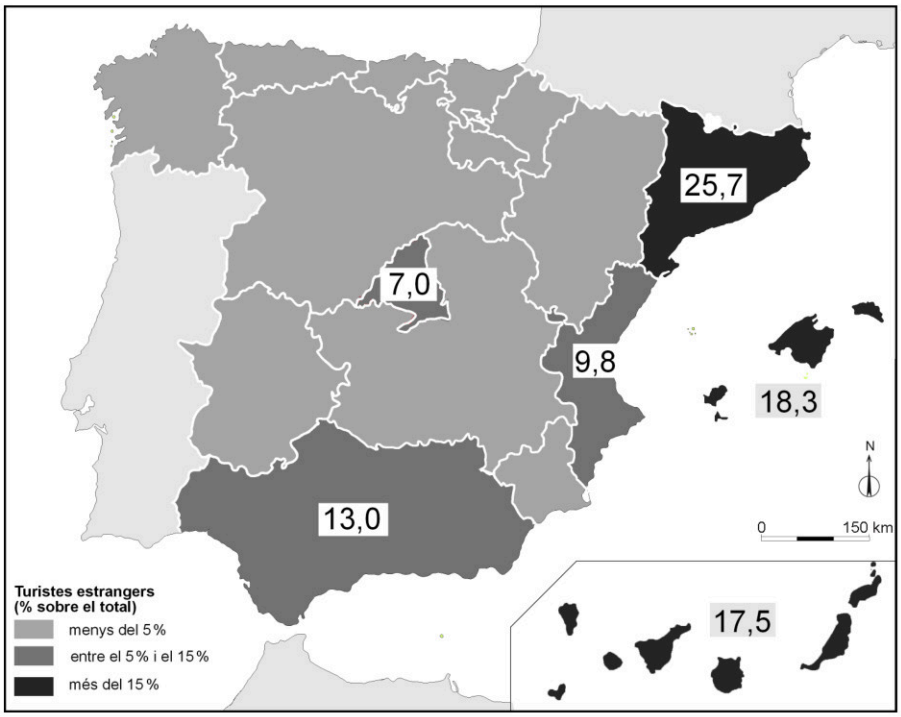
OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Turistes estrangers (2013)

FONT: Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme. *Frontur*, 2013.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els termes *turisme de masses* i *turisme sostenible*.

[1 punt]

3. Expliqueu les característiques del turisme estranger a Espanya d'acord amb l'esquema següent:

— Causes de la distribució dels turistes estrangers que apareix en el mapa.
— Posició d'Espanya com a potència turística mundial.
— Principals procedències dels turistes i nivell de despesa que efectuen durant les estades.

[1,5 punts]

4. Exposeu la importància de l'activitat turística a Espanya d'acord amb l'esquema següent:

— Importància econòmica del turisme.
— Impacte del turisme sobre el paisatge.

[1,5 punts]

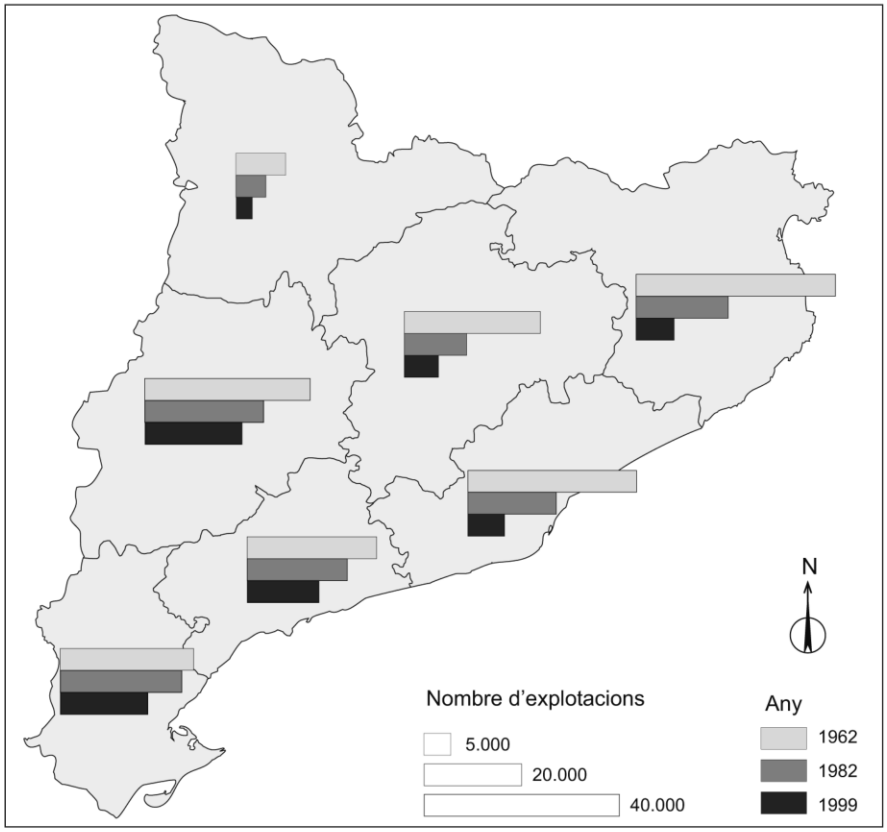
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Evolució del nombre d'explotacions agràries a Catalunya (1962-1999)

FONT: Adaptació del mapa de la Fundació del Món Rural, *Atles de la nova ruralitat* [en línia].

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els termes *èxode rural* i *població activa agrària*.

[1 punt]

3. Relacioneu l'evolució del nombre d'explotacions agràries que observem en el mapa amb els factors ambientals i socioeconòmics propis de cada àmbit territorial.

[1,5 punts]

4. Relacioneu la localització de les grans àrees agràries de Catalunya (pastures de muntanya, monocultiu cerealístic de secà, grans zones de regadiu, monocultiu de la vinya) amb els factors ambientals que les condicionen.

[1,5 punts]

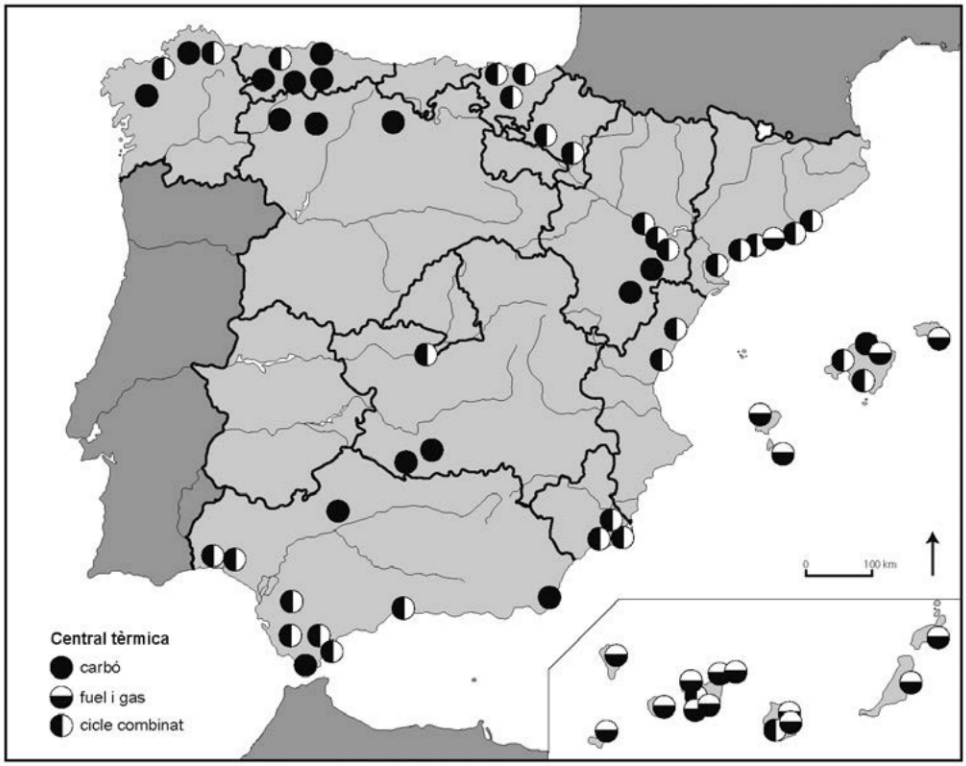
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Centrals tèrmiques (2013)

FONT: Red Eléctrica de España. *El sistema eléctrico español*, 2013 [en línia].

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els termes *central tèrmica* i *biocombustible*.

[1 punt]

3. Responeu a les qüestions següents relacionades amb les centrals tèrmiques:

***a*)** Justifiqueu la localització geogràfica de les centrals tèrmiques que funcionen amb carbó.

***b*)** Reflexioneu per escrit sobre la sostenibilitat de les centrals tèrmiques en general.

[1,5 punts]

4. Expliqueu raonadament la problemàtica socioeconòmica que genera l'ús del petroli com a font energètica principal d'acord amb l'esquema següent:

— Importància del petroli en el consum d'energia a Espanya.
— Dependència dels països proveïdors quant a subministrament i preus.
— Alternatives possibles al consum de petroli.

[1,5 punts]

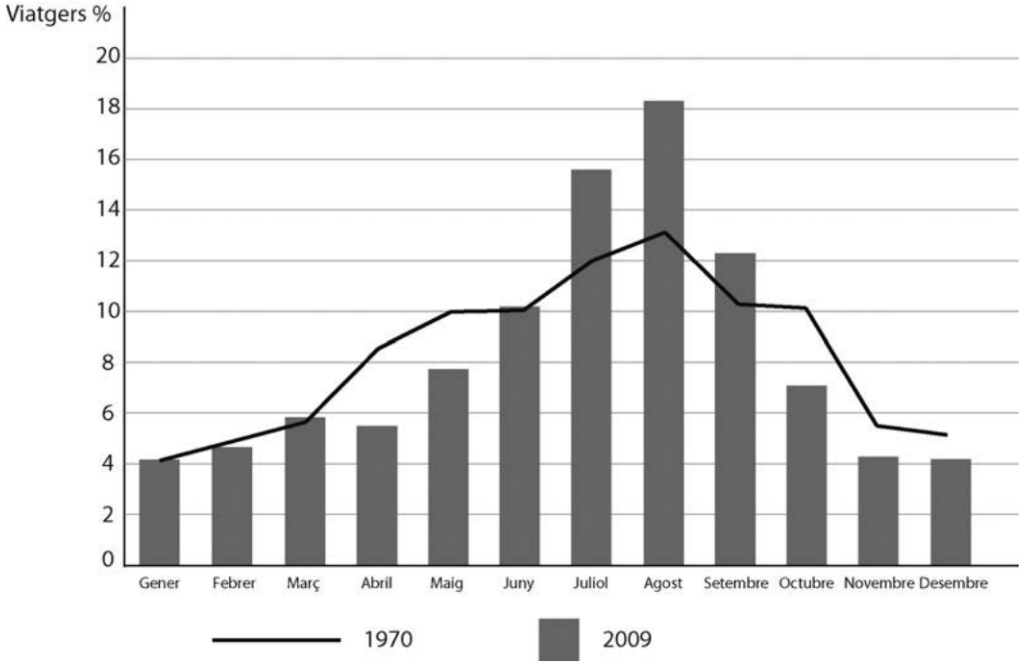
52. PAU 2015 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

[5 punts en total]

Observeu el gràfic següent i responeu a les qüestions plantejades.

Distribució mensual del percentatge de viatgers allotjats en establiments hotelers a Catalunya (1970 i 2009)

FONT: Generalitat de Catalunya. *Atles del turisme a Catalunya* [en línia].

1. Descriviu la informació representada en el gràfic.

[1 punt]

2. Definiu els termes *operador turístic* i *oferta turística*.

[1 punt]

3. Expliqueu les característiques del fenomen de l'estacionalitat turística d'acord amb l'esquema següent:

— Motius pels quals es produeix.

— Diferències entre les dades del 1970 i el 2009 i fets que podrien explicar aquestes diferències.

[1,5 punts]

4. Exposeu, com a mínim, tres dels impactes socioeconòmics o mediambientals principals de l'activitat turística a Catalunya.

[1,5 punts]

53. PAU 2014 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

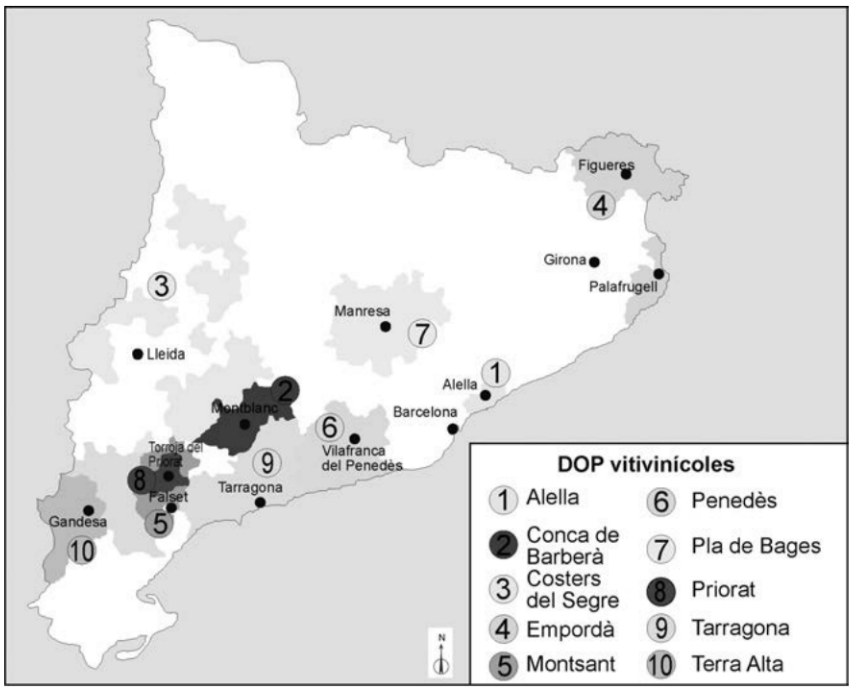
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Denominacions d'origen protegides (DOP) del vi a Catalunya

NOTA: No hi ha representada la DOP Catalunya, l'àrea de la qual coincideix amb la de les deu DOP vitivinícoles.
FONT: Institut Català de la Vinya i el Vi [en línia].

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els termes *denominació d'origen (DO)* i *minifundi.*
[1 punt]

3. Responeu a les qüestions següents relacionades amb el conreu de la vinya a Catalunya:
a) Quines són les característiques del paisatge agrari de les zones on es conrea la vinya?
b) Quins productes s'obtenen del conreu de la vinya i com es comercialitzen?
c) Què és l'enoturisme?
[1,5 punts]

4. Exposeu les característiques del paisatge agrari mediterrani a Catalunya d'acord amb l'esquema següent:
a) Els factors condicionants naturals.
b) El tipus d'agricultura que s'hi practica.
c) Les dimensions de les explotacions agràries.
[1,5 punts]

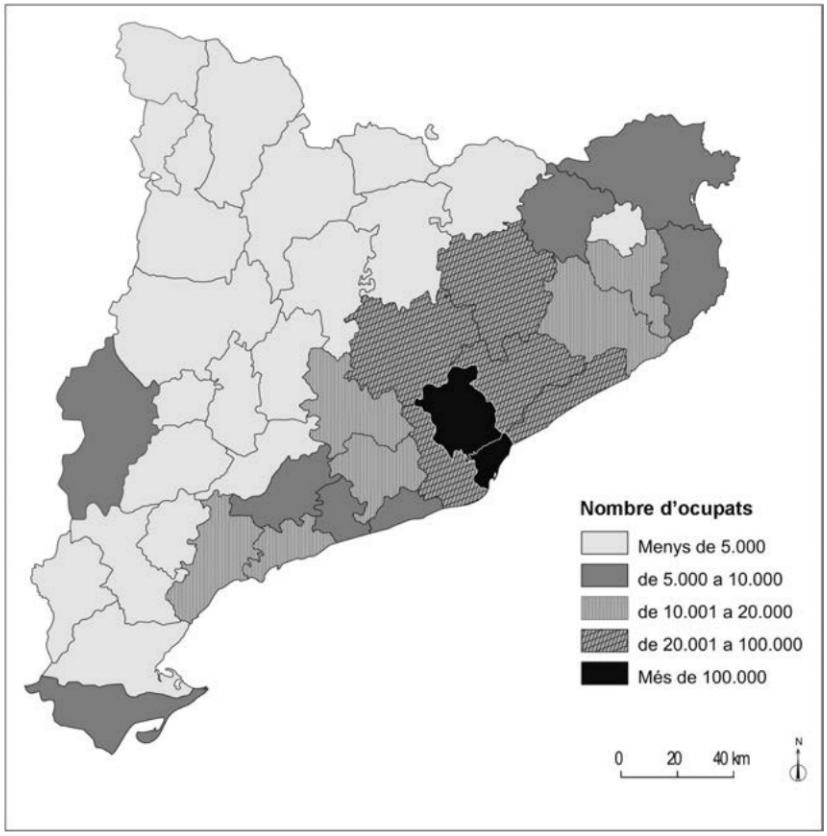
OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Població ocupada en la indústria (2007)

FONT: Institut Cartogràfic de Catalunya. *Atles nacional de Catalunya* [en línia].

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els termes *deslocalització industrial* i *districte industrial*.
[1 punt]

3. Relacioneu la informació representada en el mapa amb l'evolució històrica de la indústria a Catalunya, d'acord amb l'esquema següent:
a) L'inici de la industrialització.
b) La gran expansió industrial de la segona meitat del segle XX.
[1,5 punts]

4. Exposeu les característiques actuals de la indústria a Catalunya d'acord amb l'esquema següent:
a) Principals sectors i subsectors industrials i localització geogràfica corresponent.
b) Reptes principals de la indústria en un món globalitzat.
[1,5 punts]

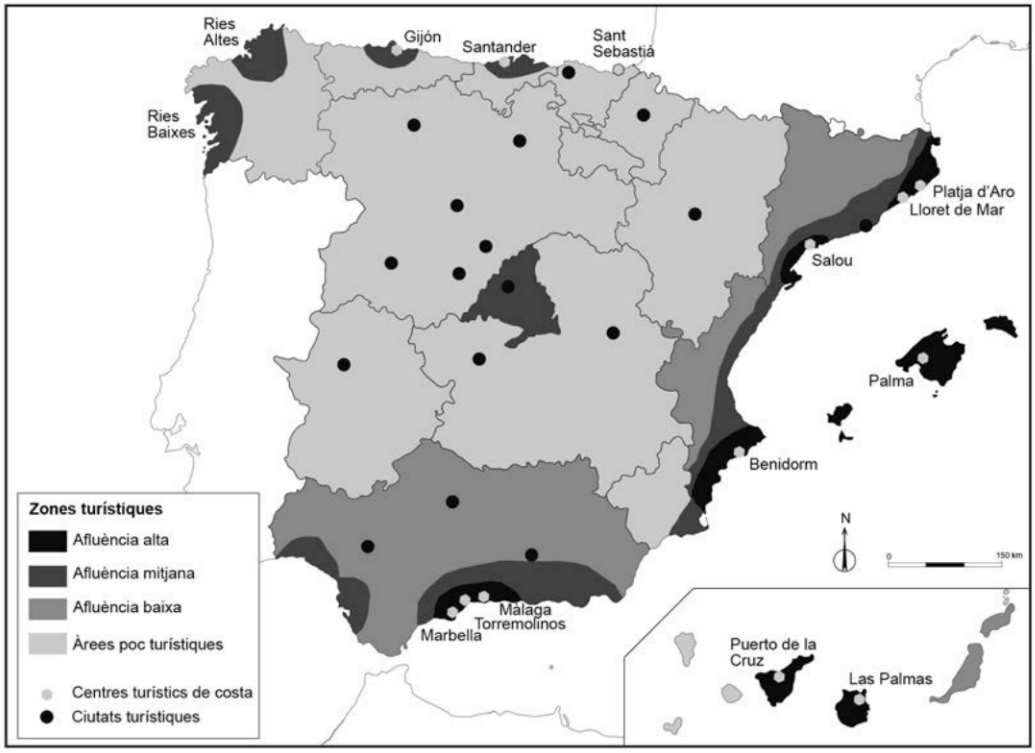
OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Zones turístiques

FONT: Adaptació feta a partir del mapa de l'índex turístic de l'Instituto Geográfico Nacional (2000-2005).

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els termes *bandera blava* i *estacionalitat.*
[1 punt]

3. Expliqueu les causes de la localització de les zones turístiques que apareixen en el mapa.
[1,5 punts]

4. Expliqueu els aspectes negatius que encara caracteritzen el turisme a Espanya, i plantegeu possibles solucions.
[1,5 punts]

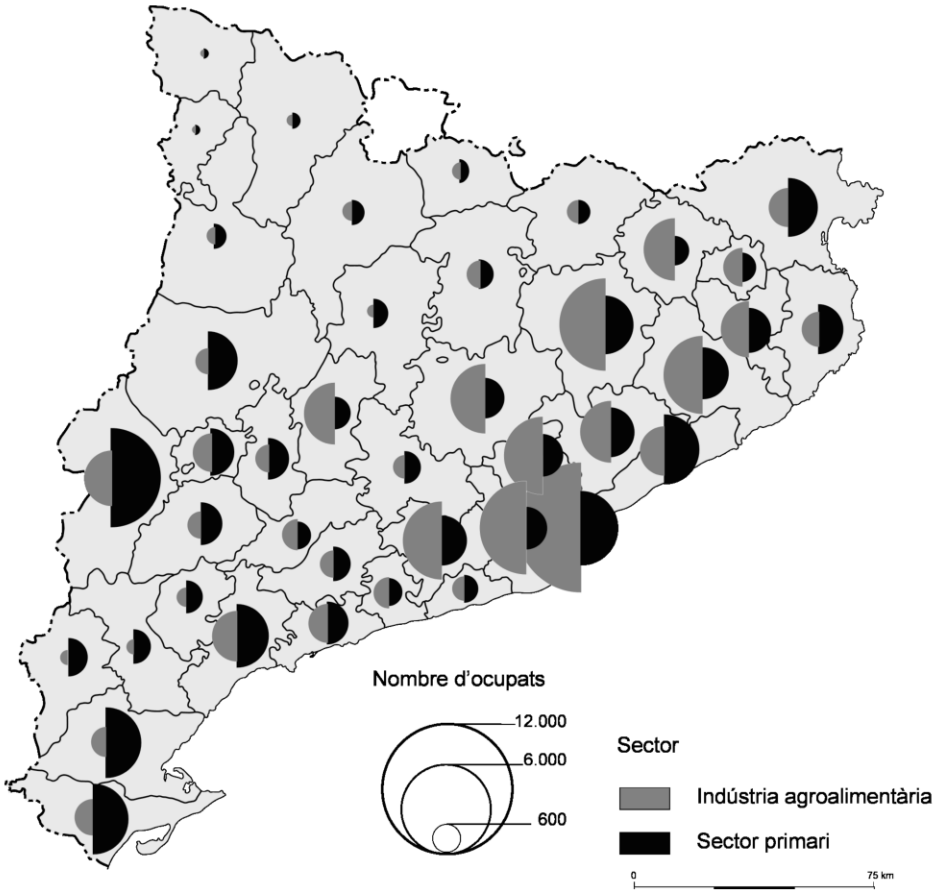
OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les preguntes plantejades.

Total de persones ocupades en el sector primari i en la indústria agroalimentària (2007)

FONT: Ignasi ALDOMÀ. *Atles de la nova ruralitat*. Lleida: Fundació del Món Rural, 2009.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els termes *població activa agrària* i *agroindústria*.
[1 punt]

3. ***a***) Identifiqueu les zones on les persones ocupades en el sector primari representen una majoria respecte de les ocupades en la indústria agroalimentària. Expliqueu-ne raonadament les causes.
b) Expliqueu els motius de l'elevat nombre de persones ocupades en la indústria agroalimentària en algunes comarques de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.
[1,5 punts]

4. Expliqueu les transformacions recents de l'activitat agrícola a Catalunya, d'acord amb l'esquema següent:
a) L'adaptació a la PAC (política agrària comunitària) del camp català.
b) L'aparició de l'agricultura i la ramaderia ecològiques.
[1,5 punts]

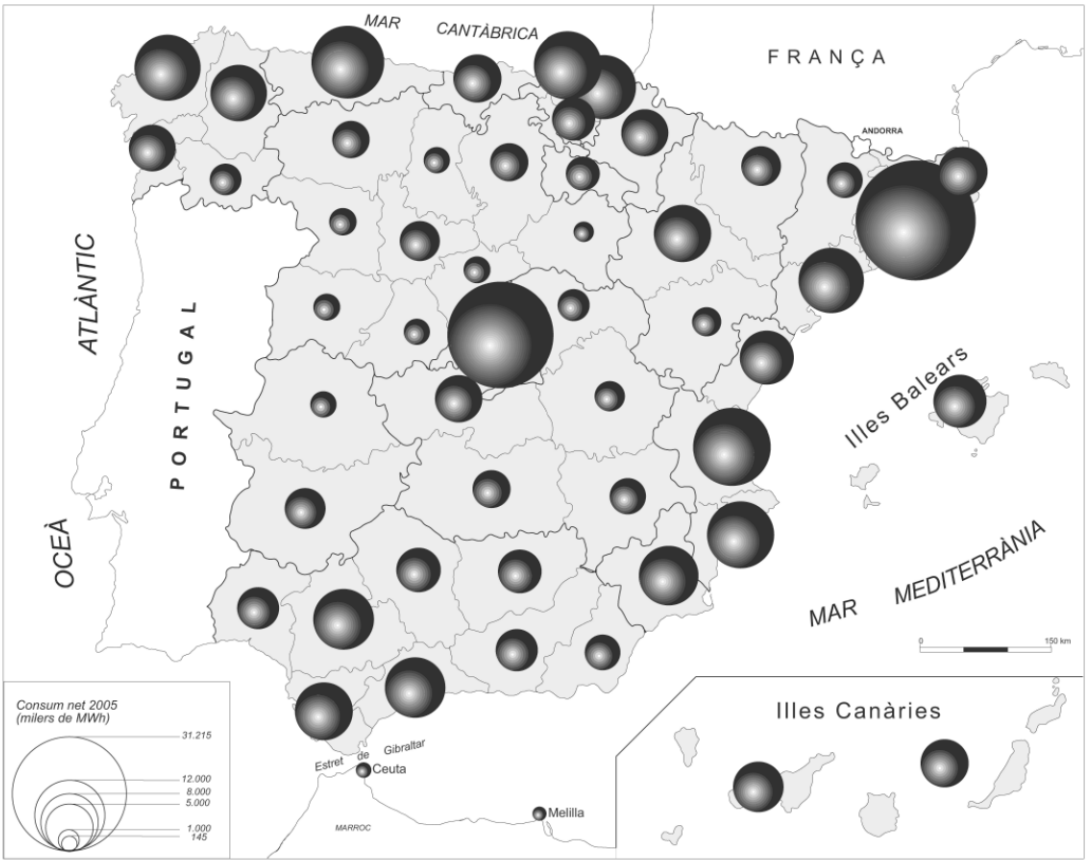
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Consum d'energia elèctrica (2005) (en milers de MW h)

FONT: *España a través de los mapas*. Instituto Geográfico Nacional (IGN) [en línia].

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els termes *energia primària* i *combustible fòssil*.

[1 punt]

3. ***a***) Expliqueu la localització de les àrees amb un consum més gran d'energia elèctrica.
b) Hi ha coincidència entre les àrees de més consum amb les àrees de més producció d'energia elèctrica? Justifiqueu la resposta.

4. Expliqueu quina és la situació d'Espanya pel que fa a la producció i el consum de recursos energètics. ¿És autosuficient o ha d'importar recursos?

[1,5 punts]

58. PAU 2013 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

[5 punts]

Observeu la taula següent i responeu a les qüestions plantejades.

Evolució de la despesa pública en educació a Espanya

Anys	*Import (en milions d'euros)*	*% PIB*
2003	34.108,9	4,36
2004	36.290,6	4,31
2005	38.768	4,26
2006	42.280,7	4,29
2007	45.983,3	4,37
2008	50.287,3	4,62
2009	52.572,1	5,02
2010	52.172,	4,90
2011	51.569,2	4,85
2012	50.448,6	4,76

FONT: Instituto Nacional de Estadística, 2012.

1. Descriviu la informació representada en la taula.

[1 punt]

2. Definiu els termes *sector terciari* i *serveis socials*.

[1 punt]

3. ***a)*** Expliqueu les causes de la disminució de la despesa en educació a partir de l'any 2010.
b) Indiqueu les conseqüències que se'n deriven.
c) Compareu la despesa pública en educació a Espanya amb la dels països de la Unió Europea.

[1,5 punts]

4. Exposeu les característiques dels tres tipus de serveis socials que formen part del nucli de l'estat del benestar:
a) Els serveis educatius.
b) Els serveis sanitaris.
c) Les prestacions socials.

[1,5 punts]

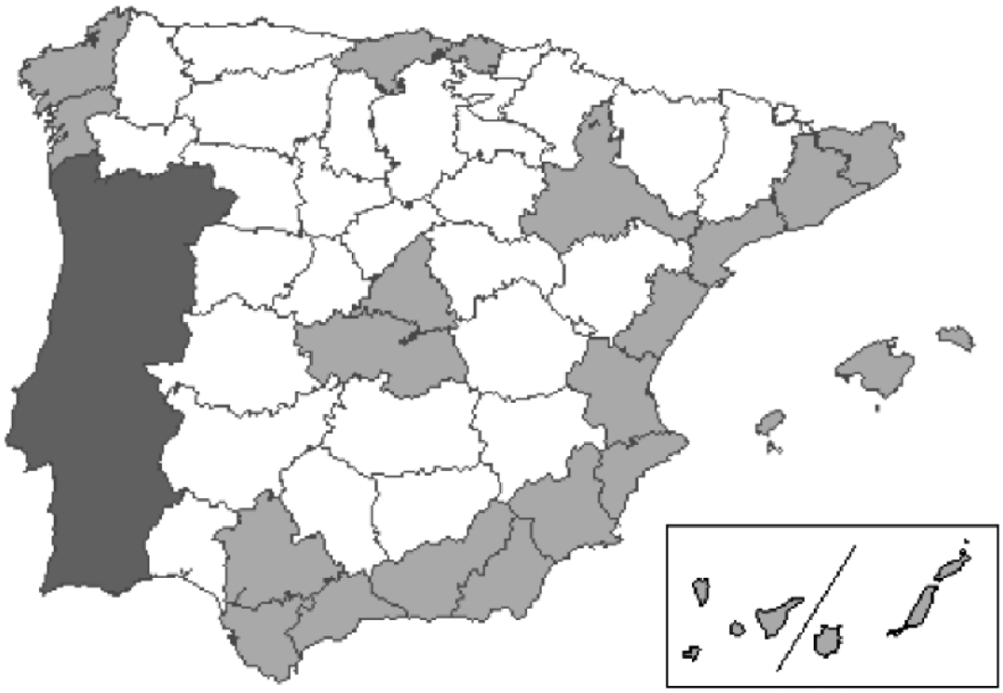
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Estoc d'habitatges sense vendre a final del 2010
(províncies amb més de 10.000 habitatges nous sense vendre)

FONT: Servei d'Estudis de Catalunya Caixa. *Informe sobre el sector immobiliari residencial a Espanya, juny 2011* [en línia].

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els termes *especulació immobiliària* i *segona residència*.
[1 punt]

3. Expliqueu la distribució geogràfica de les províncies amb un estoc més gran d'habitatges nous sense vendre. Indiqueu-ne les causes.
[1,5 punts]

4. Resumiu l'evolució del sector de la construcció a Espanya, des dels anys seixanta del segle XX fins al moment actual. Indiqueu les causes de les fases de creixement i desacceleració.
[1,5 punts]

60. PAU 2012 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

[5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

Els efectes de la desagrarització a Espanya

[…] ja fa temps que l'agricultura no és la principal font d'activitat a bona part dels territoris rurals. La desagrarització gradual no tan sols ha representat una disminució de la població agrària, sinó també la modificació d'estructures socials que hom pressuposava úniques. D'una banda, observem que la desagrarització ha implicat l'abandó del caràcter familiar de l'activitat agrària: l'agricultura ja no és únicament, ni tampoc principalment, una activitat exclusivament familiar. Així, l'agricultura sovint esdevé una part de l'activitat econòmica d'alguns membres de la família. Per tant, no són només els pobles els que diversifiquen les activitats productives —centrades ara en la construcció, el comerç, l'hosteleria i la indústria—, sinó que també ho fan les famílies. La desagrarització, a més de provocar una davallada de la població agrària, incideix especialment en la pèrdua d'importància de l'agricultura com a eix de l'organització social de les àrees rurals. Avui, la diversificació econòmica de les àrees rurals és molt gran, i per això queda disminuïda també la tradicional segmentació social que la propietat de la terra produïa en el si de les societats rurals.

FONT: Luis CAMARERO (coord.). *La població rural d'Espanya. Dels desequilibris a la sostenibilitat social*. Barcelona: Fundació La Caixa, 2009, p. 9-10.

1. Resumiu les idees principals del text.

[1 punt]

2. Definiu els termes *població rural* i *població agrària*.

[1 punt]

3. ***a***) Expliqueu les característiques de l'organització social de les àrees rurals a la qual es refereix el fragment següent, extret del text: «la pèrdua d'importància de l'agricultura com a eix de l'organització social de les àrees rurals».

b) Expliqueu la situació actual de la població i l'activitat agràries a Espanya i a Catalunya a conseqüència de les polítiques agràries de la Unió Europea.

[1,5 punts]

4. Digueu quins impactes mediambientals generen les activitats agràries en el sòl, les aigües, l'atmosfera i la biodiversitat. Expliqueu-los breument.

[1,5 punts]

7

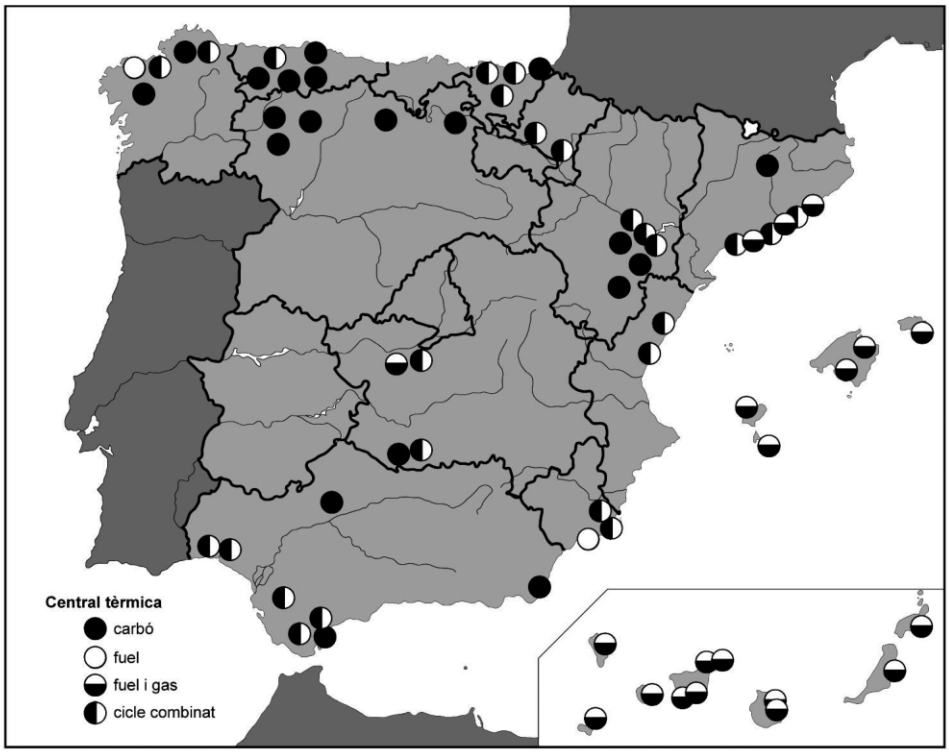
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Localització de les principals centrals tèrmiques productores d'electricitat (2010)

FONT: Adaptació feta a partir del mapa de Red Eléctrica Española, 2011.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els termes *combustible fòssil* i *recurs no renovable.*
[1 punt]

3. ***a***) Expliqueu els factors que determinen la situació geogràfica de les centrals tèrmiques que funcionen amb carbó.
b) Expliqueu raonadament si aquest tipus de central és sostenible.
[1,5 punts]

4. Exposeu la problemàtica socioeconòmica que genera l'ús del petroli com a principal font energètica, d'acord amb l'esquema següent:
a) Importància del petroli en el consum d'energia a Espanya.
b) Dependència dels països proveïdors quant a subministrament i preus.
c) Possibles alternatives al consum de petroli.
[1,5 punts]

62. PAU 2012 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

[5 punts]

Observeu la taula següent i responeu a les qüestions plantejades.

El sector industrial a Catalunya. Compte d'explotació (en milions d'euros). 2007

	Volum de negoci	*Altres ingressos*	*Total*
Extractives, petroli i energia	19.441,61	598,44	20.040,06
Alimentació, begudes i tabac	22.075,67	337,04	22.412,71
Tèxtil, confecció, cuir i calçat	6.885,43	68,29	6.953,72
Indústries de la fusta i el suro	1.642,22	6,91	1.649,13
Paper, arts gràfiques i edició	9.477,23	163,67	9.640,90
Indústries químiques	22.226,18	659,88	22.886,06
Cautxú i matèries plàstiques	6.056,42	83,07	6.139,49
Altres productes minerals no metàl·lics	5.720,38	81,90	5.802,28
Metal·lúrgia i productes metàl·lics	14.785,97	150,91	14.936,88
Maquinària i equips mecànics	7.393,13	72,03	7.465,16
Màquines d'oficina i instruments	1.362,49	23,11	1.385,59
Equips elèctrics i electrònics	9.963,61	84,94	10.048,55
Materials de transport	16.789,38	552,48	17.341,85
Indústries manufactureres diverses	3.578,74	34,68	3.613,42
Total	147.398,45	2.917,36	150.315,81

FONT: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat), a partir de les dades de l'*Encuesta industrial de empresas* de l'Instituto Nacional de Estadística (INE), 2007.

1. Descriviu la informació representada en la taula.

[1 punt]

2. Definiu els termes *deslocalització* i *terciarització*.

[1 punt]

3. ***a***) Esmenteu els sectors tradicionalment més importants en la indústria catalana.
b) Tenint en compte la informació representada en la taula, expliqueu com ha variat la importància de cada sector fins avui.
c) Quines han estat les causes d'aquests canvis?

[1,5 punts]

4. Exposeu els principals factors de localització industrial en el món globalitzat actual, d'acord amb l'esquema següent:
a) Els condicionants naturals.
b) La influència de les infraestructures i la disponibilitat de capitals i de mà de obra.
c) La proximitat al mercat de consumidors.

[1,5 punts]

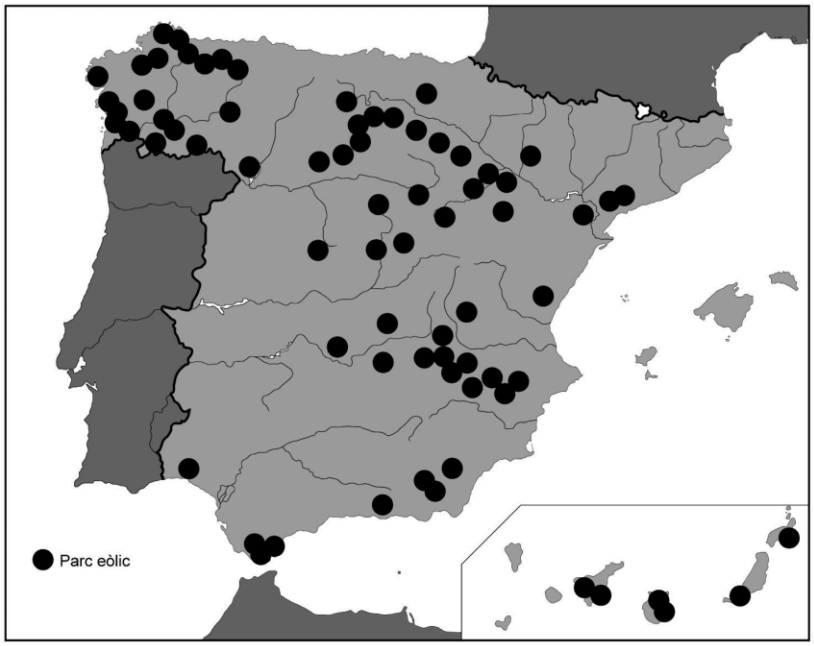
OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Principals parcs eòlics (2010)

FONT: Adaptació feta a partir del mapa de Red Eléctrica Española, 2011.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els termes *font energètica renovable* i *energia primària*.

[1 punt]

3. ***a***) Quines característiques han de complir les àrees d'implantació dels parcs eòlics?
b) Expliqueu la importància de l'energia eòlica en el conjunt de l'energia elèctrica produïda a Espanya.

[1,5 punts]

4. Exposeu les característiques de l'energia eòlica que es produeix a Espanya, d'acord amb l'esquema següent:
a) Procés de transformació de l'energia eòlica en energia elèctrica.
b) Avantatges respecte d'altres tipus de fonts energètiques.
c) Inconvenients dels parcs eòlics.

[1,5 punts]

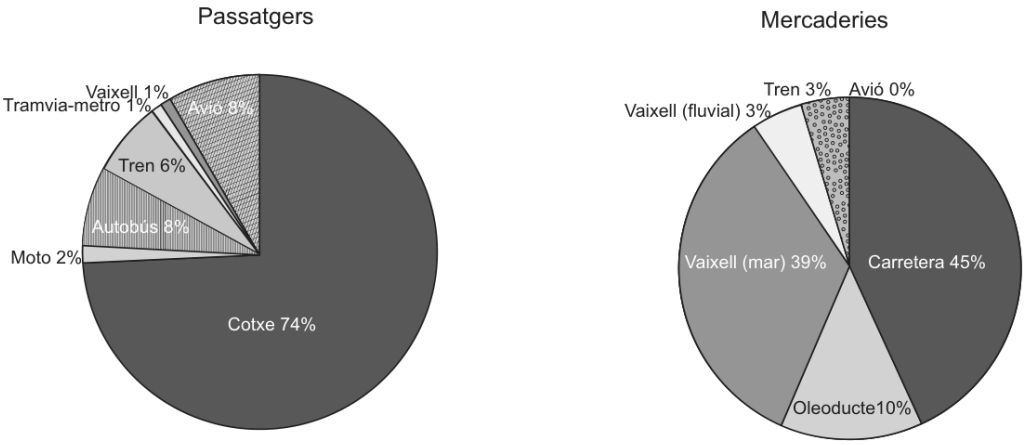
64. PAU 2012 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

[5 punts]

Observeu el gràfic següent i responeu a les qüestions plantejades.

Transport de passatgers i de mercaderies a Europa (2006)

FONT: Eurostat. *Panorama of Transport*. Luxemburg, 2009.

1. Descriviu la informació representada en el gràfic.

[1 punt]

2. Definiu els termes *infraestructures de transport i mitjans de transport*.

[1 punt]

3. ***a***) Exposeu les principals funcions de les xarxes de transports i comunicacions.
b) Quins factors influeixen en la major o menor densitat de la xarxa de transport i comunicacions d'un territori?

[1,5 punts]

4. Exposeu quina és l'especialització dels diferents sistemes de transport (carretera, tren, vaixell, avió, etc.) pel que fa al transport de passatgers o de mercaderies, d'una banda, i pel que fa a la distància curta, mitjana o llarga, de l'altra, seguint l'esquema següent:
a) Transport terrestre.
b) Transport marítim i fluvial.
c) Transport aeri.

[1,5 punts]

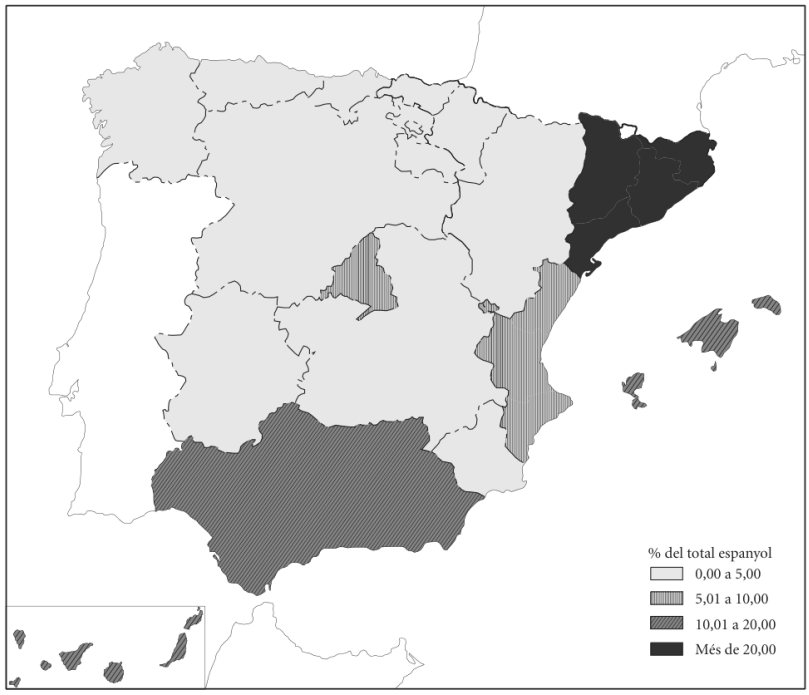
OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Turistes estrangers per destinació principal (2008)

FONT: Instituto Nacional de Estadística (INE), 2008.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els conceptes *turisme interior* i *estacionalitat turística*.
[1 punt]

3. Expliqueu quines són les zones turístiques més importants d'Espanya i quins atractius ofereixen. Quins són els principals països de procedència dels turistes?
[1,5 punts]

4. A més del turisme de sol i platja, quins altres tipus de turisme hi ha actualment? Quins són els principals impactes econòmics del turisme a Espanya?
[1,5 punts]

Districte Universitari de

OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Distribució mundial de les reserves provades de gas natural (2007)

FONT: Institut Europeu de la Mediterrània [en línia], 2009. <www.iemed.org/anuari/2009/amapes/a306.pdf>

3

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els conceptes *combustible fòssil* i *recurs no renovable*. Escriviu tres exemples per a cada definició.

[1 punt]

3. ***a***) Com es transporta el gas natural des de les regions productores fins als països consumidors? Quins problemes comporta aquest transport?

b) Esmenteu el nom dels cinc països que tenen més reserves de gas natural.

[1,5 punts]

4. ***a***) Exposeu els avantatges i els inconvenients del gas natural com a font energètica.

b) En el marc de la problemàtica energètica mundial, es pot considerar el gas natural el substitutiu del petroli? Argumenteu la resposta.

[1,5 punts]

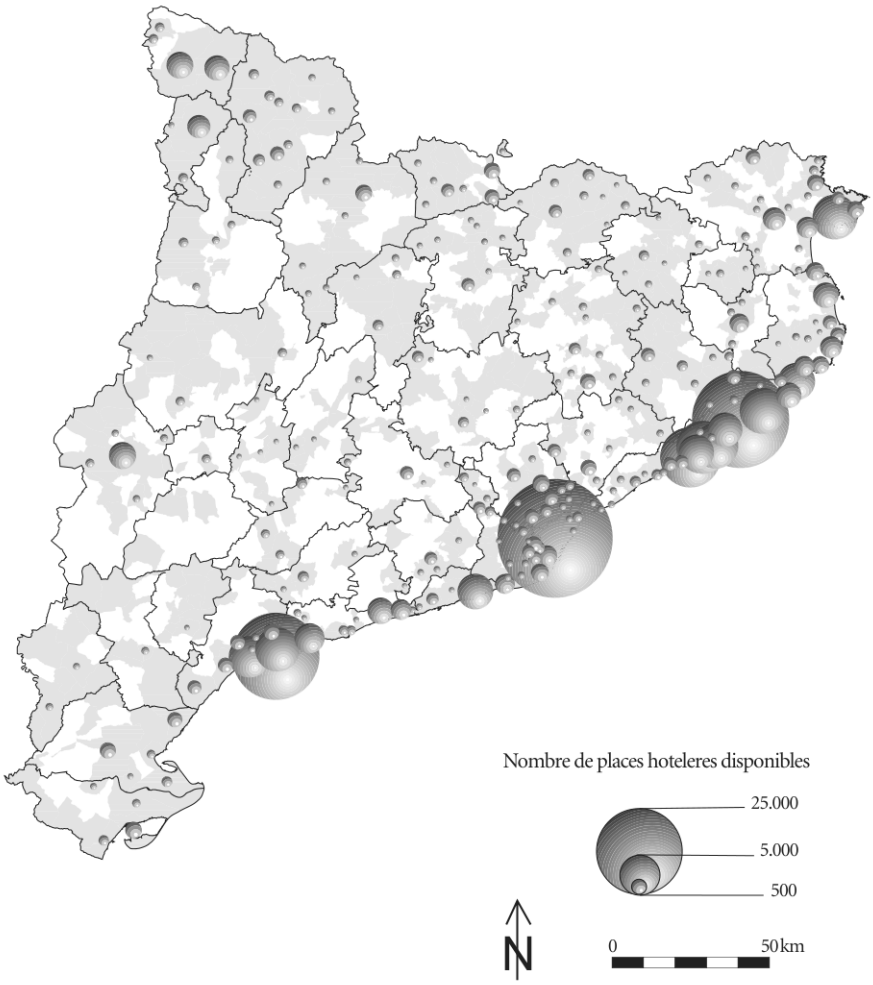
OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Oferta de places hoteleres per municipis (2006)

FONT: Ignasi ALDOMÀ. *Atles de la nova ruralitat*. Lleida: Fundació del Món Rural, 2009.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els conceptes *turisme* i *operador turístic*.
[1 punt]

3. ***a***) Expliqueu els motius pels quals la major part de les places d'allotjament turístic són a la costa.
b) Indiqueu a quines altres zones de Catalunya, a part del litoral, l'oferta de places d'allotjament turístic presenta una certa importància, i comenteu el tipus de turisme que hi predomina.
[1,5 punts]

4. Exposeu les característiques principals de l'activitat turística a Catalunya, d'acord amb la pauta següent:
a) Importància econòmica.
b) Estacionalitat de l'activitat turística.
c) Impacte ambiental.
[1,5 punts]

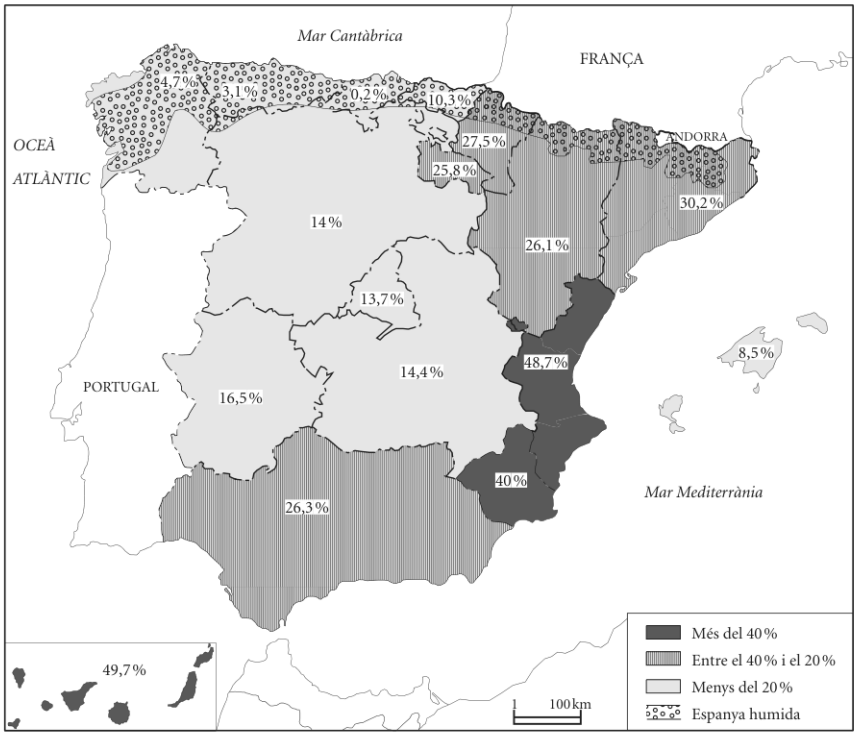
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Distribució de les terres de regadiu per comunitats autònomes (2005)

FONT: *Anuario de Estadística* [en línia]. Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino, 2009. <http://www.mapa.es/estadistica/pags/anuario/2009/Anuario_2009.pdf>

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els conceptes *parcel·la* i *agricultura intensiva*.
[1 punt]

3. Expliqueu les característiques del paisatge agrari mediterrani, d'acord amb l'esquema següent:
a) Classes de conreus que hi predominen.
b) Tipus de ramaderia que s'hi practica.
c) Estructura agrària: tipus de parcel·les i dimensions.
[1,5 punts]

4. Exposeu resumidament els canvis més importants que s'han produït en el sector primari, d'acord amb l'esquema següent:
a) Canvis provocats per la industrialització de l'agricultura i la ramaderia.
b) Objectius de la política agrícola comuna (PAC).
c) Desenvolupament dels conreus i de la ramaderia ecològics.
[1,5 punts]

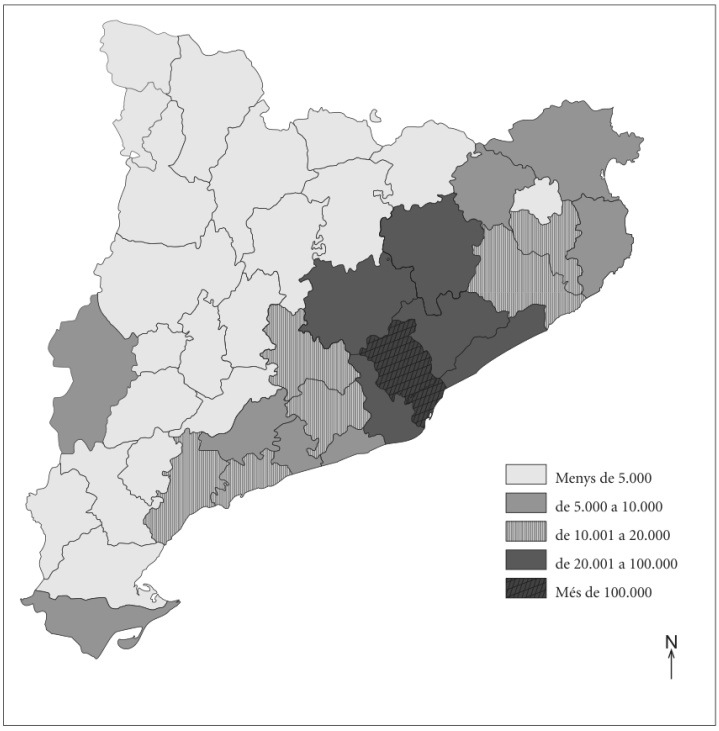
OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Població ocupada en la indústria

FONT: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). *Anuari estadístic de Catalunya*, 2007.

Districte Universitari de

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els conceptes *parc tecnològic* i *reconversió industrial.*
[1 punt]

3. ***a***) Expliqueu quins tipus d'indústria predominen a les principals zones industrials que observem en el mapa i digueu quines són les causes d'aquesta localització.
b) Esmenteu les comarques de cada província que tenen un nombre d'ocupats en la indústria més elevat.
[1,5 punts]

4. Exposeu les característiques de la indústria a Catalunya, d'acord amb l'esquema següent:
a) Dimensió i nivell de productivitat dels sectors industrials.
b) Importància del volum econòmic i la població ocupada en relació amb Espanya i la Unió Europea.
c) Canvis més importants en la indústria d'ençà de la crisi del petroli del 1973.
[1,5 punts]

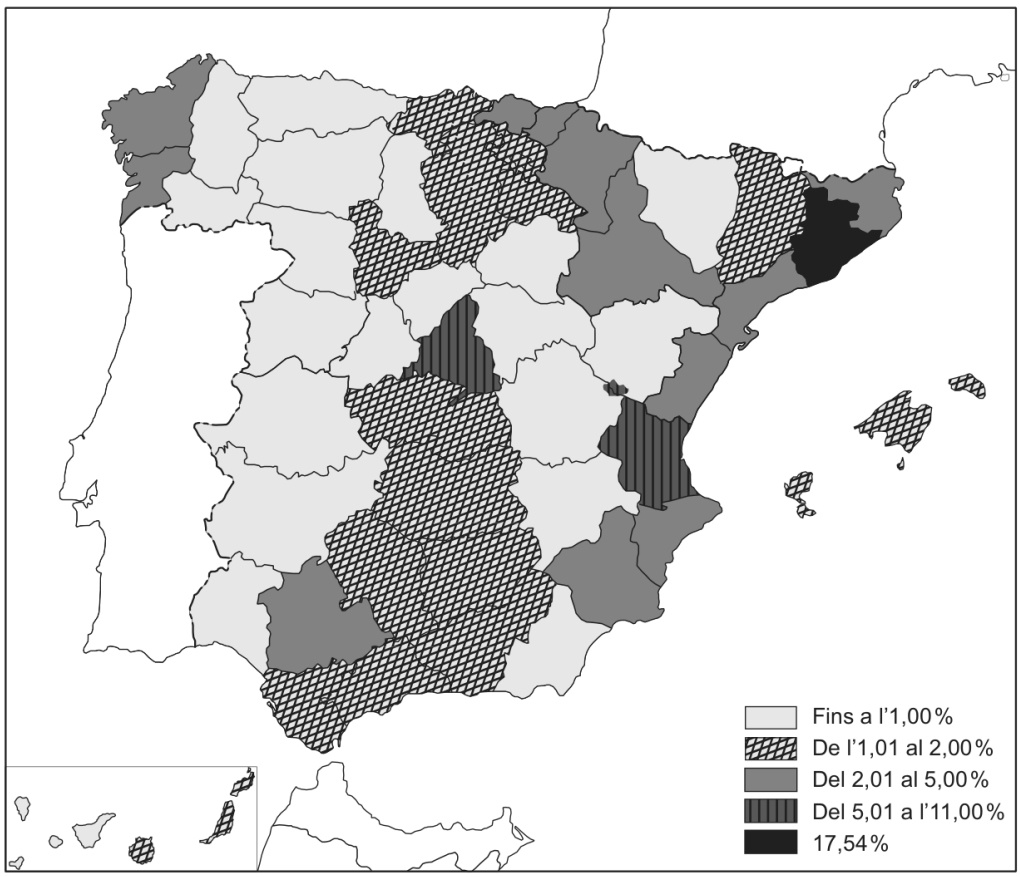
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Població ocupada en el sector industrial (2008)

FONT: Instituto Nacional de Estadística. Enquesta de població activa, 2008.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els conceptes *població activa* i *població ocupada*.

[1 punt]

3

3. Quins són els principals subsectors industrials d'Espanya? On es localitzen geogràficament? Exposeu les causes d'aquesta localització territorial.
[1,5 punts]

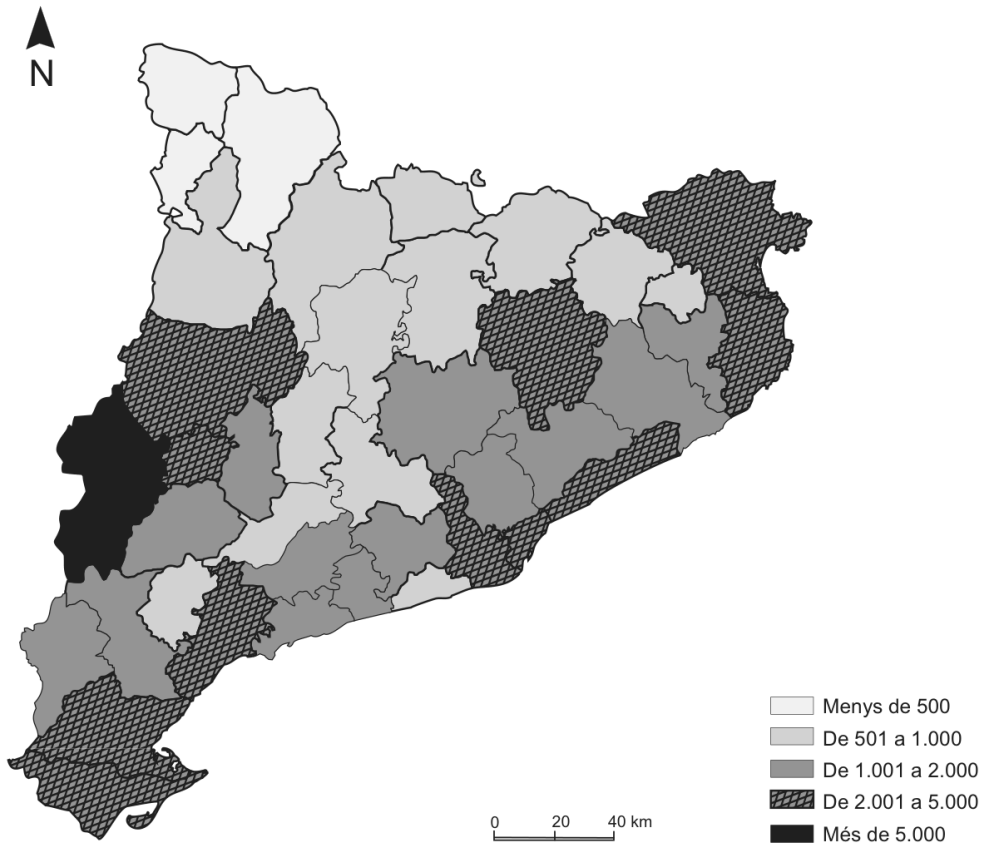
4. Expliqueu els trets principals de l'evolució del sector industrial a Espanya en els darrers vint anys, d'acord amb l'esquema següent:
a) Esmenteu els sectors més dinàmics i els més problemàtics.
b) Exposeu els canvis que hi ha hagut en l'estructura i en l'organització de les empreses i indiqueu-ne les causes.
[1,5 punts]

71. PAU 2010 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1
[5 punts]
Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Nombre de persones ocupades en l'agricultura

FONT: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT, 2007.

Districte Universitari de

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els conceptes *agricultura extensiva* i *rotació de conreus*.
[1 punt]

3. Exposeu breument quins són els principals productes agrícoles que es produeixen a Catalunya i indiqueu a quina àrea geogràfica s'obtenen. Expliqueu per què el Segrià és la comarca que té el nombre més gran de persones ocupades en l'agricultura.
[1,5 punts]

4. Expliqueu les característiques següents de l'agricultura a Catalunya:
a) Superfície de les explotacions.
b) Relació entre el sector agrícola i el sector ramader.
c) Problemes ambientals derivats de l'activitat agrícola.
[1,5 punts]

72. PAU 2010 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

[5 punts]

Observeu la taula següent i responeu a les qüestions plantejades.

Fonts de producció d'energia primària a Espanya (kTEP)

	1995	*2000*	*2005*	*2007*
Carbó	9.734	8.341	6.626	5.865
Petroli	652	224	166	143
Gas natural	537	148	144	16
Hidràulica	1.980	2.535	1.682	2.341
Nuclear	14.449	16.211	14.995	14.360
Eòlica i solar	-	-	1.845	2.422
Biomassa i residus	-	-	1.331	1.516
Total	27.352	27.459	26.788	26.662

FONT: Instituto Nacional de Estadística, 2010.

1. Descriviu la informació representada en la taula.
[1 punt]

2. Definiu els conceptes *energia primària* i *energia renovable*.
[1 punt]

3. Expliqueu les causes de la baixa producció d'energia primària a Espanya. Expliqueu també per què la producció d'energia nuclear i la producció d'energia procedent del carbó estan estancades o en declivi.
[1,5 punts]

4. Exposeu els inconvenients de la dependència energètica del petroli, d'acord amb l'esquema següent:

a) Evolució dels preus i efecte en l'economia.

b) Països exportadors.

c) Efectes del consum de petroli en el medi ambient.

[1,5 punts]

73. PAU 2010 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

[5 punts]

Observeu la fotografia següent i responeu a les qüestions plantejades.

1. Descriviu el tipus d'agricultura i d'explotació agrícola que s'observen en la fotografia.
[1 punt]

2. Definiu els conceptes *agroindústria* i *agricultura a temps parcial*.
[1 punt]

3. ***a***) A quins territoris de Catalunya és més freqüent el tipus d'agricultura que apareix en la fotografia? I a quins altres territoris d'Espanya?
b) Expliqueu les característiques de l'agricultura intensiva o de mercat.
c) Quins són els productes principals que s'obtenen de l'agricultura intensiva?
[1,5 punts]

4. Expliqueu quines han estat les transformacions més importants de les activitats agràries a Catalunya en els darrers decennis en relació amb els elements següents:
a) La superfície conreada i el tipus de conreu.
b) La població activa agrària.
c) Les característiques de les explotacions agràries.
[1,5 punts]

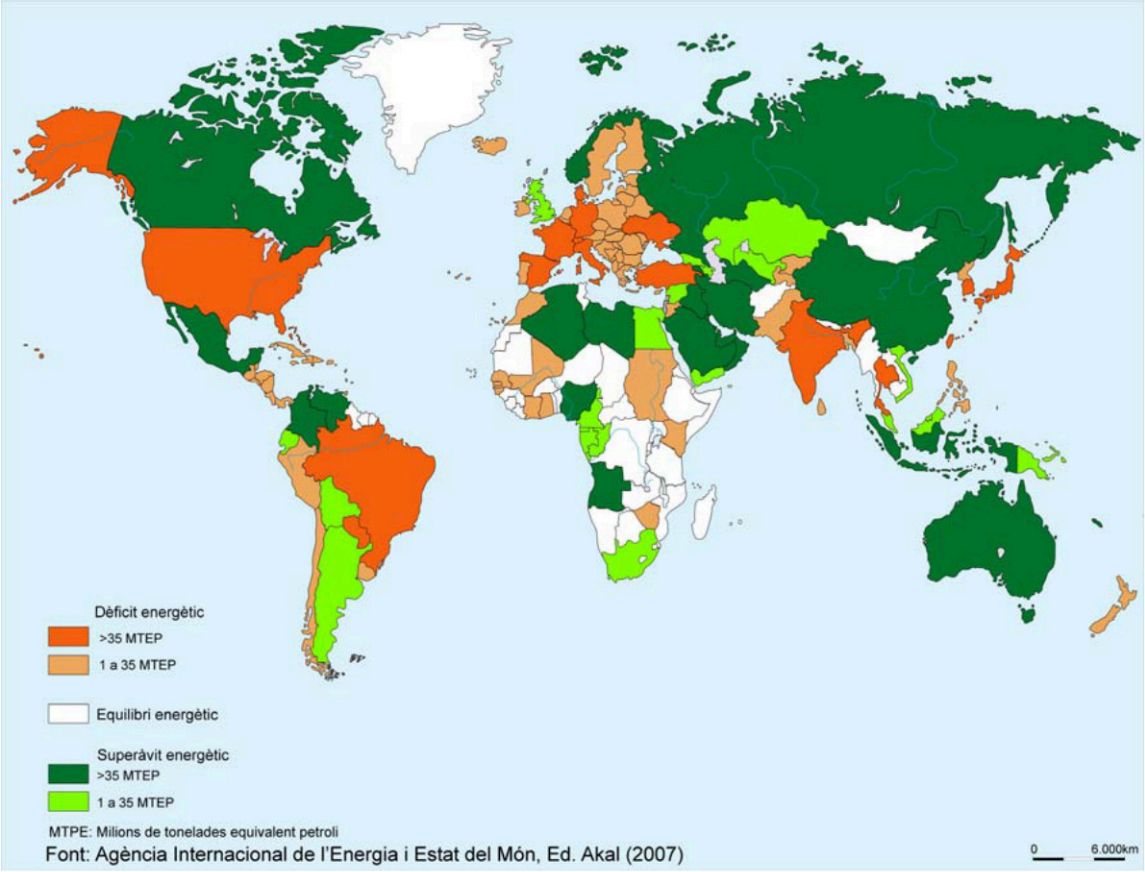
74. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Mapamundi del balanç energètic per països

1. Descriviu la informació representada en el mapa explicant breument quina és la situació dels països pel que fa al balanç energètic.

[1 punt]

2. Justifiqueu si la producció i el consum d'energia hidroelèctrica, de biocombustibles i de gas natural es pot considerar ambientalment sostenible.

[1,5 punts]

3. Exposeu breument les característiques principals de l'energia obtinguda a partir del carbó mineral, d'acord amb l'esquema següent:

a) Origen del carbó i varietats.
b) Sistemes d'extracció principals.
c) Localització geogràfica dels jaciments de carbó.
d) Ús del carbó: avantatges i inconvenients.

[2,5 punts]

75. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

Ejercicio 2

[5 puntos]

Observe la siguiente tabla y responda a las cuestiones planteadas.

Consumo de energía en Catalunya (2003)

Fuente de energía	*Consumo* ktep	%
Petróleo	12.417,7	48,1
Nuclear	6.419,8	24,6
Gas natural	5.676,0	21,8
Hidráulica	519,4	2,0
Carbón	168,6	0,6
Residuos renovables	147,7	0,6
Biomasa forestal y agraria	93,9	0,4
Residuos no renovables	56,1	0,2
Biocarburantes	25,3	0,1
Biogás	22,7	0,1
Eólica	14,0	0,1
Solar	2,9	0,1
Saldo de intercambios eléctricos	336,5	1,3
Total	25.954,5	100

FUENTE: *Pla de l'Energia de Catalunya 2006-2015*. Generalitat de Catalunya.

1. Describa la información que proporciona la tabla. Destaque las principales fuentes energéticas utilizadas y las menos empleadas.

[1 punto]

2. Explique los conceptos *energía limpia* y *combustible fósil*. Clasifique las fuentes energéticas citadas en la tabla en dos grupos: contaminantes y no contaminantes.

[1,5 puntos]

3. Exponga las características de la energía hidroeléctrica en Catalunya, de acuerdo con el siguiente guión:

***a*)** Proceso de obtención.
***b*)** Localización geográfica.
***c*)** Ventajas con respecto a otros tipos de fuentes energéticas.
***d*)** Inconvenientes en su proceso de obtención.
***e*)** Participación en el consumo actual de energía en Catalunya.

[2,5 puntos]

OPCIÓN A

Ejercicio 1

[5 puntos]

Lea el siguiente texto y responda a las cuestiones planteadas.

Desde una perspectiva histórica, los cambios y las transformaciones en el comercio han sido motivados, a grandes rasgos, por el paso definitivo de una sociedad tradicional básicamente rural a una sociedad moderna urbana, fundamentada en la industrialización y la terciarización, tal y como puso de manifiesto Lluís Casassas (1978) en su obra *Fires i mercats a Catalunya*. En las dos últimas décadas, los cambios se han acelerado al amparo de la revolución de los transportes, que ha reducido considerablemente las distancias al favorecer la movilidad, de la aparición de nuevas necesidades y del surgimiento de nuevos hábitos de consumo.

Este conjunto de hechos ha modificado la estructura del comercio interior y, evidentemente, ha provocado la aparición de nuevas actividades mercantiles y ha hecho desaparecer otras tradicionales. Por ejemplo, los mercados semanales de carácter local o comarcal han perdido su función tradicional, lo cual ha provocado la desaparición de muchos de ellos o su cambio funcional. Un hecho parecido ha sucedido con las ferias agrícolas y ganaderas, que han desaparecido prácticamente todas o han disminuido notablemente su actividad.

Roser MAJORAL [coord.]. *Cataluña. Un análisis territorial*. Barcelona: Ariel, 2002

1. Resuma las principales ideas del texto.

[1 punto]

2. Defina los siguientes conceptos: *comercio exterior* y *comercio interior*; *comercio mayorista* y *comercio detallista*; *exportación* e *importación*.

[1,5 puntos]

3. Explique las principales características del sector comercial catalán, de acuerdo con el siguiente esquema:

***a*)** Las formas de comercio interior tradicional.

***b*)** Las nuevas formas de comercio en los últimos decenios.

***c*)** Los principales productos de exportación y de importación.

***d*)** Los principales países de exportación y de importación.

[2,5 puntos]

77. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓN B

Ejercicio 1

[5 puntos]

Lea el siguiente texto y responda a las cuestiones planteadas.

China es un país de tierra escasa. A finales del 2005, la superficie agraria total cultivada era de 122.000 millones de hectáreas. El área de tierra cultivada per cápita es 1,4 mus (0,093 hectáreas), es decir menos del 40% de la media mundial [...]. La calidad de la tierra cultivable es baja; solo el 28% se considera «muy productiva». La mitad de los campesinos chinos no producen para el mercado, sino sobre todo para comer ellos; solo el 30% puede comercializar más del 30% de su producción total. El 70% restante solo es capaz de producir un pequeño excedente.

[...]

A lo largo de su historia milenaria, China resolvió el problema central de ese equilibrio vital (poca tierra, para mucha gente que depende vitalmente de ella) con un sistema genuino basado en la comunidad agraria. La República Popular China se tejió sobre una variante estatalizada de aquella comunidad y practicó varias redistribuciones de tierra. [...] pero mantuvo la propiedad en manos de la colectividad campesina, encargada de la redistribución: cada familia recibe una cantidad de tierra de acuerdo con el número de bocas que tiene que alimentar. Este original sistema, que distingue entre derecho de propiedad y derecho de explotación, garantiza una redistribución equitativa de la tierra, lo que equivale a decir que impide el hambre y la inestabilidad, pero en los últimos años la situación se ha agravado.

La industrialización y urbanización han acentuado los desequilibrios. Hay una nueva polarización entre ciudad y campo, más población, una fuerte presión sobre las tierras, un éxodo rural masivo y graves problemas medioambientales. La industrialización no ha resuelto la pobreza rural. Veinte años después de la última redistribución de recursos de principios de los ochenta, estos están de nuevo desigualmente repartidos, porque una minoría se ha apropiado de la mayor parte de ellos.

Rafael Poch. «El gran giro rural de China».
Diario de Pekín. LaVanguardia.es (9 abril 2006)

1. Resuma las principales ideas del texto.

[1 punto]

2. Defina los siguientes conceptos: *agricultura extensiva* y *agricultura intensiva*; *policultivo* y *monocultivo*; *latifundio* y *minifundio*.

[1,5 puntos]

3. Explique las características de la agricultura de subsistencia teniendo en cuenta los siguientes aspectos: destino de la producción, cantidad de mano de obra utilizada, especialización productiva, nivel de tecnificación, problemas medioambientales y localización geográfica.

[2,5 puntos]

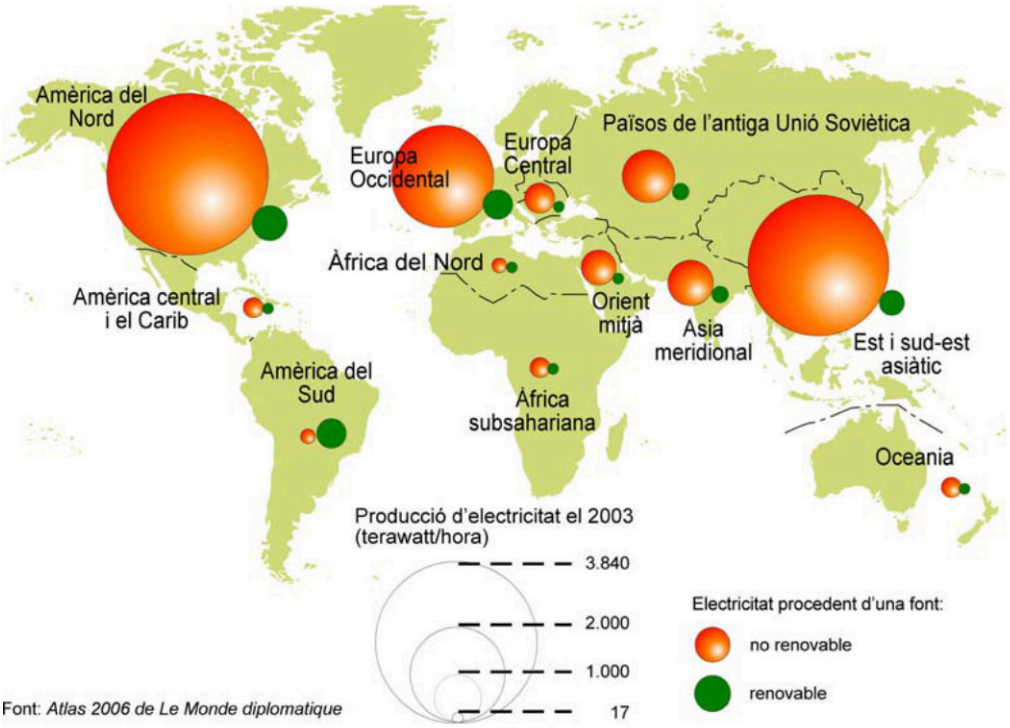
78. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

Ejercicio 2

[5 puntos]

Observe el mapa siguiente y responda a las cuestiones planteadas.

Producción de electricidad en el mundo (2003)

1. Describa brevemente la información que aporta el mapa y distinga entre las regiones desarrolladas y las regiones en vías de desarrollo.
   [1 punto]

2. Escriba el nombre de tres combustibles fósiles utilizados en la producción de energía eléctrica. Explique por qué la energía obtenida a partir de los combustibles fósiles se considera ambientalmente no sostenible.
   [1,5 puntos]

3. Exponga las principales características de la energía nuclear, de acuerdo con el siguiente esquema:
   a) Origen de la energía nuclear.
   b) Localización geográfica de la producción y de las reservas.
   c) Ventajas e inconvenientes ambientales y geopolíticos.
   [2,5 puntos]

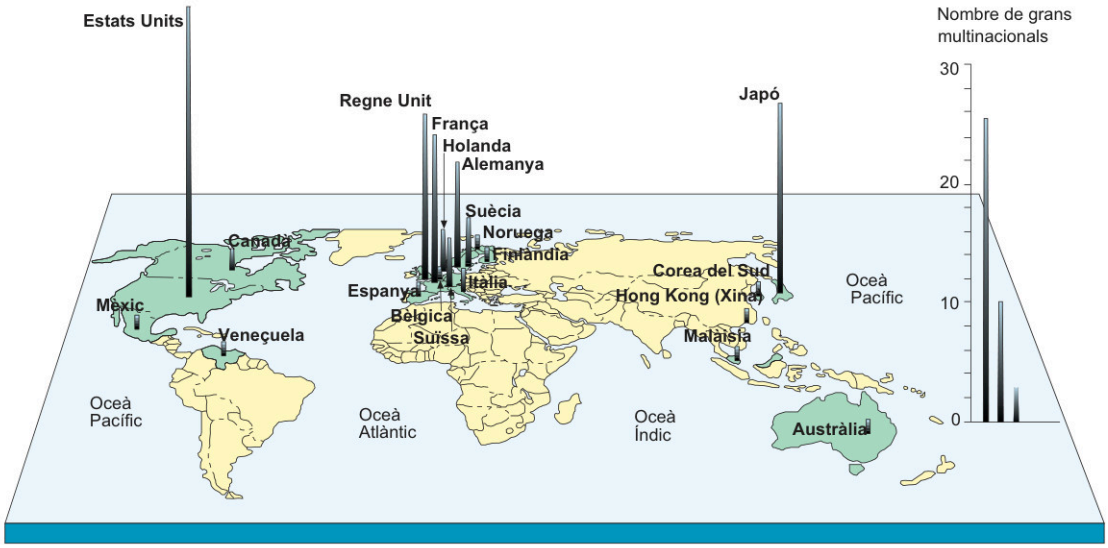
79. PAU 2008 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Localització de les grans multinacionals al món

FONT: Informe sobre les inversions en el món (2002). Conferència de les Nacions Unides sobre Comerç i Desenvolupament (UNCTAD), Ginebra.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu el concepte *empresa multinacional* i expliqueu el significat dels termes següents: *deslocalització* i *franquícia*.

[1,5 punts]

3. Anomeneu les principals àrees industrials del món i exposeu en quina mesura el lloc on se situen coincideix amb el mapa de distribució de les multinacionals. Definiu el concepte *nous països industrialitzats* (NPI) i indiqueu-ne les característiques. Argumenteu si els països de l'Europa oriental (països exsocialistes) poden ser considerats com a nous països industrialitzats.

[2,5 punts]

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés

80. PAU 2008 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

En ple debat sobre el canvi climàtic i l'escalfament del planeta, organitzacions i institucions polítiques propugnen l'ús de les energies renovables obtingudes de matèries en principi inexhauribles, no contaminants i no generadores de residus.

Una de les energies renovables és la biomassa, de la qual s'obtenen els anomenats *biocombustibles* o *biocarburants*, que són vistos com una alternativa als combustibles fòssils i que, a més, poden ajudar a combatre l'efecte d'hivernacle, centre del debat sobre el canvi climàtic.

Amb l'objectiu de reduir les emissions de diòxid de carboni (el gas que més contribueix a l'efecte d'hivernacle), i atesa la dependència que té del petroli, la Unió Europea s'ha proposat de substituir parcialment la benzina i el gasoil pels biocombustibles, que el 2020 haurien de representar el 10 % del consum total de carburants per part del transport.

Mentrestant, aquest mateix mes de març, els Estats Units i el Brasil han acordat potenciar l'ús dels biocombustibles. Aquests dos països són, de molt, els principals productors mundials d'etanol i bioetanol, els biocombustibles més emprats.

Amb tot, els biocombustibles no susciten pas una opinió unànimement favorable. També són objecte de crítiques que incideixen en els possibles inconvenients de produir-ne a gran escala: augment dels preus de les matèries primeres, extensió del monocultiu en detriment de la diversitat de conreus i de les àrees forestals, augment de l'ús de plaguicides i d'adobs derivats del petroli, etc.

Adaptació feta a partir del text
«Els biocombustibles». A: *Diari de l'Escola* [en línia] (26 març 2007).
<http://www.vilaweb.cat/www/diariescola/noticia?id=2328941> [Consulta: 28 febrer 2008]

3

1. Resumiu les idees principals del text.
[1 punt]

2. Expliqueu el significat del terme *biomassa* i definiu què és l'*energia alternativa*. Escriviu tres exemples d'energies alternatives.
[1,5 punts]

3. Exposeu els aspectes principals del model energètic que predomina ara per ara a la majoria de països, d'acord amb l'esquema següent:
a) Principals fonts energètiques emprades actualment.
b) Problemes ambientals derivats de l'ús d'aquestes fonts energètiques.
c) Localització geogràfica de les principals reserves mundials.
d) Quina importància poden tenir els biocombustibles en el futur?
[2,5 punts]

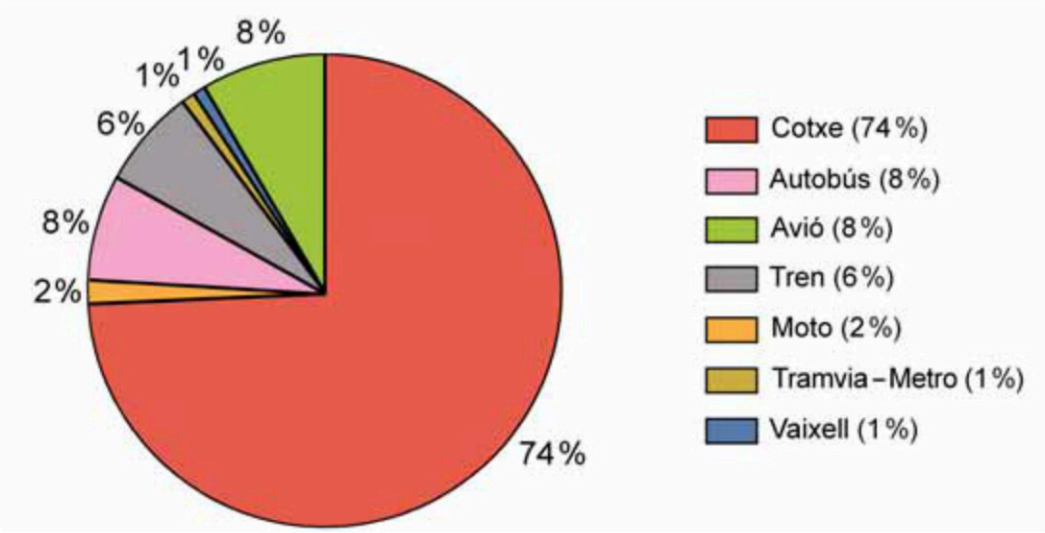
81. PAU 2008 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

[5 punts]

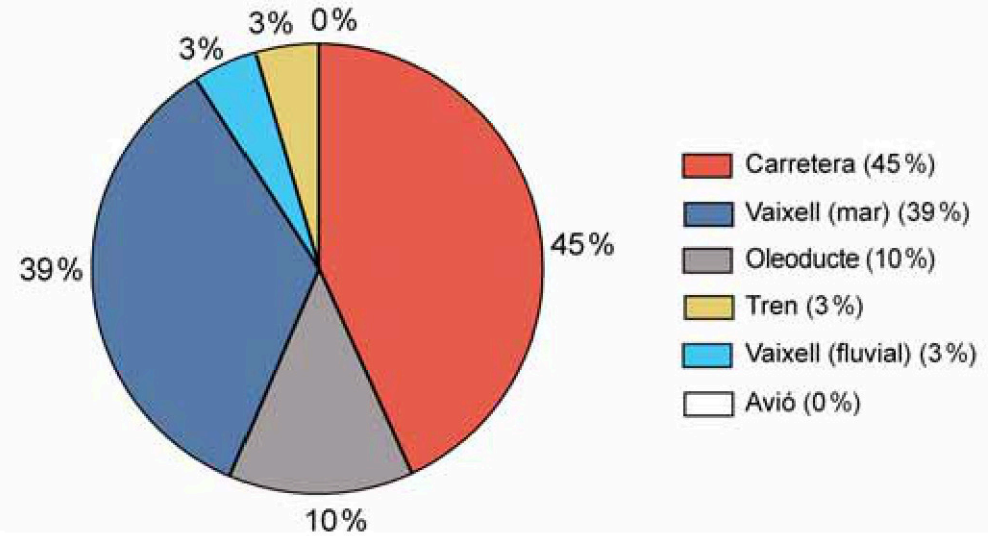
Observeu els gràfics següents i responeu a les qüestions plantejades.

Transport de passatgers a Europa (2004)

4

Transport de mercaderies a Europa (2005)

FONT: COMISSIÓ EUROPEA. EUROSTAT. *Panorama of Transport*. Luxemburg, 2007.

1. Descriviu el tipus de gràfic emprat i la informació que es proporciona.
[1 punt]

2. Definiu el concepte *transport* i exposeu les funcions que acompleix una xarxa de transport. Quins factors determinen que la xarxa de transport d'un territori sigui més o menys densa?
[1,5 punts]

3. Utilitzeu la informació representada en els gràfics anteriors per a explicar l'especialització dels diferents sistemes de transport (carretera, tren, vaixell, avió, etc.) en el transport de passatgers o de mercaderies, per una banda, i en la distància curta, mitjana o llarga, per l'altra.
[2,5 punts]

5

6

7

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés

Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Organització de Proves d'Accés a la Universitat

Proves d'accés a la Universitat. Curs 2007-2008

Geografia

OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

El fort increment de la demanda de combustibles i l'esgotament accelerat de les reserves actuals de petroli atorguen actualment al gas natural un protagonisme més gran en el panorama energètic mundial. Sobretot perquè les reserves d'aquesta font d'energia fòssil estan controlades per un reduït club de països, que no solament tenen la clau del desenvolupament, sinó que poden ser l'origen de conflictes segons la seva política de repartiment.

La recent sensació de crisi viscuda a Europa per la decisió de Rússia de retallar durant uns quants dies el subministrament de gas a Ucraïna n'és un exemple. Un altre exemple és la primera decisió que va prendre el Govern bolivià, liderat per Evo Morales, de registrar com a pròpies les importants reserves de gas natural, gestionades actualment per països tercers.

El gas natural ja s'ha convertit en la segona font d'energia primària més utilitzada a Espanya, darrere del petroli però davant del carbó, de l'energia nuclear, de la hidràulica i de les fonts renovables. La raó d'aquest ascens la podem trobar tant en el fort dinamisme de les empreses distribuïdores que operen al mercat, com en les dificultats que tenen la resta de fonts primàries per a aconseguir un desenvolupament més gran.

Per exemple, la sequera que pateix actualment Espanya, amb uns pantans molt per sota dels nivells mitjans, afecta seriosament l'obtenció d'energia hidràulica. D'altra banda, la necessitat de retallar les emissions de CO_2 per acatar el Protocol de Kyoto posa en dubte l'ús intensiu de petroli i de carbó.

L'alternativa procedent de l'energia nuclear no dóna resposta als problemes de seguretat, ni hi ha solucions pràctiques per a l'important problema que genera gestionar-ne els residus. Si hi afegim la falta de suport que reben les energies renovables, és fàcil entendre el fort increment del consum de gas natural arreu del món.

J. L. GALLEGO. *El Periódico. El Bloc de l'Estudiant* (2006)

1. Resumiu les idees principals del text.

[1 punt]

2. El gas natural és una energia renovable? Exposeu la importància que tenen els combustibles fòssils en la generació d'energia als països desenvolupats.

[1,5 punts]

3

3. Expliqueu, breument, les característiques de la producció i el consum del gas natural, d'acord amb l'esquema següent:

a) Origen del gas natural.
b) Usos i característiques de l'energia proporcionada pel gas natural.
c) Impacte ambiental.
d) Mètode de transport.
e) Principals països productors i problemàtica geopolítica.

[2,5 punts]

OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts]

Llegiu el text següent i responeu les qüestions.

Quan van arribar els conqueridors, vivien a tota l'Amazònia uns set milions de persones. […] Després d'anys de colonització intensa i amb la implantació progressiva de noves tècniques agrícoles i de conservació alimentària es van anar poblant les àrees interiors, on es van establir nuclis urbans alhora que començaven a desforestar-se grans extensions verges per a obrir les ciutats a l'elevada immigració.

De la trobada entre les comunitats indígenes i els nous pobladors de raça negra sorgí una nova ètnia, establerta sobretot en els marges dels rius: els *caboclos*, els quals van heretar la saviesa aborigen per a aprofitar-se de la selva amb la pràctica d'una agricultura itinerant combinada amb la recol·lecció de productes naturals com el cautxú i la castanya, amb la caça i amb la pesca.

El tipus d'agricultura practicada pels indis i transmesa també als *caboclos* consisteix en l'explotació de petites parcel·les de bosc on es talen els arbres i es cremen els troncs caiguts, i així es pot cultivar la parcel·la durant períodes d'uns tres anys. Esgotada la fase d'explotació, en el terreny se solen plantar arbres fruiters i palmeres. El mètode manté la fertilitat de la terra perquè les cendres nodreixen el sòl i propicien nous brots de vegetació espontània que pasturen els animals. Els cultius més freqüents són la mandioca amargant, utilitzada en l'elaboració de farina i pa, la batata dolça, els fesols, el mill i les faves, junt amb arbres fruiters com l'*abacaxi* o el *caju* i algunes varietats de banana.

Traducció feta a partir d'un text publicat a
Planet Amazonia. Madrid, 2005

1. Resumiu les principals idees del text.

[1 punt]

2. Digueu dos exemples d'agricultura de subsistència. Exposeu en quina mesura són sostenibles l'agricultura itinerant descrita en el text i les pràctiques agrícoles conegudes com a «revolució verda».

[1,5 punts]

3. Expliqueu les característiques de l'agricultura de subsistència i de l'agricultura de mercat d'acord amb l'esquema següent: localització geogràfica de cada tipus d'agricultura, relació amb el mercat, morfologia agrària, sistemes de conreu i impacte mediambiental.

[2,5 punts]

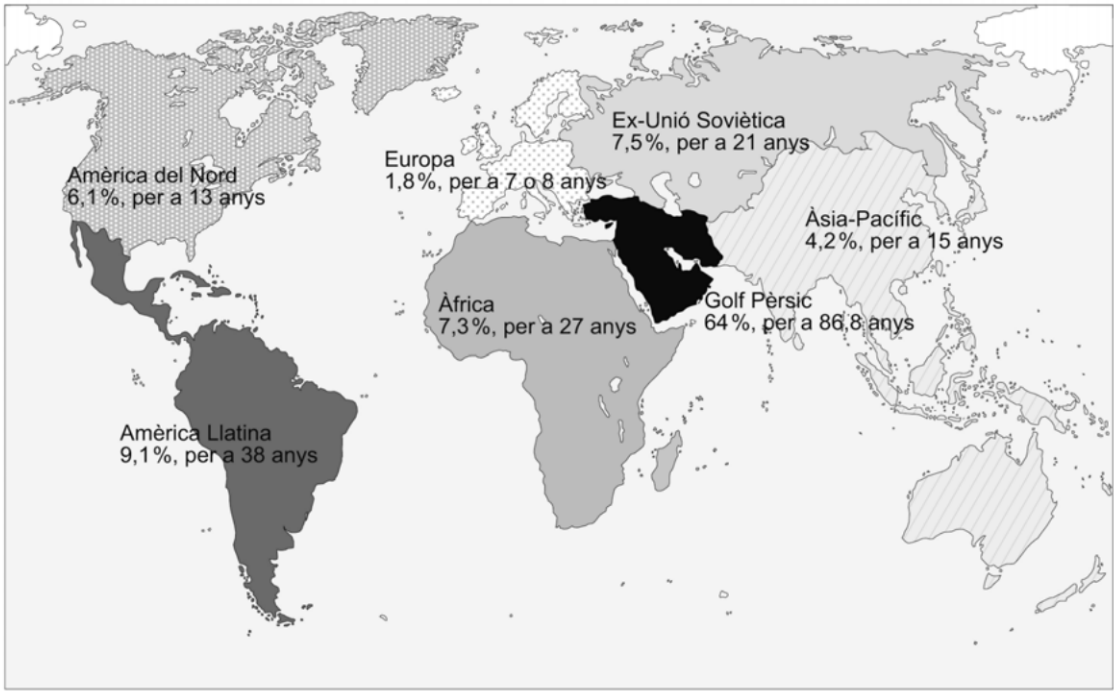
84. PAU 2007 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions.

Reserves petrolieres del planeta

FONT: B. ROVIRA. *La Vanguardia* (2002).

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Exposeu quins són els combustibles fòssils, justifiqueu-ne la denominació (*combustible fòssil*) i digueu quines característiques bàsiques tenen en comú. Indiqueu de manera raonada quin combustible fòssil és el que genera menys impacte mediambiental i quin és el que disposa de més reserves conegudes.

[1,5 punts]

3. Expliqueu la importància del petroli en el consum mundial d'energia. Exposeu la localització de les reserves de petroli i les conseqüències geopolítiques de la seva situació geogràfica. Esmenteu les alternatives possibles al consum d'aquest tipus de combustible.

[2,5 punts]

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés

Opció A

PAU. Curs 2005-2006

Exercici 1 [total: 5 punts]

Llegiu el text següent i responeu les qüestions.

> L'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO) estima que l'any 2020 el 41% del peix per a consum procedirà de l'aqüicultura, enfront del 59% que procedirà de la pesca de captura. L'any 2001 l'aqüicultura representava ja el 30% del total de peix per a consum, mentre que el 1970 era només el 4%. La FAO considera que aquesta activitat té importants perspectives de creixement, especialment en els països en desenvolupament. En aquest apartat l'organització va indicar que el 2020 el 36% del peix que es consumirà procedirà de la Xina.
>
> L'organisme internacional estima també que en el camp de l'aqüicultura el «comerç de sud a sud» experimentarà un important augment enfront de l'estancament dels intercanvis entre els països occidentals. D'altra banda, el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació (MAPA) aposta de manera clara pel conreu d'espècies marines com a «mètode de producció de peix complementari a l'activitat pesquera tradicional o d'extracció» i afirma que el peix procedent de l'aqüicultura disposa de totes les garanties quant a seguretat alimentària i propietats nutritives.
>
> V. Canet, «És l'aqüicultura sostenible?», *La Vanguardia digital*, 6 d'octubre de 2004

1. Resumiu les idees principals del text. [1 punt]

2. Definiu el concepte d'*aqüicultura*. Exposeu les característiques de la pesca costanera i de la pesca d'altura, tot distingint entre la que es practica als països en vies de desenvolupament i la que es porta a terme en els països desenvolupats. [1,5 punts]

3. Citeu les principals zones pesqueres del planeta. Expliqueu els problemes mediambientals originats per la sobreexplotació dels recursos pesquers i les mesures proposades per alguns governs i organismes internacionals per convertir l'activitat pesquera en una activitat sostenible ambientalment. [2,5 punts]

Opció B

Exercici 1 [total: 5 punts]

Llegiu el text següent i responeu les qüestions.

> La preocupació per preservar els espais d'interès natural o paisatgístic de Catalunya es va materialitzar en la Llei d'Espais Naturals, aprovada pel Parlament de Catalunya l'any 1985 i amb l'elaboració i posterior promulgació per part del govern català del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN). [...]
>
> L'aplicació i gestió d'un pla d'espais d'interès natural és particularment complexa a Catalunya, ja que es tracta d'un territori molt divers, tant des d'un punt de vista biogeogràfic, com per l'alta densitat demogràfica i el grau d'ocupació del territori. [...]
>
> En les àrees de muntanya poc poblades i en altres àrees marginals, en general, la implementació del PEIN suposa sovint l'entrada en conflicte amb els interessos locals ja que es creu que l'aplicació del PEIN suposa un perjudici per a la realització de les activitats tradicionals del món rural, tant productives (agricultura, pastura, silvicultura) com no productives (caça i pesca). En altres casos, i en l'alta muntanya alpina en particular, hi ha la por que la inclusió dels espais en el PEIN pugui minvar les possibilitats de desenvolupament turístic, que en molts casos són les perspectives més importants de dinamització: turisme d'hivern i desenvolupament dels anomenats esports d'aventura, molts dels quals es practiquen precisament en espais adscrits al PEIN.
>
> R. Majoral. *Cataluña. Un análisis territorial*, Ed. Ariel, 2002

1. Resumiu les idees principals del text. [1 punt]

2. Expliqueu què és el PEIN i exposeu quina és la finalitat d'establir la protecció de certs espais. Valoreu si la condició d'espai natural protegit pot aportar beneficis econòmics a la zona en qüestió. [1,5 punts]

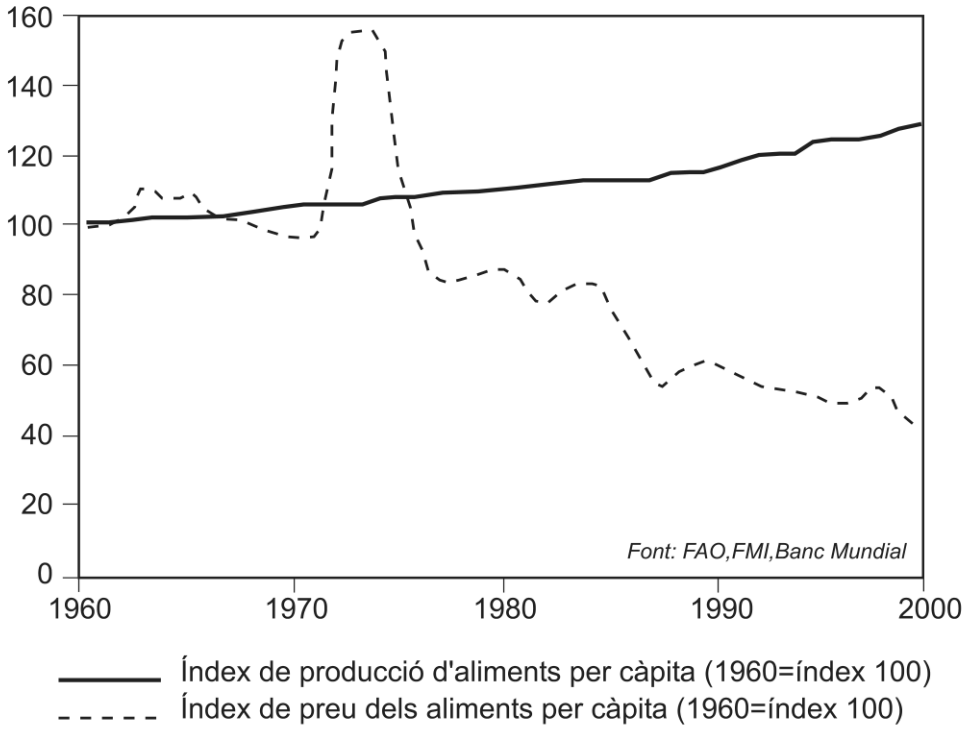
3. Expliqueu quina és l'activitat turística en les zones interiors i de muntanya a Catalunya, i exposeu una relació dels tipus de turisme, les seves característiques, els avantatges i inconvenients, l'impacte ambiental i la importància econòmica. [2,5 punts]

87. PAU 2006 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2 [total: 5 punts]

Observeu el gràfic següent i contesteu les qüestions.

Producció agrària i preu dels productes agraris, 1961-2000

B. Halweil, «Fer de pagès al servei de la població», *L'estat del món 2002*, Barcelona, Centre UNESCO de Catalunya, 2002, p. 56

1. Descriviu la informació que proporciona el gràfic i assenyaleu clarament la relació de causalitat entre els dos índexs. [1 punt]

2. Expliqueu els factors que intervenen en l'augment de la producció agrària entre 1961 i 2000. Quin nom rep aquest canvi agrícola? [1,5 punts]

3. Exposeu quines són les problemàtiques actuals de l'agricultura de mercat d'acord amb l'esquema següent: població ocupada al camp; integració agricultura-indústria; efectes de l'activitat agrària en el medi ambient. [2,5 punts]

Districte universitari de Catalunya

OPCIÓ A

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

EL FUTUR D'UNA INDÚSTRIA TRADICIONAL

La indústria tèxtil —en especial els fabricants de roba— experimentarà una autèntica commoció a partir de l'1 de gener amb la plena liberalització comercial i la desaparició del sistema de quotes a la importació que han funcionat durant més de 40 anys. Per reduir l'impacte d'aquestes mesures, el Ministeri d'Indústria ha elaborat una sèrie de propostes entre les quals hi ha deslocalitzar les tasques de producció amb menys valor afegit, com és tota la mà d'obra, que es poden realitzar en països tercers amb costos laborals considerablement més baixos. «S'ha de deixar enrere el sentit pejoratiu de la deslocalització del procés de producció», afirma el secretari d'Estat de Comerç, Pedro Mejía.

Contràriament, Indústria pretén preservar a Espanya els processos de disseny, innovació, comercialització, marca i en general tot el valor afegit de la producció. Per aconseguir-ho s'ha previst articular dos plans. El primer intenta incrementar les exportacions del sector, per a la qual cosa preveu ajudes de 14 milions d'euros anuals durant els pròxims tres anys. El segon intenta fomentar la innovació, per a la qual cosa es compta amb ajuts de set milions d'euros en els pròxims tres anys.

M. Díaz-Varela, *La Vanguardia*, 6 de desembre del 2004

1. Resumiu les idees principals del text. [1 punt]

2. Expliqueu el concepte de deslocalització. Definiu que s'entén per nous països industrialitzats o NPI i indiqueu quines són les seves característiques. [1,5 punts]

3. Indiqueu quines són les principals àrees industrials al món, expliqueu quines són les tendències actuals en la localització i l'organització de la producció industrial, i analitzeu les causes, les conseqüències i els factors que hi tenen incidència. [2,5 punts]

iversitari de Catalunya
e Proves d'Accés a la Univers
Generalitat
Consell
Organi

Districte universitari de Catalunya

OPCIÓ A

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

La reculada constant de les activitats agràries [als països desenvolupats] en relació amb la seva menor productivitat, i la seva inserció en una economia competitiva en què la producció s'orienta quasi totalment al mercat i no al manteniment de la família pagesa, ha suposat un abandonament generalitzat de les àrees rurals.

Juntament amb això, l'agricultura ha sofert una mutació tecnicoeconòmica que l'allunya completament dels sistemes tradicionals de conreu. La intensa capitalització que s'hi ha produït amb l'objectiu de millorar-ne la rendibilitat i permetre uns nivells de vida no gaire allunyats dels nivells urbans es reflecteix en la mecanització, la posada en marxa del regadiu, la millora de l'adobament, la selecció de llavors i espècies, l'ús massiu de productes químics, etc., la qual cosa ha incrementat notablement la dependència de la indústria que subministra aquests elements o transforma una part creixent de la producció, i ha integrat els dos sectors.

La progressiva especialització de conreus i el desenvolupament ramader es relacionen amb l'evolució de la demanda cap a béns de més qualitat i amb les condicions dels preus en el mercat nacional o internacional, fets que generen canvis relativament ràpids en el paisatge agrari. Una evolució semblant cap a unitats d'explotació cada vegada més grans, mitjançant reformes agràries, la promoció de cooperatives o el simple arrendament de les terres deixades pels emigrants, mostren la necessitat imperiosa d'adaptar-se a les condicions d'una economia industrialitzada per subsistir.

R. MÉNDEZ i F. MOLINERO, *Espacios y sociedades,* Barcelona, 1998

1. Resumiu les idees principals del text. [1 punt]

2. Expliqueu quins són els canvis més importants que s'han produït en l'activitat agrícola i com s'ha adaptat l'activitat agrícola a la demanda del mercat. [1,5 punts]

3. Exposeu les característiques de l'agricultura de mercat i de l'agricultura de subsistència. [2,5 punts]

iversitari de Catalunya
e Proves d'Accés a la U

90. PAU 2005 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

EXERCICI 2 [5 punts]

Observeu la taula següent i responeu a les qüestions.

ENERGIES QUE CREIXEN MÉS A ESCALA MUNDIAL, 1995- 2002

Energia	Creixement anual
Solar fotovoltaica	30,9 %
Eòlica	30,7 %
Geotèrmica	3,1 %
Gas natural	2,4 %
Nuclear	2,2 %
Tèrmica de fuel	1,5 %
Tèrmica de carbó	0,7 %
Hidroelèctrica	0,5 %

Font: *Avui*, 8 de maig de 2004

1. Descriviu la informació que proporciona el quadre estadístic. [1 punt]

2. Esmenteu i comenteu dues diferències i dues semblances entre energies renovables i no renovables. Classifiqueu les diferents energies de la taula en aquests dos grups. [1,5 punts]

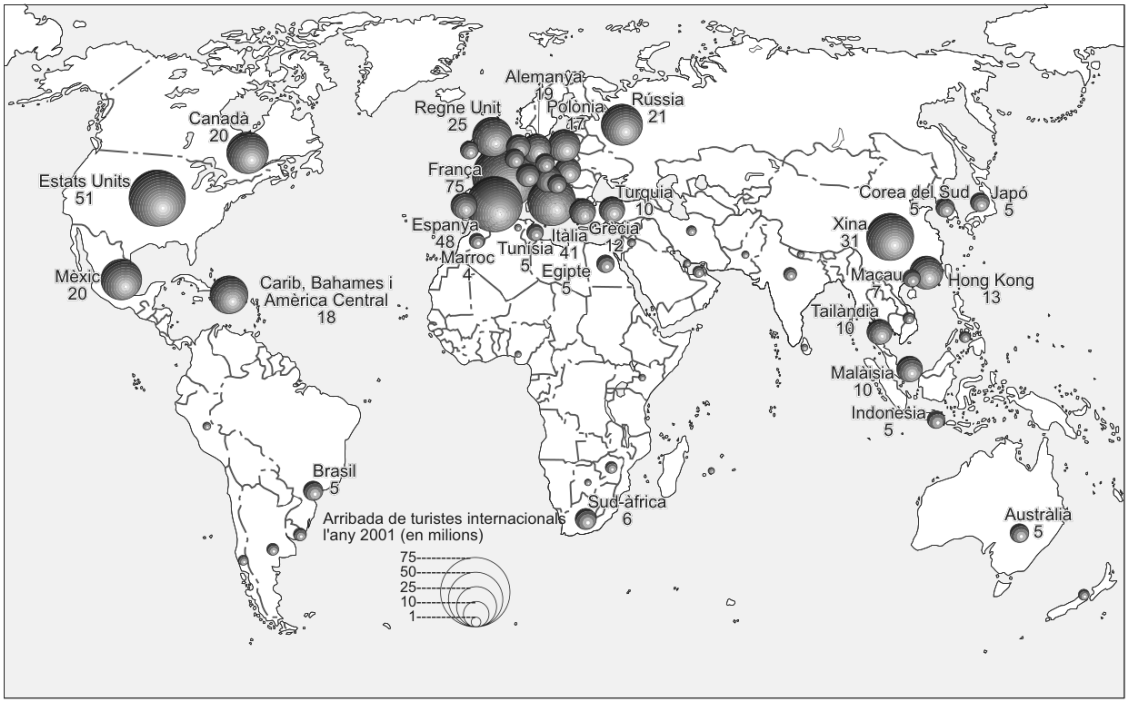
3. Exposeu els principals avantatges i inconvenients ambientals, econòmics, socials i polítics de l'energia eòlica i de l'energia nuclear. [2,5 punts]

91. PAU 2005 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

EXERCICI 2 [5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions.

PRINCIPALS PAÏSOS DE DESTINACIÓ TURÍSTICA, 2001

Font: *El Atlas de Le Monde diplomatique*, 2003

1. Descriviu la informació que proporciona el mapa. [1 punt]

2. Definiu clarament els conceptes relacionats amb la indústria del turisme de *tour operators* i *overbooking*. [1,5 punts]

3. Expliqueu què és la indústria turística, quins són els països emissors i per què ho són, així com quines conseqüències econòmiques i quins impactes ambientals ocasiona la indústria turística en els països receptors. [2,5 punts]

Distribució universitària de Catalunya

OPCIÓ A

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

LA PRODUCCIÓ I ELS INTERCANVIS EN L'ECONOMIA GLOBAL

Des de l'inici de la Revolució Industrial, les empreses s'han centrat a estalviar en mà d'obra, alhora que consideraven els recursos naturals i la Terra una cosa il·limitada i econòmica. Mentre les empreses han posat l'interès a augmentar la productivitat laboral, han anat deixant de banda qüestions com ara la productivitat d'energia i de les primeres matèries (per exemple, consumir menys petroli, electricitat, alumini i coure en cada unitat de producció) [...].

A mesura que augmenta la productivitat, han de créixer —si més no al mateix ritme— la producció i el consum a fi de mantenir uns nivells estables d'ocupació, i amb més rapidesa si volem augmentar el nombre de llocs de treball. Ara bé, mentre el creixement econòmic comporti cremar grans quantitats de combustibles fòssils, utilitzar un exagerat volum de materials i generar residus en abundància, ens trobarem davant de la fórmula de la degradació ambiental.

Una economia sostenible ha de trencar la relació de treball-consum-degradació de l'entorn.

M. RENNER. «Crear puestos de trabajo, conservar el entorno».
El estado del mundo. Madrid: Akal, 2000

1. Resumiu les principals idees del text i definiu el concepte d'*economia sostenible*. [1 punt]

2. Exposeu les causes i les possibles conseqüències de tres problemes d'impacte mediambiental que generen les indústries actuals. [1,5 punts]

3. Indiqueu cinc factors de localització de les indústries en l'espai de producció mundial i descriviu la tipologia d'indústries dominants als estats industrialitzats i als nous països industrialitzats. [2,5 punts]

Universitat de Catalunya
Organització de les PAU de

Districte universitari de Catalunya

OPCIÓ A

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

Tot fa pensar que l'increment en la producció agrària que es preveu per als pròxims anys comportarà una major intensificació de la producció, no solament en els països amb sistemes de producció agrària més avançats, sinó també en països en vies de desenvolupament. Tanmateix, hom es pregunta fins a quin punt podrem mantenir la intensificació de l'agricultura i les subsegüents conseqüències mediambientals. Les principals conseqüències biològiques de la intensificació agrícola són un augment de les pèrdues de producció a causa de plagues, malalties i males herbes (malgrat que hagi augmentat sensiblement l'ús de pesticides) i un notable empobriment de la fracció biòtica del sòl (que té un paper fonamental en la seva fertilitat).

D'altra banda, la intensificació incideix també sobre la quantitat i la qualitat dels recursos naturals a través de fenòmens com són l'erosió, l'exhauriment, la contaminació i la salinització de l'aigua, o l'emissió de gasos contaminats a l'atmosfera com a conseqüència de l'aplicació de pesticides i fertilitzants.

J. Comas i R. Albajes. *Enciclopèdia Catalana. Anuari 1997*

1. Resumiu les principals idees del text. [1 punt]

2. Definiu què s'entén per *revolució verda* i indiqueu-ne els avantatges i inconvenients. [1,5 punts]

3. Exposeu els processos de producció agrícola i ramadera i el seu impacte sobre el medi natural. Citeu alguns impactes de les activitats agràries i les seves conseqüències. [2,5 punts]

de Catalunya
ió de les PAU de Catalu

94. PAU 2004 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

Tot i que a la Cimera de la Terra de Johannesburg es va posar de manifest la importància de l'energia per al desenvolupament dels països pobres i l'impacte que el model energètic actual té sobre el clima, la declaració final no incloïa l'objectiu proposat per la Unió Europea d'assolir que el 15% del consum d'energia procedís de fonts renovables, fet que delata la dificultat de la gran majoria dels països industrials per a canviar les tendències en el consum. Espanya no deixa de ser un cas extrem: tot i haver-se compromès a limitar entre el 2008 i el 2012 l'augment de les emissions de CO_2 el 15% per sobre de les de l'any 1990, actualment ja supera amb escreix el 30%. [...]

La política de preus incentivats a l'electricitat procedent de fonts renovables ha donat un molt bon resultat per a aconseguir el desenvolupament de moltes de les tecnologies incipients. Els països que han adoptat aquest sistema solen ser els que han aconseguit unes taxes de penetració més altes d'aquestes energies: Alemanya, Espanya, Dinamarca i, més recentment, França, Portugal i Àustria.

J. SERRASOLSES. *Enciclopèdia Catalana. Anuari 2002*

1. Identifiqueu les principals idees del text. [1 punt]

2. Expliqueu de manera detallada quin és l'impacte que el consum d'energies té actualment sobre el clima i preciseu quines són les energies utilitzades que hi tenen més incidència. [1,5 punts]

3. Indiqueu les característiques generals de les fonts d'energia renovables i les fonts d'energia no renovables, detalleu quines són en cada cas i expliqueu-ne els avantatges, la problemàtica, i l'ús i la importància en l'actualitat. [2,5 punts]

Distrito universitari de Catalunya

OPCIÓ A

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

El desenvolupament turístic ha comportat la transformació funcional del territori i la transformació dels paisatges preexistents a l'eix costaner català. Alhora, la construcció de nous nuclis i l'expansió dels existents ha suposat una modificació dels assentaments i de l'estructura urbana, l'impacte dels quals s'observa nítidament a escala comarcal i local i que, en conjunt, ha donat lloc a un continu urbà al llarg de tot el litoral, interromput només per la presència de sectors de costa alta i penya-segats.

Un altre efecte del turisme com a factor d'urbanització ha estat l'extensió del sistema de vida urbà a l'espai rural a partir de la difusió cap a l'interior i cap a la muntanya dels assentaments turístics, tant en construcció compacta com en urbanització horitzontal, cosa que també ha provocat la dinamització social i econòmica d'aquests llocs. També ha comportat el manteniment, la recuperació i la rehabilitació d'una part del patrimoni edificat que s'havia abandonat com a resultat del despoblament (cases abandonades que són ocupades com a residències secundàries).

Font: MAJORAL, R., *Un análisis territorial,* Arial Geografía, 2002

1. Identifiqueu les idees principals del text. [1 punt]

2. Citeu tipus de turisme alternatiu al turisme de masses i establiu les diferències entre aquest darrer i altres tipus de turisme. [1,5 punts]

3. Feu una breu exposició sobre el turisme a Catalunya seguint el següent esquema: característiques generals, procedència, distribució territorial, impacte ambiental i importància econòmica. [2,5 punts]

de Catalunya
ació de les PAU de Cata

96. PAU 2003 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

Més de la meitat dels recursos petroliers –el 65% exactament– es troben al golf Pèrsic. L'Aràbia Saudita disposa del 25% d'aquests recursos; l'Iraq del 10,7%, Kuwait del 9,7%, i l'Iran del 8,5%. Als Estats Units només els queda actualment el 6,1%. A Europa l'1,8%.

Al golf Pèrsic, a més, aquests recursos són per a uns 86,8 anys, mentre que als Estats Units el seu 6,1% només és per als propers 13 anys i als europeus únicament ens arribaran per a 7 o 8 anys.

A la resta del món, els recursos existents no arriben a equilibrar la balança a favor dels països musulmans. Així, a l'antiga URSS es disposa del 7,8% del global, per a 21 anys; a l'Àfrica del 7,3%, per a 27 anys; a Llatinoamèrica del 9,1%, per a 38 anys; i a la regió Àsia-Pacífic del 4,2%, per a 15 anys.

Amb el gas, el panorama és bastant semblant, a excepció de l'antiga URSS, on hi ha el 36,2% dels recursos, però encara segueix per sota de l'Orient Mitjà. L'explotació i la comercialització d'aquests recursos dependrà, d'altra banda, de l'estabilitat d'una regió que encara planteja molts interrogants sobre el seu futur.

Amb aquesta situació, la conclusió resulta evident: actualment, el graner energètic del món continua sent l'Orient Mitjà. I les rutes d'accés a aquests recursos, així com les estratègies per aconseguir-los, probablement tenen més a veure amb les guerres que s'anuncien que amb les declaracions de principis.

Font: Bru Rovira, *La Vanguardia*, 13-10-2002

1. Identifiqueu les idees principals del text. [1 punt]

2. Esmenteu les principals fonts d'energia **no** renovables i indiqueu alguns dels problemes que planteja el seu ús. [1,5 punts]

3. Feu una breu exposició de l'ús de fonts energètiques renovables en el moment actual a escala mundial seguint l'esquema següent: quines són, quines són les més utilitzades, avantatges i problemes que comporta el seu ús i la seva capacitat per substituir les actuals fonts energètiques no renovables. [2,5 punts]

Districte universitari de Catalun
versitari de Catalunya
ganització de les PAAU a Ca
Ger
Cor
Coc

OPCIÓ A

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

Les creences religioses afecten indirectament el desenvolupament agrícola i ramader mitjançant limitacions en la dieta i mitjançant els significats simbòlics proporcionats a la vida animal. Malgrat que els humans han estat dissenyats biològicament com a animals omnívors, una gran part de la població mundial limita la seva dieta d'alguna manera. Els 270 milions de budistes són generalment vegetarians, 620 milions d'hinduistes no poden menjar bou, i 17 milions de jueus no poden menjar porc. Alguns grups menors poden presentar normes encara més estrictes; les comunitats jaines de l'Índia tenen prohibit matar o ferir qualsevol tipus de criatura viva.

Com a resultat de tot això, el bestiar de la major part de l'Índia s'utilitza només com a animals de càrrega i fins a cert punt per a la producció de llet. Sota la doctrina hinduista de l'ahimsa, el sacrifici de bestiar boví és prohibit a la majoria dels estats indis. Com a resultat, un bestiar envellit i improductiu s'afegeix a les pressions dels limitats recursos en pastures i s'estima que l'excés de caps és entre un terç i la meitat del volum total del bestiar.

HAGGET, P., *Geografía: una síntesis moderna,* Barcelona, 1988

1. Resumiu les idees principals del text i indiqueu en què es basa l'autor per afirmar que les creences religioses afecten el desenvolupament agrícola i ramader. [1 punt]

2. ¿Quines conseqüències sobre la ramaderia índia comporta el respecte a unes determinades creences religioses? Explica per què l'autor creu que aquest fet és negatiu des del punt de vista econòmic. [1 punt]

3. Exposeu les diferències del sector primari entre els països desenvolupats i subdesenvolupats i algunes de les causes que expliquen aquestes diferències. [3 punts]

Districte universitari de Catalunya

OPCIÓ A

Exercici 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i contesteu les qüestions.

Les diferències internacionals en el cost del treball provoquen deslocalitzacions de producció de les quals resulten greus conseqüències en períodes de desocupació massiva.

Aquestes diferències són molt importants: el salari mínim se situa entre un 1 % del salari mínim interprofessional francès al Vietnam o a les Filipines i un 29 % a Taiwan, al canvi corrent. La diferència és lleugerament menor per a un obrer qualificat i molt menor per a un directiu. Aquestes dades, en aparença inquietants per als països desenvolupats, han de ser matisades com cal.

En primer lloc, per passar del salari al cost salarial unitari cal tenir en compte la productivitat. En aquest aspecte, els empleats dels països desenvolupats mantenen un avantatge a causa d'una utilització del capital més important i amb més rendiment. D'altra banda, les deslocalitzacions no es realitzen cap als països on la mà d'obra és menys cara, com els africans, sinó cap als que combinen mà d'obra barata, productivitat acceptable i infraestructura suficient. Com a conseqüència, la deslocalització fa augmentar els costos del transport.

En segon lloc, el creixement dels països en desenvolupament es tradueix en una alça del seu nivell de vida i en una disminució del diferencial del cost salarial. Si la competència dels nous països industrialitzats (NPI) amenaça alguns sectors industrials, la balança per compte corrent d'aquests països no és excedentària. L'alça de les seves exportacions es compensa amb un augment de les seves importacions.

PARIENTY, A., *La compétitivité,* 1995

Consell Interuniversitari de Ca
Coordinació del COU i de les I

1. Expliqueu què és una deslocalització de producció. [1 punt]

2. Raoneu per què l'existència d'una gran quantitat de mà d'obra barata no és l'únic avantatge per efectuar una deslocalització. [1 punt]

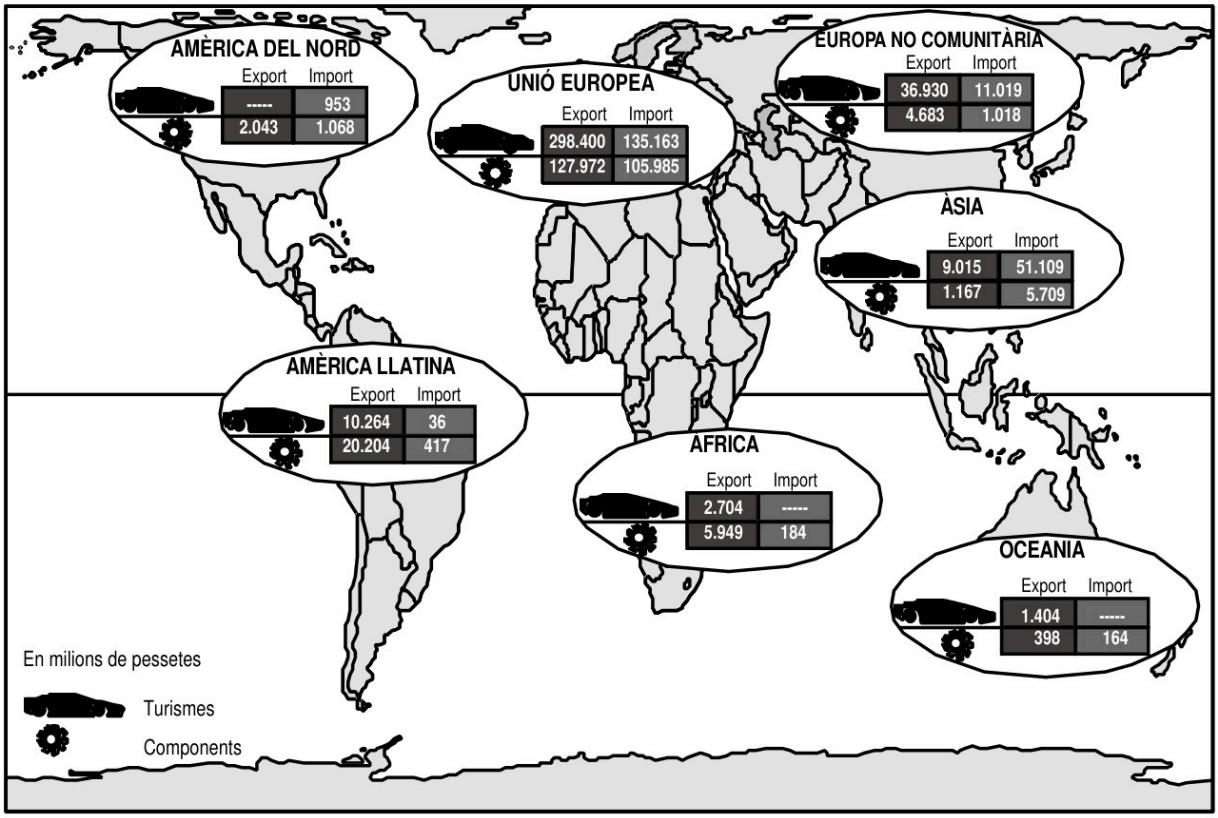
3. Indiqueu què busquen les empreses, segons el text, amb la deslocalització. [1 punt]

4. Exposeu cap a quines zones del món s'han efectuat deslocalitzacions importants en els anys noranta i si això ha influït d'alguna manera en l'economia dels països receptors. Poseu exemples concrets de països receptors d'empreses. [2 punts]

99. PAU 2000 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2 [5 punts]

Observeu el mapa següent, que mostra el comerç de l'automoció a Catalunya en el període de gener a agost de 1998, i contesteu les preguntes:

Dossier Econòmic de Catalunya, núm. 8, 1998

1. Descriviu la informació que us proporciona el mapa: què s'hi representa, símbols utilitzats, període a què es refereix, tipus i distribució de les dades i escales utilitzades. [1 punt]

2. Exposeu, a partir de les dades del mapa, com es distribueixen les exportacions del sector de l'automoció de Catalunya. Quin percentatge del total hi representa l'exportació cap a la Unió Europea? Podríeu explicar la manca d'exportació de turismes cap a Amèrica del Nord? [1 punt]

3. Exposeu, a partir de les dades del mapa, com es distribueixen les importacions del sector de l'automoció de Catalunya. Quin percentatge del total hi representa la importació de la Unió Europea? Podríeu explicar la manca d'importacions de turismes d'Àfrica i Oceania? [1 punt]

4. Comenteu la composició del sector secundari a Catalunya i contextualitzeu la importància del subsector de l'automoció dins aquest sector. [2 punts]

100. PAU 2000 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i contesteu les qüestions.

A mesura que el món cada dia es va integrant més econòmicament, va canviant el rostre de la fam. Si bé en una altra època la fam es definia geogràficament per les collites pobres, avui es defineix econòmicament per la baixa productivitat i els ingressos. La trobem entre els qui són en una terra i no són capaços de produir prou aliments i també entre els qui viuen a les ciutats i no tenen recursos suficients per poder comprar-los. La fam, concentrada entre els pobres, no queda tan palesa com la seva versió tradicional centrada geogràficament, però és igual de real. La nutrició deficient afebleix el sistema immunològic del cos fins al punt que les típiques malalties de la infància com ara el xarampió i la diarrea sovint desencadenen la mort. Cada dia moren 19.000 criatures a conseqüència de la nutrició insuficient i de les malalties que aquesta porta aparellades.

La nutrició deficient entre els infants i les criatures resulta especialment inquietant pel fet que qualsevol cosa que impedeixi el seu desenvolupament físic impedeix també el seu desenvolupament mental. La nutrició deficient no solament comporta un cost social, mesurat en sofriment humà, sinó que a més desvalora el capital humà d'un país, el seu recurs més valuós.

BROWN, L. R., *Alimentar nou mil milions de persones,* 1999

1. Indiqueu, segons el text, quins canvis ha produït la globalització respecte al problema de la fam al món? [1 punt]

2. Citeu dues àrees del món on el problema de la fam sigui la causa principal de la desnutrició infantil. Argumenteu la vostra resposta. [1 punt]

3. Comenteu, amb exemples, tres causes de la baixa productivitat agrícola d'algunes regions del planeta. [1 punt]

4. Descriviu els principals impactes de l'agricultura i la ramaderia intensives sobre el medi natural. [2 punts]